አምስት ስድስት ሰባት
እና
ሌሎችም ታሪኮች

ከስብሀት ገብረ እግዚአብሔር

መስከረም ፣1981

የሽፋን ሥዕል ፥ መስፍን ሃብተማርያም

መብቱ በሀግ የተጠበቀ ነው

ቦሌ ማተሚያ ቤት

ማ ው ጫ

ገጽ

1. አሮጊት..... 5
2. "ፍራሽ አሳዳሽ!" 21
3. እኔ ዶጅኔ 27
4. እትዬ አልታዬ 29
5. ተከታትለው ሸው ወደ ቢሾፍቱ 37
6. ለጉደንድ 43
7. ዘር 47
8 እናት 57
9. ሞትና አጋፋሪ እንደሻው 77
10. አምስት ስድስት ሰባት 111

አ ሮ ጌ ት

አያሌ ጐረምሳ የሙዚቃና የዳንስ ናፍቆቱ እን ዲወጣለት ጓጉቶ ወቤ በረሀን ሞልቶት ነበር ።

የፀሀይ ዳሌ ከወቤ በረሀ ሴተኛ አዳሪዎች ሁሉ ይበልጥ ያምራል ። ያላት የሙዚቃ ሽክላ ደሞ ምርጥ ምርጥ ነው ።

አንድ ቀን ማታ — ወደ አራት ሰአት ላይ—ቤቷ ቁጭ ብዬ ሙዚቃውን እየሰማሁ የውን ህልም ሳልም ፤ ዳሌዋ ሲወዛወዝ እያየሁ በምኞት ሀይቅ ስዋኝ ሴተኛ አዳሪዎችና ወንዶች ሲደንሱ ሲሳሳቁ እያየሁ ስለምደርሰው አስደናቂ መዕዘፍ ሳስብ ፤ እንደልማዱ የበሩ መጋረጃ ተውለበለበና ወደ ግራ በኩል ተገለጠ ። የገባው ጐረምሳ ወንድ አይደለም ። የጐረቤት ሴተኛ አዳሪም አይደለችም ። አቾሎኒና ከረሚላ - ማስቲካ ሻጭም አይደለም ። አንዲት ቀጭን ጠይም አሮጊት ናቸው ። ጊዜና እድፍ ያጠቆረው ቀሚስና ነጠላ ለብ ሰዋል ።

ጥልቅ አሉና ሩምባ ‘ሚደንሱት ወንዶችና ሴቶች መካከል ቁመው ፤ ደስ በሚል ለስላሳ ድምፅ ሩምባ ሙዚቃውን ተወዳደሩት ፡

“አያልየው ሞኙ
ሰው አማኝ — ሰዋማኙ!”

ስምንቱ ደናሾች ዳንሳቸውን ተዉና ሴትዮዋን በመገረም ተመለከቱዋቸው ። ፀሀይ ሮጥ ብላ ሙዚቃውን አቋረጠችው ።

"ለንየ ነው ጩኽቱን ያቆምሽልይ ፣ ውቢት ?" አሏት ።

"አዎን" አለች "ይዝፈኑ ።"

"እሺ የኒያለም ።"

"ተይኛ — ላልኩሞይ . . . ተኳኩልዎ መይዳ

ተይኛ — ላልኩሞይ . . . ተኳኩልዎ መይዳ

አይን ወረ—ተኛ ነው . . . ይወዳል እንግዳ

አይን ወረ—ተኛ ነው . . . ይወዳል እንግዳ

አያል በገንደር

ሽር እንበል ብሎኝ ነበር"

ሴትኛ አዳሪዎቹና ወንዶቹ እያጨበጨቡ ተቀበሉዋቸው ፤

"አያል በገንደር

ሽር እንበል ብሎኝ ነበር"

ሴትዬዋ አወረዱ ፤

እንዴ'ነሽ— እንዴ' ነሽ . . . አንባ— ባልሞይ

ሰው ታባ—ቱ ገዳይ . . . ይታረቅ — የለሞይ" አሉና ታዲያ "አያሌው ሞኙ"ን እንደመቀጠል ሌላ ዜማ ጀመሩ ፤

"ላማ 'ለሽ ወይ በርዬ—ላማ 'ለሽ ወይ በርዬ

ላማለሽ ወይ በርዬ— ላማለሽ ወይ በርዬ

ላጋባሽ ጐንደርዬ ።"

ተቀባዮቹ ፤ "ምነው እማማ ?—ምነው አሮጊት? —ኤጭ! መዚቃውን አርጊ!" እያሉ ማጉረምረም ጀመሩ ። አሮጊቷ ፤

"ምነዋ ልጆችየ! አትቀበሉም ?" አሏቸው ።

አንድ ሱፍ የለበሰ ደስ የሚል ቀይ ወጣት ፀሀይን እንዳቀፈ ፣

"ዘባረቁት እማማ ። እንዴት እንቀበል?" አላቸው

"ዋ! ልዥየ ፤ ካልዘባረቅሁማ ምኑን አበድሁት?" ሰዎቹ ዝም አሉ ።

"ለይላ ዘፈን ላውርድላችሁ ይሆን? ወይም የጐጃም ወይም የምንጃር ወይም—"

"አንፈልግም!" ብሎ ጮኸ ። አንድ ቆዳ ጃኬት የለበሰ ወጣት ነው ። ረዥም ሉጫ ፀጉሩን በጠርሙስ ሙሉ ቅባትና ባምስት አይነት ብሩሽ በጐን በኩል አስተኝቶ ፤ ግንባሩጋ እንደ ጉተና አቁሞታል—አውራ ዶሮ ። ፂሙን ማማሽ ጉንጩ ድረስ አሳድጓል— ኤል ቪስ ፕሬዝሊ ። ሁላችን የእግዚአብሄር ፅሁፍ ነን ። እግዚአብሄር "ውበት" የሚለውን ቃል ሲፅፍ ፀሀይን ፈጠረ ፤ "እብድ" ለመፃፍ እኔን አሮጊት ፈጠረ ፤ "ከንቱ" ሲል እኔን ሰራ ፤ "ጉራ" የሚለውን ቃል ሲፅፍ ደሞ ባለቆዳ ጃኬት አውራ ዶሮ ቀረፀ ።

ይህን ሆሊውዳዊ አውራ ዶሮ ውቤ በረሀ ውስጥ ብዙ ጊዜ አይቼዋለሁ ። እነ ጥላሁን እነአሀዝ ወይም ሌሎች የረብሻ ሰዎች በሌሉበት ቦታ ፤ ይነሳና ይንጐራደዳል ይሸልላል ፤ ሴቶችን በጥፊ ይመታል ፤ ወንዶቹን ይገላምጣል ። እነ ጥላሁን እነአሀዝ ሲገቡ ግን ቶሎ ብሎ "ሀይ ኤቭሪበዲ" (ታዲያስ ጉበዝ?) ይላቸውና ይጨብጣቸውና "ሂሳብ ስንት ነው?" ብሎ እንደ ጨዋ ሰው ከፍሎ ፤ ቀበሮ እንዳየ አውራ ዶሮ ሾልኮ ይጠፋል ። ዛሬ ጥቁር ቆዳ ጃኬት ፤ በሸሚዝ ፈንታ አንድ ጥቁር ካናቴራ (የደረቱን ጡንቻ ቅርፅ አጉልቶ የሚያሳይ) እና ሰማያዊ ጂንስ ሱሪ ለብሷል ። — በዲ መሆኑ ነው ።

አሮጊቷ ዘወር ብለው አዩት ።

"ምናለ ብንጫወት ልዥየ?" አሉት ።

"ጋዴም— ሺት ! እኛ ልንደሰት ነው የመጣ ነው ።"

"ዛድያ እንዝፈና ።"

"ዘወር በይ ባክሽ ፤ ሺት!" አመናጨቃቸው ። እጅቹን እጓላ ኪሱ ውስጥ ከተቱና እንደ ማርለን ብራንዶ ቆመ ።

"ዘወር በይ እንየን ? ማን መሰልሁህ አንተ? ወን ድምየ የራስ አበበ መድፍ ቱኳሽ ነው ። ያንዷ ዋል !"

አውራ ዶሮው እንደማርለን ብራንዶ ቀስ እያለ እየተንቀባረረ ፤

"አንቺሳ ምንድነው ስራሽ?" አላቸው

"ድርመ የትልቅ ሰው ልዥ ነበርሁ ። አሁን ግን እብድ ነይ ። ሽ ! ሽ! ሽ ! እንዳንተ ያለው እንኳ አንቺ ይለያል ። ሽ! ሽ! ሽ !"

ቆዳው ጃኬት ተናደደና ፀሀይን ሙዚቃውን እን ድታስዘፍን አዘዛት ። ቡጊ ተጀመረ ።

አሮጊቷ "የንየሳ ዘፈን ፥ ቆንጪት?" አሉ ።

"ምን ላርግ እማማ?" አለቻቸው ። ጥሩ ልጅ ነች እቺ ፀሀይ ።

"በሉ ተዉት ። ተዉት! እንየ ምን እንዳይቀር ብይ?" ወዲ አውራ ዶሮው ዘወር ብለው ዳንስ ሊጀ ምር ሲል ፤

"አዉ—! አለ ዥቦ ። ሚያ—ው! አለች ድመ ቲቱ ። ይሽ ሚስጥር ነው ። እብድ ካልሆንህ አይገባ ህም ። ደምወ እንተ ለማበድ ተስፋ የለህም ። አለሌ !" አሉትና ወደኔ መጡ ።

ብቻየን ነበር የተቀመጥኩት ። እጐኔ አንዲት ትንሽ ክብ ጠረጴዛ አለች ። ከሷ ቀጥሎ አንድ ባዶ ወንበር አለ ። እሱ ላይ "ወገብየን! ወገብየን !" እያሉ ተቀ መጡ ። አዮኝ ። አየኋቸው ። የሚደንሱትን ወጣቶች አዩ ። ይሽከረከራሉ ። ቀይ ዴላ የመሰለ አምፑል የተ ለጠፈብትን ኮርኒስ ተመለከቱ ። የመጠጥ መያርደሪያ ውን ቃኙ ፤ ከዛ ፈቱን አጡ ። ትንንሽ ፈሳን አይ ኖቻቸውን ወደተደረደሩት የመጠጥ ጠርሙሶች እን ደገና ጣል አደረጉና ፤

"ጠምቶያል ልዥየ" አሉኝ ።

"ይጠጡዋ!" አልኳቸው ።

“ውሀ አልጠማይም ።”

“አውቃለሁ”

“ትከፍልልያለህ? ባሁን ዘበን ባለብየቱ ይሸጣል ‘ንዝ አይጋብዝም ። ከፉ ዘበን!”

ፀሀይ ነጭ አረቄ አመጣችና አጠገባቸው ከቧ ጠረጴዛ ላይ ስታስቀምጥላቸው የሚያንፀባርቅ ፈገግታ አሳየችኝ ። እቺ ፀሀይ በጣም ቆንጆ ናት ። አቤት የዳሌዋ ውዝዋዜ !

አሮጊቷ የጠወለገ ጅማታም እጅ ከጠረጴዛው በላይ ዘረጉና እጅጌየን ሳብ እያደረጉ ፤

“ስማይ ልንገርህ ልዥየ” አሉኝ ፡ “እብዱቱ እንደ ዝመረይ ሰሙን ፡ ወሪ ትና ዘበናት ፡ ሰው መፈንከት እወድ ነበር ። ዛድያም አንድ ሁለተዜ ሲጠፍሩይ ግዝየ ተውሁት ። አሁን መሰደብ ብቻ ነው ። ደምወ አሁን ተሳደብሽ ብለው ቢያስሩይ ስድቡን እተው ነበር ። ምን አለች በለይ ። ነገር ግን አየሀ ፡ ስድብ የሚታይ ሰንበር ወይም ቁስል አይተውም ። እንደዚህ ነዋ !

“ማበደኔን ያወቅሁት ጥርስየ ላይ አንዲት ፀጉር የበቀለች ግዝዬ ነው ።” ሁለቱ የላይኛ የፊት ጥርሳ ችው ተሸርፏል ። “ከዛምልህ እቺን ፀጉር ጥርስየ ላይ በቅላ ከዩ ሰዎች ማበድየን ሊያውቁብይ አይደለምን?ኤ? አልሀና ፀጉሪቱን ለመንቀል በሀይል ስስባት ጥርስየ ንም አብራ ይዛ ተነቀለች ። እና ሽራፋ ሆንሁ እልሀ ለሁ ። እየኝ!” እኝ አሉ ። የሸራፋቸውን ጉድጓድ አይቼ ልስቅ ምንም አልቀረኝ ።

አረቄያቸውን ፉት አሉና ፡ እያጣጣሙ ፤ “እም ! ይህች አረቅየ ግሩም ናት ። ምኒልክ ይሙት! አየለች

መድኃኒቱን ያጠጣችይ ባረቄ ነበር ። እቺ እባብ!! እኔን የገዳች መስሏት ። እንየስ ርስቱ ምኔም አይደ ልል ። ይልቅ ኩነኔ ከመግባት እንዲሁ ብትለምነይ እተውላት አልነበረም ? ያን የመሰለ የጠሸ ንግድ እያ ለይ መቸ ርስቱን እፈልግ ነበር? ግን በሰማይ ብየት እንፋረዳታለን ። በጭራሽ አልተዋትም ። እንዲያውም የሰማይ ብየት በር ለስዋ አይከፈትም ። ምናለች በለይ! እንደዚህ ነዋ ።

“ይ’ቸ የማን ነው ብየት? “የንየ” አትልም ?”

“የኔ”

“ይ’ቸ የማን ነው ብየት?” ከቧን ጠረጴዛ ልዩ ልዩ ቦታ እያንኳኩ ነው እንደዚህ የሚያናግሩኝ ።

“የኔ”

ይህንኑ ጥያቄና መልስ ሰባት ጊዜ ያህል ከዳጋ ገምነው በኋላ እንዲህ አዜሙ ፤

“ያዜ—ሎልየ!

የብር መስ—ቀልየ!

ተዉ አስገቡ—ይ ዛርዬ!”

ዜማውን ስሰማ ፡ ድሮ እህቶቼ የሚጫወቱትን ጨዋታ አስታወስኩና እንደዚህ መለስኩላቸው ፡

“ያዜ—ሎሌ !

የብር መስ—ቀሌ !

አናስገባ—ም ዛሬ!”

ድንገት የጨዋታው መንፈስ ከፊታቸው ተገፈፈ ።

“ምነው ልዥየ ፤ እብድ ናት ብለሀ ነው አናስገ
ባም ዛርየ የምትለይ?” አይናቸው እንባ እያቀረረ
“እረ ተው በማንም ሊደርስ ይችላል”

“አይዞዎት !” ብዬ እንደትንሽ ልጅ አባበልኩዋ
ቸው ። ውሸት ከየት እንደመጣልኝ እንጃ ፤

“በመጀመሪያ ጊዜ ማስገባት ጨዋታው ስለሚከ
ለክል ጨዋታው እንዳይፈርስ ብዬ ነው እንጂ ሁለተኛ
ጊዜ “ተዉ አስገቡኝ ዛሬ” ሲሉ ላስገባዎት ነበር”አል
ኳቸው ።

ሀዘኑ ባንዳፍታ ለቀቃቸው ። “እውነት?” አሉኝ
“እውነት”

“ፈረሰኛውን?”

“ፈረሰኛውን ። በሉ እንደገና ። ”

“እሺ ። ”ሊጀምሩ አሉና ተዉት ።

መሬቱን ማየት ጀመርኩ ። ሰቅ ፤ እፍረት ፤ ከባድ
ሀዘን ልቤ ውስጥ ተቀላቀለ ። የወለሉ ሳንቃ የሚገና
ኝበት ስንጥቅ ውስጥ የነበረው ስንጥርና ከመጥረጊያ
ረግፎ የተቀረቀረ ሳር ይታዩኝ ጀመር ። ሙዚቃው ቡጊ
ሲጫወት የጀናሾቹ እግር ወለሉን ሲፈትግ ተሰማኝ ።

አሮጊቷ አዜሙ ፤

“ያዒ—ሎልየ

የብር መስ—ቱልየ

ተዉ አስገቡ— ይ ዛርየ”

በዜማ ፤ “ያዒ—ሉሌ

ነይ ግቢል—ኝ ፍቅሬ” አልኳቸው ።

ከራሴ ፈጥሬ ነው እንጂ ጨዋታው ውስጥ ያለበት
አይመስለኝም ። የሆነ ሆኖ አሮጊቷ ደስ አሳቸው ።

“ገባሁ አሉ ። አንተ ደምወ ተራህን ለምነይ”
አሉኝ ።

ተራዬን “ተዉ አስገቡኝ ዛሬ ”አልኳቸው ።

እንዲህ ስንል“ አሊ ሆይ—አላሊ ሆይ” እና ሌሎ
ችም የልጅነት ጨዋታዎች ስንጫወት ግማሽ ሰአት
ያህል አሳለፍን ።

ይህን ሁሉ ጊዜ ጉረኛው ባለቆዳ ጀኬት እየደነሰ
እየጠጣ ያፈጥብኛል ። “ሺት ሁሉ እዚህ !” ብሎ
እያጉረመረመ ነበር ። እሱ አሮጌቷ እንዲወጡ ሲፈ
ልግ እኔ መጠጥ ስለገዛሁላቸውና ስላጫወትኩዋቸው
ብቻ ሳይሆን ፤ ፀሀይ ከሱ ጋር እየደነሰች ከኔ ጋር ስለም
ትሳሳቅም ነው ። ዋናው ምክንያት ግን እኔ የለበስኳት
ቆዳ ጀኬት የሱን ቆዳ ጀኬት ስለምታስንቅ ነው ። ‘ኮነ
ስቼ ከሱ እኩል ብሸልልና ብንጮራደድ ፈርዶ እንደሚ
ተውን እርግጠኛ ነበርኩ ። ግን ያሮጊቷ ጨዋታ በየ
ቀኑ አይገኝም ፤ ድንገተኛ ያልታሰበ አጋጣሚ ነው ፤
እንዲያመልጠኝ አልፈለኩም ። ከዚህም በላይ መሸለል
አልወድም ። ስለዚህ ፡ ልክ አንዱ ሸክላ አልቆ አሜሪ
ፀጥታ ሲከተለው ፤ ቆዳው ጀኬት ፀሀይን ይዞ ሰለ ፡ ጮክ
ብዬ እንዲህ አልኳት ፤

“ፀሀይ! ጥላሁንና አህዝ መጥተው ነበር? ”

“የለም”

ሰአቴን እያየሁ ፡ “አፋ! እነሱ ደሞ ሰው መቅጠር
አይሰለቻቸውም ። እስቲ እባክሽን እዛኛው ቤት እንዳሉ
ሰው ላኪና አስጠይቂልኝ ”

"እሺ" ከውብ ፈገግታ ጋር ።

ይኸኔ ሌላ ሸክላ መዝፈን ጀመረ ። ከዛ በኋላ ጉረኛው ባለቆዳ ጃኬት እዛ መኖሬን ጨርሶ ረሳ ። ስለብል ጠቱ በሰፈው ራሴን ላሞግስ ነበር ። ብቻ ያሮጊቷ ወሬ ራሴን አስረሳኝ ።

እንደገና እጅጌዬን በጅማታቸው እየሳቡ ፣

"ስማይ ልዥየ" አሉ ። "እነአህዝ እነግእዝን ተዋቸውና ፣ አረቂዬን ጨረስሁ ። "

ፀሀይ አረቂውን አመጣችላቸው ። አሁንም የሚያንፀባርቅ ፈገግታ አጠገችኝ ። እቺ ፀሀይ ውብ ነች ብዬ የለ? ስለዳሌዋ ተናግሬአለሁ? አሁንስ ዳሌዋን በተለይ ለኔ ለግል ደስታዬ ያመጣወቸው መሰለኝ ። ስለዚህ ስለዳሌዋ ውፋሬና ሙቀት ፣ ልስላሴ—ላስብ ስል ያሮጊቷ ወሬ ከለከለኝ ፣

"ያባትየ ፈረስዎች ለእራት እንዥራ በወጥ ከነቅልጥሙ ካልመጣላቸው ቤት አፍርሰው ይሄዱና የዥብ እራት ይሆናሉ ።

"እዉ! አለ ዥቡ ።

"በልዥነታችን አንዲት የዥብ ቋንቋ 'ሚያውቁ አክስታችን ነበሩ ። አንድ ቀን ማታ ከራት በኋላ ቁጭ ብለን እሳት ስንሞቅ ዥብ ጮኸ ። አዉ! አለ ።

"ሰአሊ ለነ ቅድስት!" አሉና ሰባት ጊዜ አማተበው ሲያበቁ ራሳቸውን ጉልበታቸው ላይ ደፉ ።

"ምነው እቴ ሚቴ ምን ሆንሽ?" አላቸው አባባ ።

"ዥቡ ነው" አለች እማማ ። ያነየ እርጉዝ ነበረች ።

"ዥቡ ምን አለ?" አልናቸው ።

"ዛሬ ፈረሱን ትተን ፈረሰኛውን ነው 'ምን በላው ፣ አለ" አሉ ።

" በነገታው ማለዳ ገና ለማኝ ሳይነሳ የባለቤታቸው ፈረስ ባዶውን መጣ ። የፈረሱን አንገት አቀፉና ስቅስቅ ብለው አለቀሱ ። "

"ባላቸውን ጅቡ በላው?" ብዬ ጠየቅኳቸው አሮጊቷን ።

" ከየት መጥትዎ ልጄዋ? ያን ግዝዬ ባላቸው ከሞተ ሶስት አመቱ ነበር ። ነብሱን ይማረውና ። "

እንዳልሰቅ ፈርቼ ያዝኩት ።

"በልዥነታችን ከብት እንጠብቅ ነበር ። ያባቴ ፈረሶች— እሱንማ ነገርየሀለሁ ። ሽሽሽ! ለምን መሰለህ እንዲህ ምስቀው? በጣም ስለማዝን ብቻ ። የሀዘን ቋት ፣ የሀዘን ቀፎ ። የሚያሳዝነኝን ታውቃለህ?

"በልዥነታችን ኩኩሉ ፣ ቅልቦሽ ፣ ገበጣ ፣ እንጫወት ነበር ። አሁን እንግዲህ አድገናል ፣ ሰው ሲሞት እየወሰድን መቅበር ነው ። "ግባ መሬት" ብለን አፈር ማልበስ ፣ ደንጊያ መጫን ነው ። ተነስቶ እንዳይረብሽ ። ምኒልክ ይሙት!" አነጋገራቸው አንዴ ያዲሳባ አንዴ የባሳገር ነበር ።

"እረኛ ሳለሁ በጣም የሚያስቀይ ያሀያ ዥራት ነበር ። እሀ! ሀ! ሀ! ይወዛወዛል ይንቀለቀላል ። አያርፍም ። አይገርምህም ?

"ግን አሀያ በጣም ያሳዝነያል ። ሲጮህ ሰምተህ የለ? የሀዘን ጩኸት ነው ። የሀዘን ቀፎ ፣ የሀዘን ጥሩንባ ።

"እህል ይጫንብያል ፤ እንጨት ፤ ጭድ ፤ ሁሉ ነገር ይጫንብያል ። ዠርባዬ እስኪቆስል ስድብም ሳቅም ይጫንብያል ፤ መከላከያ ቀንድ የለደ ፤ የሚከራከርልይ የለ ። በምን ፈረድክብይ ?" ብሎ እግዜርን ያማርራል ። ደምወ እውነቱን ነው ። በምን ፈረደበት ?

"ዛድያ እግዜር አያደላም ትለያለህ፣ አንዱን አህያ አንዱን እብድ ፤ ሌላውን ደምወ ንጉስ አርጎ ሲፈጥር? ከዚህ የበለጠ ማዳላት ከየት ይምጣ?

"እያት እቺን ጥርስየን ። አንድ አሽከር ነበረን ። ጠረንገሎ የገደል ቅራፊ ፤ አካፋ እግር ፤ መጥረቢያ ጥርስ ጮመን ጠጉር ። አቤት የብብቱ ግማትነቁናስ ! እንጨት ተሸክሞ ሲሄድ አፈን ቢለይ አንዲ ጥርስዬ—እቺ—ወለቀች ። ወሰድሁና ጓሮ ቀበርኋት ። እንግዲህ አንዳንድ ቀን ትዝ ስትለይ እየሽድሽሁ ቆፍርዬ አወጣትና አይቻት ስቅስቅ ብዬ አለቅሳለሁ ። ዛድያ አንድ ጥቁር ውሻ ነበረን ። አንድ ቀን መልሸየ ስቀብራት አይቶ ኖሮ በልየ ለሁበት ቆፍሮ አወጣትና በላት ። እቺኛይቱ ጥርስየ ደምወ ዝም ብላ ረገፈች ፤ ስስቅ ። እውልይ ፤ ሰው በሸራፋው ይስቃል ?"

አረቂያቸውን ፉት ብለው እያጣጣሙ "ማሩም አረቂ! አየለች መድሀኒቱን ያጠጣችይ ባረቂ ነበር ። ለካ ነግርየሀለሁ ። በጣም የምፈራው ምን መሰለህ?ብቻ ለሰው አትንገር ። አሁን እንግድየህ ካበድሁ ስንትና ስንት ዘመን ሆነይ ። እብደቱን ለምጀዋለሁ ። እንዲ ያውም ከንግድይህ ያለ እብደትየ ልኖር አልችልም ። ዛድያ አሁን አየለች እንደልማድዋ ምቀኝነት ይሂት ያንን እብደት የሚያረክስ መድሀኒት ብታጠጣይስ ?"

"ትፍ—ትፍ!" አሉና እያማተቡ ወደላይ እያዩ "ውይ! አያርገው! ለቁልቢው ተስያለሁ ። እስክሞት እብ ደትየን የጠበቀልይ እንደሆነ መጋረጣ አሰጠዋለሁ ።

"እግርዬን አሳይችየሀለሁ ? . . . . . ጥርስየንሳ? እሱ ንማ እንዴት አሳይሀለሁ? የለምኮ ። አየሽው? የለም ። አላመንሽይ እንደሆነ ፈትሸይ ። . . . ጥርስዬ ከመለቀች ወዲያ አለም በቃይ አልሁ ። ስበላ ወይም ስስቅ ጥርስየ ትዝ ትለይም የለ ? ልታነቅ እላለሁ ።

"ጥርስየ ከወለቀ ምኑን ኖርሁት? ልሙት አልሁ ። ልታነቅ አልሁ ። ገመድ ቋጠርሁ ።" አሁን እንግዲህ ምን እንደሚሉ ጠፋችው ። "እና ይሽውልህ—ዛድያልህ ልሸየዋ—ሰው አስጣለይ እንደልማዱ ። እና ፣ርድ ቤት ወሰዱይ ።

" ምን አደርጋለች ?"

"ልትታነቅ ስትል ደረስንባት "

"ትታነቃ ! ትፈንጠር! ትሸቀንጠር ! ትሸከርከር!" እንደይህ ነው የዛርየ ዘበን ዳኝነት አልሀለሁ ። ምኒልክ ይሙታ !

"በል ለእራቱ ስሙኒ ስጠይና ልሂድ ልሸየ"አሉና ብድግ አሉ ። ስሙኒ ስላልነበረኝ ፀሀይን የብር ምንዛሪ ጠየቅኳትና ሀምሳ ሳንቲም ሰጠኋቸው ።

"ስሙኒ ይበቃያል ልሸየ ፤ እምብዛም መለገስ ያክ ስራል ።" ወደ ፀሀይ ዘወር ብለው ፣

"ልምከርሽ ልሸየ ። ይህን ጉረምሳ አትልቀቂው ። የሚያጠባብ ወንድ ባይኑ ያስታውቃል ። ወይንየ ወጣት

በሆንሁ!'' ፀሀይ እንዳልጀገረድ መሬት መሬቱን ማየት ጀመረች

'' በሉ ደህና እደሩ ልጦችየ!''አሉንና ሄዱ ።

ካንድ አስር ደቂቃ በኋላ ተመለሱ ።

''ከግማሽ መንገድ ተመልሸየ መጣሁ ። አንድ ቆንጦ የጐንደር ተረት ልንገርህ እንድታስታውሰይ ፤

—አንተ ሰው ከየት መጣህ ?
— ከግብጥ ፤
— ምን ይዘሀ ?
—ጭብጥ ጥጥ
—በምን አስረህ ?
—በድንጋይ ልጥ
—ይሽሰ ሰው ዋዘኛ ነው!
—ዋዘኛስ ክራር ነው
—ክራርስ ጥዝ—ጥዝ ባይ ነው
—ጥዝ—ጥዝ ባይስ ንብ ነው
—ንብስ ነዳፊ ነው
—ነዳፊስ ደጋን ነው
—ደጋንስ ጠማማ ነው
—ጠማማስ መንገድ ነው
—መንገድስ ወሳጅ ነው
—ወሳጅስ ውሀ ነው
—ውሀስ ብም—ብም ባይ ነው
—ብም —ብም ባይስ ጮሽ ነው
—ጮሽስ ዘላይ ነው ።
— ዘላይ ፈቆ ናት
—ፈቆ ስትዘል አግኝቼ በልቼ መጣሁ ።
—ሰባት ጐፈየች ?

—ሳትታረድ መጣሁ
—የሆነስ ሆነና ስምህ ማን ነው?
—ላገር አይመች
—ማን አወጣልህ?
—ጐረቤቶች
—የናትህ ስሚ ማን ነው?
—ሳልወለድ ሞተች
—የሆነስ ሆነና እግዚሀርን አይተኸዋል አላየኸውም?
—አዎን አይቸዋለሁ
—ቀይ ነው ጥቁር ?
—ተከናንቦ ነበር
—ረዥም ነው አጭር?
—ቁጭ ብሎ ነበር ።

''በል ደህና እደር ልኸየዋ ። ያችን ቆንጦው አት ልቀቃት ። ዘማም ነች ። ደሞ ፈልጋሀለች ። ገንዘብ ከሰጠሀት ግን ነገሩ ተበላሸ ። ስየት የሚተኛ ሁሉ ወንድ እንዳይመስልህ ። ብቻ እኔን ከሰው የቆጠርከይን ያህል እሷን ከስየት ቁጠራት ። በል ደህና እደር ። አውንስ አልመለስም ። መቸድየ ነው መሰናበትየ ነው ፤ችላው ምንድነው!'' ብለው አንዴ አዜሙልኝ ሳይጨሁ ።

''ደህና እደሩ'' አሉ

ሄዱ አሉ ። መለስ አሉ ። ቁጭ ካልኩበት ጐን በስ ብለው ግንባሬን ሳሙኝ ። በኋላ ተፉብኝ ።

''ትፍ—ትፍ— ትፍ! ክፉ አይንካህ እምዬ ። አርባ እቱ እንስሳት ይጠብቁህ!''

ጥሩነቱ ሰዉ ሲደንስ ሲጫወት ስለነበረ ይህን ያስተዋለ አልነበረም ። ፊቱን በመሀረብ ስጠርግ ፀሀይ መጣችና

“ና ውሀ ልስጥህ ታጠብ” አለችኝ ። ሲተፋብኝ አይታ ኖሯል ። መኝታ ቤቷ ገባን ። ውሀ የሞላ ጆግ ሳህን ውስጥ ቁጭ ብሎ ነበር ። ፊቴን አስታጠበችኝ ። አልጋዋ ግርጌ የተዘረጋውን ፎጣ ላነሳ እጄን ሰደድ ሳደርግ ፡

“ተወው” አለችኝና ከመሳቢያ ውስጥ የታጠፈ ፎጣ አውጥታ ሰጠችኝ ። ፈገግታዋ ያበራል ።

“ያ ሁሉ ወሬ ስለምን ነበር?” አለችኝ ።

«በኋላ ልንገርሽ» አልኳት ።

መሬት መሬቱን አየች ።

1956

“ ፍራሽ አዳሽ ”

አቶ ወንዳፍራሽ እኚህ ፍራሽ አዳሽ የዋዛ ሰው እንዳ ይመስሉዋችሁ ። ሰሎሞን ራሱ ከጥበቡ ቆንጥሮ የሰ ጣቸው ሰው ናቸው ።

አሁን ይኸ ልጃቸው አዝብጤ— ከነስሙም አዝ ብጤ— በአምስት ዓመቱ የአንድ ሙሉ ሠራተኛ ሥራ ሲሠራላቸው ይውላል—የኔታ ትምህርት የለም ያሉ ለታ ።

እንግዲህ በፍራሽ ሥራና እደሳ የሚኖሩ እንደ ሚያውቁት ሁሌ ትራሱን ጥጥ ሞልተው ጠቅጥቀው ከሰፉት በኋላ ሲያዩት ጠማማ ኳስ እንጂ ትራስ አይመስ ልም ። በስንትና ስንት ትግል ፡ በስንትና ስንት ቡጢ ፡ ጥፊና ልዩ ልዩ ክርን መሳይ ጉሸማ ነው ልክ የሚ ገባው ፡ ትራስ የሚሆነው ።

ታዲያ አዝብጤን መንገድ እየጠበቀ የሚመታው ተለቅ ያለ ልጅ አለ— መኮንን የሚሉት ።

አቶ ወንዳፍራሽ ይህን ያውቃሉ ። ስለዚህ ትራስ ጠማማ ኳስ በሚመስልበት ሰዓት አዝብጤን ይጠሩ ትና እንደሚከተለው የወንድ ልጅ ወግ ያስተምሩ ታል ፤ በጥበባቸው ።

ቀኝ እጁን ለቀም አርገው ይይዙና

“አንተ ማን ነህ?!” ይሉታል በሚያስፈራ ድምፅ።

"እኔ አዝብጤ!" ይላቸዋል ሳይፈራ ፡ እጁን እየ ጨበጠ ግን ለማምለጥ ሳይቃጣ ።

"አዝብጤ ማ?!" ሲሉት

እንደ ነጐድጓድ ጩኸት "አዝብጤ ወንዳፍራሽ!" ብሎ ያመልጣቸውና ቡጢ እንደጨበጠ በነብር መሳይ ዓይን ይመለከታቸዋል ።

"ወንዳፍራሽ ፍራሻዳሽ?"

"እንዴታ !"

"ያ ጅግናው? ያ ሠርቶ የሚበላው?"

"አዎና!"

"እውነት አዝብጤ ወንዳፍራሽ ፍራሽ አዳሽ ከሆ ነክ" ፡ ይሉታል ትራሱን እያሳዩት "ይኸውና አመፀኛው መኰንን ። ትንንሽ ልጆች እየደበደበ ያስለቅሳል ። መጫ ወቻቸውን ይነጥቃል ። ንሳ ደብድበው ፤ ቅጣው ይህን አመፀኛ ። የት የት እንደሚመታ ታውቅ የለ ?"

"አውቃለሁ"

"በል እንግዲህ ሥራውን አሳየው"

"እንት! ልጆች ለምን ትመታለህ?" ይለዋል ትራሱን። ትራሱ ዝም ።

"ይኸውልህ እንግዲህ ፤ ማናለብኝ ብሎ ኰርቶ ዝም ብሎ ያይሃል ።"

አዝብጤ ሆዱ ዘሎ በጉልበቱ ትራሱ ላይ ያርፍና በቡጢ እየደበደበው "በል ተናገር!" ይለዋል ።

"ዝም አልክ? እንካ ቅመስ!" እያለ ስንትና ስንት ቡጢና ኮርን ሲያወርድበት አቶ ወንዳፍራሽ ሌላ ትራስ መመላት መጠቅጠቅ ይጀምራሉ ።

አዝብጤ ትራሱን እያገላበጠ ወዶ እስኪጠላ ድብ ድብ ካረገው በኋላ አቶ ወንዳፍራሽ "በቃው መሰለኝ፤ እንግዲህስ ሁለተኛ ደፍሮ አይማታም" ሲሉት ፡

"ሁለተኛ ትማታለህ? ሁለተኛ ሽንኮራዬን ትነ ጥቃለህ? እ? ይለመድሃል? ሁለተኛ ፊሪ ብለህ ትሳደ ባለህ !?! ት—ት—ትሳደባለህ?" እያለ ምራቅ ፡ ቡጢና ኮርን ካወረደበት በኋላ !

"በቃው አይለምደውም ። አታይም ያ ያሳበጠው ኩራቱ እንደለቀቀው?" ይላሉ አባትየው "በቃ ፡ በቃ ይበቃዋል ። እሪ በገላጋይ በሽማግሌ ይተዉት እባክ ዎን!" እያሉ በብዙ ልመና ይገላግሉታል ትራሱን ። አሁንማ ጠማማ ኳስም አይደለ ፡ መኰንንም አይደ ደለ ። ትራስ ነው—ዳውላ ሊሆን ምንም አልቀረው ።

አዲሱን ትራስ በቡላ ኮር እየሰፉ ፡

"ይኸ አህን የምሰፋው ደም ማን ይመስልሃል?" ይሉታል አቶ ወንዳፍራሽ

"ማን ነው?"

"ጭራቅ ነው ። ክፉ ሀይለኛ ጭራቅ ። ስንትና ስንት ልጅ የበላ ። ይህን ታዲያ ይዞ በቡጢ አፈር ማስጋጥ ።"

"አፈር አስግጠዋለሁ ፡ ቶሎ ጨርሰው"

"ኑው ይበላሃል"

"እረ! እሱ ሊበላኝ ? እኔ ደሞ ዘልዬ ሆዱ ላይ ቁጭ! አይኑን እሸት! በሽንኩርት እሸት! ማየት ሲያ ቅተው በጉጠት ጐጥጥ! እውር ሲሆን በሾኬ ዋልፍ! ሲወደቅ ርግጥ! በጭቃ እግሬ ርግጥ! ከዛ በመዶሻ አፍንጫውን! በእሳት ፀጉሩን! ደሞ ፀጉሩ ሲቃጠል ይገማል አይደል"

"አዎን ።ግን ማቃጠል አያስፈልግም ። እሳት መጥፎ ነው ። አቃጥል የተባለውን ትቶ ያልተባለውን ያቃ ጥላል ። መይብደብ ይሻላል ።"

"እደበድበዋለሁ ።ደሞ ከፈለገ እንደ ፀረቀት እቦ ጫጭቀዋለሁ ። ብጥስጥስ አድርጌ ስወረውረው ነፋስ ደሞ ወስዶ ጭቃ ውስጥ ጭምር! ሰዎች ደሞ ሲያልፉ በእግራቸው ጭፍልቅ ጭፍልቅልቅ ያደርጉታል ። እን ደማማ ገጣማነሽ ጫጩት ። አባባ ?"

"እ" ይላሉ አቶ ወንዳፍራሽ

"አሁን እማማ ገጣማነሽ እኔን ቢጨፈልቁኝ እን ደጫጩትዋ ጭጭ ያረጉኛል ?"

"ምነው?"

"እንደዚች ጫጩት ነው ጨፍልቁ ጭጭ ማረ ግህ አሉኝ ። ይችላሉ ሊጨፈልቁኝ ?"

"ሊጨፈልቁህ ቢመጡ ምን ታረጋለህ ?"

"እረ! ሊጨፈልቁኝ እንደ ጫጩት? እኔን? እኔ ደሞ በቢላ እግራቸውን ቁርጥ! እጃቸውን ቁርጥ! ጣታቸውን ቁርጥ! ደሞ አፍንጫቸውን ጉምድ! ምላ ሳቸውንም ካፋቸው አውጥቼ ቁርጥ! ደሞ እንጥላቸ ውን ቁርጥ! አባባ?"

"ወይ" አሉት አቶ ወንዳፍራሽ ፡ ሰፍተው ክሩን ቋጥረው በጥርሳቸው እየበጠሱ ።

"የማማ ገጣማነሽ እንጥል ይህን ያክላል ?"

"እኔ እንጃላቸው ። እኚውልህ እንደጫጩት ጨፍ ልቃቸው" አዝብጤ ወንዳፍራሽ እማማ ገጣማነሽን እያገላ በጠ በቦጢ በክርን ሲደበድብ አቶ ወንዳፍራሽ ወደ ፍራሽ ሥራቸው ተመለሱ ፡— እቺን ጥያቄ እየመረመሩ ።

እቺ አሁን የምሰፋት ፍራሽ ስንት ነገር ልታይ ልትሸከም ይሆን? አዝብጤ የሚመታትስ ትራስ ስንት ነገር ልትሰማ ይሆን ? አቶ ወንዳፍራሽ ይህን እያሰላሰሉ ዓይና ቸውን ወደ ሰማዩ አቀኑ ። "አዎን ፡ ከሁሉም በላይ ያለ ሰማይ ነው ። ከሰማይ በታች ያለው አሮጌ ቆርቆሮ ነው ። ከቆርቆሮ በታች ኮርኒስ ፡ ከኮርኒስ በታች አልጋ ። ካልጋ በላይ ፍራሽ ፡ ከፍራሽ በላይ ሹክሹክታ ነው ። ከሹክሹክታው ውስጥ ምስጢር ነው ።ሁሉም ምስ ጢር ነው ።" አሉ አቶ ወዳፍራሽ በጥበባቸው እየሠፉት ያንን ፍራሽ ። ፍራሽ ለመጋደም ፡ ፍራሽ ለሹክሹክታ ፡ ፍራሽ ለእንቅልፍ ፡ ፍራሽ ለህልም . . .

1967

እኔ ደጀኔ

አጋፋሪ ደጀኔ ስልብ ናቸው ። ሚስቲቱ ወንድ ሲቀያይሩ ዝም አሉዋቸው ። ሴትዮዋ ግን የድፍረታቸው ድፍረት አረገዙ ። መች ይኸ ብቻ ? ዘጠኝ ወር ቆይተው ጣብ አደረጉትዮዱ ከነቃጭሉ ።

አጋፋሪ ደጀኔ ተንኰለኛ ቂመኛ ናቸው ። ልጁን "እኔ" ብለው ስም አወጡለት ። እናቲቱ የወንድው ሰን ሊሉት ሞከሩ ። አጋፋሪ ግን በእልህ ልጁን ከህ ግንነቱ ጀምረው "እኔ" እያሉ እየጠሩት አሳደጉት ።

ልጁ ቀውላላ ጐባጣ ሆነ ።

ሰዎች"እኔ ደጀኔ" እያሉ ይስቁበት ጀመር ከልጅነቱ ጀምሮ ።እናት ይህን እየሰማች ልብዋ እርር አንጀትዋ ቅጥል ።

በዕድሜ ከፍ ሲል "እኔ"

"አባዬ ሰዎች በሄድኩበት ይጠሩኛል" አላቸው።

"እና ዘወር ስትልስ?"

"ዘወር ስል አልጠሩኝም"

"በስመአብ በል ልጄ ። ማበድህ ነው ። ያቺ አዋላጅ አቢሾ አጠጣው ስትለኝ እምቢ ብዬ ልጄን አሳበድኩት?" አሉ በመቆጨት ራሳቸውን እየነቀነቁ ።

"እኔ" እብደት ጀመረው ። አጋፋሪ በእብደት አዳራሽ አስተናገዱት ፤ የእብደት ድግስ አበሉት አጠ

ጡት ። እናት ይህን እያየች እርር ድብን ። አንድ ቀን አጋፋሪ ደጅኔ አብሮ አጠጡት ። ጤና ይስጥልኝ አለ፣ በጅልነቱ ላይ እብደት ጨመረ ። እናት ይህን እያየች ተከትላው ማበድ ። እብደት አጋፋሪ ላይም መጋባት ።

“እኔ ደጅኔ” ይሉና ፤ ልጃቸው “አቤት ”ሲላቸው ፤

“ማን ጠራህ ?”ይሉታል ።

እናቲቱ “አረ ይተዉት ይህን ልጅ” ሲሉ ፤

“በገዛ ልጄ ምን አገባሽ ?”ሲሉዋቸው

“እንዲህ አርጎም የለ!” ይሏቸዋል ።

1967

እትዬ አልታዬ

እንዳጋጣሚ ቀኑ የተሟላ ዕለት ጊዜና ገንዘብ እኩል የፈቀዱ ዕለት ፣ ብርሃኑና ጥላዬ ከወደ ውሀው ለማለት ፣ እና ተዝናንተውም ለማውጋት ለመጫወት ፤ ተያይዘው ወደ እትዬ አልታዬ ቤት።

እትዬ አልታዬ ቤት የኩላሊት ሰፈር መገናኛ መደ ሰቻ ነው ። ትሰሚ እቺ በክራር የምትዘፍነው ፤ “እንጦጦ ላይ ሆኖ ይታያል ኩላሊት ፤ የትያልታዬ ቤት የሁከት መድሀኒት” ያለችውም ሳቅና ጨዋታ ስለሚበዛበትና ሰው ውስጣዊውን ሁከትና ብቸኝነት ለመሸሽ ስለሚገ በኘው ነው ።

የትዬ አልታዬ የቀኝ ጐረቤት “ዕድሜ ቀጥል ጣፋጭ ክትፎ ቤት” የሚል በቢክ እስክሪብቶ የተጣ ፈባት ካርቶን ወረቀት ።

የትዬ አልታዬ የግራ ጐረቤት “ልዩ ልዩ በያይነቱ ጠቅላላ የሬሳ ሳጥን መሸጫ መደብር ቤት አስተያየት እናደርጋለን” የሚል በቀይ የተጻፈበት ቆርቆሮ ከበሩ በላይ ተሰቅሎ ፤ አንድ ጥቁር የሬሳ ሳጥን ግድግዳውን ተደግፎ ዘብ ቆሞአል ።

ብርሀኑ በማማሸ ስካር ፣ “እዚች ክትፎ በልተን ፣ ዕድ ሚያችንን አሳጥረን ወደዚያ መደብር ገብተን የሬሳ ሳጥና ችንን መርጠን እዘን ፤ ካረቄ የተረፈውን ገንዘብ ቀብድ አስይዘን ስናበቃ ወዴቤታችን ”አለ ።

ጥላዬ 'ዞሮ ዞሮ ከቤት ኖሮ ኖሮ ከመሬት' እንዲሉ አባቶች" አለ ።

"ምጣድ አይቶ ጠሃይ ፡ እንጮቻ አይቶ ጨረቃ እንዲሉ እናቶች"

"አይ የስካር ሞቅታ ፤ የጠላ ጠብታ እንዲሉ ፈረንጆች "

ሁለቱ ጐረምሶች በዚህ እየሳቁ እትዬ አልታዬ ቤት ጥልቅ ። እትዬ አልታዬ ፈገግ ብለው ወርቅ ጥርሳቸውን ብቅ ።

እትዬ አልታዬ የእትየነቱን ዘመን የትና የት ጥለ ውት ሄደው፡ የእግግነቱንም ዘመን እንደ ወደ ግለፉ ብለው ፡ ሊያከትሙ ሲኢያቸውን ሊደፉ አንድ ሐሙስ ቀርቷቸው ፤ እንዲሁ በዘልማዱ እትዬ እየተባሉ ፤ ወርቅ ጥርሳቸውን ብልጭ ድርግም እያደረጉ ፡ ጠላ እየጠመቁ አረቄ እየሸጡ ፡ ገንዘብና ጊዜ እየቆጠሩ . . . ምናባትዋንስ ይቺ ኑሮ ፡ ሞት ይህ ክፉ ተንኮለኛ ድመት ፤ አይጥ ሆነው ቢጠሩት ቢጠሩት አይል አቤት . . . እትዬ አልታዬ ሞትን "ውርርር " እስኪሉትና" ሚያው" እስኪላቸው እኛ ስለወርቅ ጥርሳቸውና እንዲሁም ስለፈገግታቸው እንናገርላቸው—እግረ መንገዳችንን ሌሎችንም እናነሳ እናወሳ ይሆናል ።

እትዬ አልታዬ ፈገግ ሲሉ ሲታዩ ፡ ጊዜ በሰውር እጅ ይዘ በጭካኔ ሳይሆን እየሳቀ በዝግታ እንደወረቀት ጭርምትምት ያደረጋቸው ይመስላል ። ፊታቸው የሚስቅ መዳፍ ይመስላል ። (መዳፍ እንደማይስቅማ የታወቀ ነው ። ግን አንድ ቀን ሳት ብሎት ቢስቅስ?) ታዲያ የትዬ አልታዬ ፈገግታቸው ሲታይ ልብ ይሰውራል ።

በተለይማ ከብርሀኑና ከጥላዬ ጋር ሲቃለዱ የሚታየው ፈገግታቸው የሺ አመት ደግነትና ፍቅር የተከማቸበት ይመስላል ።

እንግድያማ ብርሀኑና ጥላዬ ወይ አንዳቸው ወይ ሁለታቸው ልጆቻቸው ናቸውን ? ቢባል ፡ "ሊሆንም ይችላል ላይሆንም ይችላል" ይሏል ባዲሳባ አነጋገር ።

ሁለቱ ገብተው እንደተቀመጡ እትዬ አልታዬ በገዛ እጃቸው እናትና ልጅ ቀዱላቸውና ጠርሙሱን ይዘው ቆመው ያዩዋቸው ጀመር ። እናት ለልጆችዋ አንድ አንድ መለኪያ ደስታ ለክታ የምታጠጣቸው ይመስላሉ ። ብርሃኑ እንደመነሳት ብሎ እጅ ነስቶ በሁለት እጅ ተቀብሎ ሲያበቃ የመለኪያዋን ከንፈር በፍቅር የሚስም ይመስል በዝግታ በጥቂቱ ሳበ ፡ አይኑን ጨፍኖ ሲከተላት አረቄዋ አፉን ሙቀት ሞላች ፤ በጉሮሮው ዘመተች ፡ ወደ ቆላ ወረደች ።

"እሰይ! እዚህ ደረስሽ" አለ ሆዱን በመዳፉ እያሻሸ ። ቀና ብሎ አያቸው ሳቅ ሳቅ በሚለው ፊቱ ።

"ሙቀት! ሙቀት! ሙቀት!" አሉት እትዬ አልታዬ ። ወርቅ ጥርሳቸው ያረቄውን ነበልባል መልሶ የሚወረወር ውር ይመስል አንጸባረቀ ።

"ያረቄና ያንቱ ፍቅር ሙቀት!" አላቸው ። ሁለቱ ሁለ እንደተቃለዱ ።

"አይ አንተ! የዛሬ ሰላሳ ዓመት ተገኝተህ በሆነ" አሉት ።

"ያኔማ አይመችም ነበር ። የለሁም ነበር" አላቸው ።

"እሱ ላይ ነው ጉዱ ይኸው ልህ ። እኔ ደሞ አሁን የለሁም ።" ፈገግታቸው ከፊታቸው ላይ መሸ ። ወርቅ ጥርሳቸው እንደ ግታ ጸሐይ ተደበቀ ። እርጅናቸው ሲጨ ልምባቸው ታየ ።

ጐረምሳው ብድግ ብሎ በትከሻቸው እያቀፈ ካንገት በላይ እየቀለደ "ሰማህ ልጅ ጥላዬ ፡ እትዬ አልታዬ እዚህ የሉም ። ፖሊስ የጠየቀህ እንደሆነ እትዬ አልታዬን አላየንም በል ። "

አግድመ ወንበር ላይ አጠገቡ እያስቀመጣቸው ፡ መለክ ያዬን ከማጋራት በላይ ምን የፍቅር ምልክት አለ?" አላቸው ።

እትዬ አልታዬ ሊናገሩ ሲሉ ባለሬሳ ሳጥኑ የግራ ጐረቤታቸው ከተኙ ። ሰካራም ። ትልልቅ ዓይኖቹ በስ ካር ልማድ ቀይ ሆነው ቀርተዋል ። ስሙ ገላጋይ ተስፋዬ ሲሆን የክላሊት ሰፈር ሰዎች ገላጋይ በርበሬ ይሉታል። "ና ዚህ ገላጋይ" አሉት እትዬ አልታዬ "አረ ስምህን ለውጥ ። የሬሳ ሳጥን እየሸጥክ ገላጋይ መባል ደሞ ምን ፊሊ ጥ ነው? እኛ መገላገል ፈልገናል አልንህንዴ ። አረዲያ"

አባለች ወዝዋዜ እንደዘንባባ እየተወዛወዘች ሄዳ እየተወዛወዘች ተመልሳ ሳትወዛወዝ አረቄውን ስትሰጠው በፊዛዛ በርበሬዎቹ ሲክተላት ቆይቶ በስማብ ለማለት እንኳ ያህል ጊዜ ሳይወስድ ዥው አድርጎ ወዳፉ ወረ ወራት አረቄዋን ። ጉሮሮውን አቃጥላ ስትወርድ አይኑን ጨፈነ ። ፊቱን አኮማተረ ።

"ቀስ ብለህ ጠጣ ትሰክራለህ ። ሬሳ መሰለው?" አሉት እትዬ አልታዬ ።

አባለች ሁለተኛውን ስትቀዳለት ፡ ጥላዬ "ታዲያስ ገበያ እንዴት ነው?" አለው ገላጋይን ።

"ይሀን ሰሞንማ ስምንተኛው ሺ መድረሱ ነው መሰለኝ ሰዉ መሞት እየተወ ሄዷል ። "

"ምናባህ ታየኛለህ?" አሉት እትዬ አልታዬ ፡"እኔ እንደሆንኩ አልሞትልህ ። ደሞ ብሞትም በሳጥን አል ቀበር ። እኔ አልታዬወርቅ አፈር ፈርቼ ነው ወይስ ተጠ ይፈ ነው ሳጥን ውስጥ እምታፈን? አልታዬ ማን እንደ ሆነች ባታውቅ ነው ልጄ ። ሰሌኔን ሰብሼ ነው ምተ ኛው ልንገርህ"

"እኔማ ሰሌንም መሸጥ ልጅምር ወይ እያልኩ አስባለሁ ።" ከት ብለው ሳቁ እትዬ አልታዬ ፡ ወርቅ ጥርሳቸው በግ ብሎ ታየ ። . . . እንግዲህስ ያ ወርቅ ጥርሳቸው ሊያሸንፋቸው ምንም አልቀረው ። ድሮ ድሮ የበሰሉ የሞሉ ጋለሞታ ሳሉ ነበር ይህን ወርቅ ከጥር ሳቸው መሃል ያስተከሉ ። እንዲያጌጣቸው ነበር ሐሳባ ቸውማ ። አሁን ግን ይበልጣቸው ይከልላቸው ጀመረ ፡ ከውበታቸው ቀድሞ ጐልቶ እየታየ ። ምናባቱንስና ፡ ይህን ወርቅ አውጥተው ወዲያ ቢጥሉት ። ከጣሉትማ ተረታሁ ተሸነፍኩ ማለት ይሆንባቸዋል ። አላወልቀ ውም ይሁን ፡ እኔ አልታዬ ነኝ በወርቅ ምሸነፍ?

አልታዬ ሳሉም በወርቅ አልተሸነፉ በፍቅር ነው እንጂ ። እትዬ አልታዬ ሳሉም ለወርቅ ብለው አልተ ወሰዱ ለአምሮታቸው ብለው ነው እንጂ ። እና አሁን ካረጁ በኋላ ለወርቅ ሊሸነፉለት? ለዚህ ለብጫ ድንጋይ? ባይሆን ለዚህ ለወጣት ይሸነፉለታል እንጂ ። ውስጡን ሳቅ አሉ ። ቢወልዱ ኖሮ እንደሱ ያለ ሳቅ ሳቅ የሚ

ለውን ነበር የሚወልዱ ። ትዝ አላቸው ቅድም ገላጋይ ሳይመጣ አዝኖላቸው ተነስቶ ሲያቅፋቸው ።

ወደሱ ዘወር እያሉ ያስለመዱትን ቀልድ እየጀመሩ ፡

"ብርሽ ብሪቲሽ!" አሉት ።

"የስ ላቭ" አላቸው ።

"ይኸ ገላጋይ ሰው እንዳይመስልህ "

"ምን አረግኩ?" አለ በርበሬው ፡ አዛለች እየተወ ዘወዘች ስትሄድ በበርበሬዎቹ እየተከተለ ።

"ምን አረግኩ ? አሁንስ የሌባ ዓይነ ደረቅ ሆንክ ብኝ ። አላውቅብህ መሰለህ ? በዕድሜ ጠና ያሉ ሰዎች ደህና ለብሰው ሲያልፉ ስታይ በዓይንህ ስትከተላቸው ስትገመጅቸው አላይህ መሰለህ ?

"አንተ ሚርተኛ! ደሞ እንዴሱ አትየኝ ብየሃለሁ ፡ ዋ!" የስካርም የጨዋታም ሲስቁ ብርሃኑ ፊት ላይ ፍርሃት ብቅ ሲል አይተው አዘኑለትና ወደሱ ዘወር ብለው በዚያ በርህሩህ ገጻቸው አይዞህ እያሉት ፡

"ብርሽ ብርዬ ብርጭቆ ብርሌ!" አሉት ።

"ወይዬ አልታይዬ !"አላቸው ፡ ብቅ ብሎ የነበረው ፍርሃት ተመልሶ ሲሰጥም እየተሰማው ።

"እርጅና ምን እንዴሆነ ልንገርህ ?"

"ምንድነው?"

"አይን መክፈት ነው ። ያ በልጅነት ችኮላ ነፋስና በጉርምስና ፍላት ትኩሳት ይሰማን የነበረው ፍርሃት ስጋት ብስጭት ጎዘን ፤ ያ ሁሉ ብድግ ፍርጥ ፤ ያ ሁሉ

ተስፋ ያስቆርጥ አንጀት ይበላ ደም እንባ ያስለቅስ የነበረው ጭንቀት ለካስ ያልነበረ ኖሯል ። ያ ሁሉ መረበሽ መሸበር ከንቱ ሁከት ኖሯል ። ትንሽ ልጅ በጭለማ የሚሰማው የጅብ ጩኸት ኖሯል ። ከንቱ ጋጋታ ። ከንቱ!" አሉና መለኪያቸውን ብድግ አርገው ግልብጥ አደረጉት ።

1967

ተከታትለው ሽው ወደ ብሾፍቱ

ማንም ሳይሰማቸው በውስጥ ልባቸው ሁልጊዜ የሚዘፍኑ የእውነት ሴት ወይዘሮ ያልሆኑ፤ የኮሩ የተን ቀባረሩ፣ አፍንጫ ጐራዳ ፣ አንገተ ቆራጣ ሴት ወይ ዘሮ ቸርችል ጐዳና ቁልቁለት ላይ ቆመው አቀበቱን በናፍቆት አይን እየቃኙ፣

“ትመጣለህ ቢሉኝ ከጋራው በላይ
አንገቴ ረዘመ ማዶ ማዶ ሳይ”

እያሉ እየዘፈኑ ቆዩና፣ ሰይቼንቶ ሲመጣ በእጃቸው ምል ክት ሳይሆን አቆሙትና ፣

“ፖፖላሬ” አሉት እየገላመጡት ።

“በዚህ ዕድሜዎ?!” አላቸው ጮሌው ባለታክሲ ውስጡን እየሳቀ ።

በደንብ ሳይሰሙት “ትሄዳለህ ወይስ አትሄድም?? እዚህ መንገድ አላፊ አግዳሚው ሊያየኝ አልወጣሁም ይቅርታህን ”አሉት ።

“ይግቡ እሜቴ”

አስነሳ ባለታክሲው በዜሮ ፈጪው ቁልቁለቱን እግረኛ እያስበረገገ ባለመኪና እያስፈራራ ፣ በሀሳቡ ሲጫወት ፈረሱን በሌሎች ፈረሶች መሀል እያሾላለከ ሁሉንም እየቀደመ ። ትልቁ ክቡ ንግድ ባንክ ሲደርሱ “ያስር ብር መልስ አለህ?” አሉት ወይዘሮዋ ።

"እይጠፋም"

"የሚጠፋውኮ ቢኖር ነው ። ሳይኖር ሊጠፋ ይች ላል ?" አሉት ኮስተር ብለው ።

"አለ ማለቴ ነው እሜቴ "

"ካለ ታዲያ አለ ማለት"

ትንሽ ሄዷው ባለታክሲው አንድ ሁለት ጥሩንባ ተነፍቶበት ፤ ሶስት አራት ግልምጫ ተወርውሮበት ፤ አምስት ስድስት ስሞታ ተሰንዝሮበት ፤ እሱ ቀኙን የእግረኛ መንገድ በአዳኝ አይን እያሰሰ ለቀቀው ቤን ዚኑን ፈጨው መንገዱን ። ሠንጋ ተራን እልፍ እንዳሉ፤

"እዚያጋ ነው ይኸውልዎት ሴትየዋ የተዋረዱት" አለ ።

"ውርደት? ምን ዓይነት ውርደት ?ማን ላይ የወረደ ውርደት ነው እሱ ወዳጄ!እናንተ ሸሸንዶችኮ አታዩት አትስሙት የለም ። "

"ይኸውልዎት የቀበጡ ሴት ወይዘሮ ከታክሲው ወረዱና ታክሲው አገር ጤና ብሎ ዕቃቸውን አውርዶ ትቶላቸው ሲሄድ ፤ እንዲያው እንደ ፈንጣ ቅልል ሲሉ ያን የመሰሉ ወይዘሮ ጮሁ ። እንደ እብድ ከተማውን ሰነ ጠቂት ። ምንም ሳይሆኑ 'ኮ ነው ።

"አንት ባለጌ! አንት ውሻ !ይድፋህ እንደ ድስት ከዳን !ያን ፍሬንህን የሚበጥስ ይላክብህ ሊቀመላኩ!" እያሉ ሲጮኹ ፤ ጨዋታ ፈላጊው ከበባቸው ። ታዛቢው ራሱን እየነቀነቀ አለፈ ። ሴት ወይዘሮ 'ኮ ናቸው ፤ ምን ልበልዎት ፀሐይ የመሰሉ እንደርሶ ክብር ያላቸው ።"

"በቃ እዚህ " አሉ እሜቴ በድንገት ።

በጋይል ፍሬን ረገጠ ። የሜቴ ጉትቻ ረገፈ ። ከኋላ የነበረው ባለማርቼዲስ ፈረንጅ መኪናውን ዒፅ አርጎ አስጮኸ ። ወደ መሀል መንገድ ዘውሮ በሌባ ጣቱ ራሱን እየወጋ አይኑን ቁልጭ አረገበትና አለፈው ታክሲውን ።

"አይ ፈረንጅ! ጣት በአንጐል ክራባት በአንገት አሉ እሜቴ ጉትቻቸውን መልሰው እያንጠለጠሉ ፤ "
"ፈረንጅ ይግደለኝ"

እሜቴ ወርደው ጥቁር ቦርሳቸውን ከፍተው ቀይ አሥር ብር አውጥተው ሰጡት ። ሰውየው ጥፍራም እጁን ሰዶ ሥጋ እንደሚያነሳ ጭልፊት አሥር ብሯን ሞጭ ለፍ አረገና ለቀቀው ፍሬኑን ረገጠው ቤንዚኑን ፤ ታክ ሲዋ እንደተቆጣ በሬ መንገዱን ቧጨር ሩቅ አርጋው አቡዋራውን እሜቴ አጠገብ በትናው ጉማዬ አወጪኝ አለች ፤ ተጨለጠች ።

እሜቴ ሊጮሁ አፋቸውን ከፈቱና ፤ ባለታክሲው የነገራቸው ታሪክ በሀሳባቸው ድቅን ሲልባቸው ጊዜ አላፊ አግዳሚው እንዳይከባቸው በሳቅና በመሳለቁ ክብራቸውን እንዳይገፋቸው ፈርተው ተዉት መጮሁን ። አፋቸውን መክፈታቸውን ስላላወቁ መዝጋቱንም አላሰቡትም ።

ልክ የቅድሙ ታክሲ የለቀቃትን ቦታ ሌላ ታክሲ ሲጠጠጥ ብሎ ሌላ አባራ አስነሱት ቆመባት ።

በሩ ተከፈተ ።

"ይግቡ እሜቴ ፤ አሳድጄ እደርስበታለሁ ። ይህን ወንበዴ እኔ ምስክር ሆኜ ይከሱትና ይታሰራል ። ይግቡ!ይግቡ! ቶሎ ሳያመልጠን ፤ "አላቸው አንዱ ቀጫጫ ቁጡ ባለቀይ ዓይን ባለ ብዙ ጥርስ ።

በልባቸው ፣ "በህልሜ ይመጣል ዓይንና ጥርስህ" እያሉ እየዘፈኑ ግን አፋቸውን ሳይዘጉ ገቡ ።

ታክሲዋ አይጥ ያየ ድመት ይመስል ዘለለች ፤ ተፈ ተለከች ። ሴትዮዋ የቅድሙን ዘፈን በልባቸው ሲቀጥሉ፤

"ትመጣለህ ቢሉኝ ለበጋ ለሠርግ ፣

ነጠላ ፍለጋ አልኩኝ ከፍ ብድግ" አሉ ።

"እንዲህ ዓይነት ሌቦች ናቸው ስማችንን የሚያ ጠፉን " አላቸው አዲሱ ባለሰይቼንቶ ። "እንጀራችንን ሊዘጉብን 'ኮ ነው እሚትዱ' ዚህር ያሳይዎት ። እናስገ ርፈዋለን ፤ እናስጠፍረዋለን ፤ ምናለ በሉኝ ። ሁለት ዓመት ፅኑ እሥራት ባላስፈርድበት እኔ አይደለሁም ። ባላስገርፈው ባላስላጨው እኔ ዳኛቸው ቁጭ ብዬ እሸና ለሁ ያያሉ ። "

"እረ ማየቱስ በቀረብኝ።ብቻ ቀይዋን ነጠቁኝ እንጂ"

"እሱ ሲያማታ ነው' ሚውለው ። እርስዎን ብቻ መሰለዎት? ታክሲዋንም ከሰው ሞጭልፎ' ኮ ነው እንጂ እሱ እንኳን ሰው ሆኖ ታክሲ ሊነዳ የመንጃ ፈቃድ የለውም ። "

ክው አሉ እሜቴ ። እረ የቁልቢ ያለህ ምን ታሰማ ኛለህ ። እንዳበደ ፍቅር ቁልቁል ይዟቸው የተወረወረው ለካ መንዳት የማይችል ዱርዬ ኖሯል ?

ሁለቱ ታክሲዎች ተከታትለው ሲበሩ ያየ ትራፊክ ዘወትር ዝግጁ የሆነችውን ቀኑብሽ የተባለች አይናማ ዱቅዱቄውን ዘሎ ወጣባትና ፤ "ዱቅ!ዱቅ! የኔ ዱቅዱቄ ! ድረሺበት ጥፋት አለበት" ብሎ ጮንዋን አንዴ ሲረግ ጣት ጊዜ እንጣጥ አለችና እንደ መትረየስ እየተንጣጣች

"ዱቄት-ዱቄት- ዱቄት»" እያለች ፈጨችው መንገዱን ፣ ተከተለቻቸው የተከታተሉትን ታክሲዎች ። ሦስቱም ተከ ታትለው ጨርቆስን አልፈው ቢሾፍቱ መንገድ ሲደ ርሱ ወደቁኝ ታጠፉና ማርቼዲስዋን አለፉዋት ።

ረዣዥም ጉትቻ አንጠልጥላ ትንዳ የነበረችውን ሽንቅጥ ዘናጭ ወጣት አጮንዋ ተቀምጦ ሲጃራ ያጤስ የነበረው ጮፊሬ ጮረምሳ ወንድምዋ ፡

"እቺን ይወዳል ተከተያቸውና ጉዱን እንይ እንጂ" አላት

"ዳዲና ማሚና አንቲ ለቲ ይጠብቁናላ"

"እንደርሳለን ። ካልደረስንም አይስ ቲ እንጠጣ ለን ። ፍጪው ቤቢ !" አላት ።

ቤንዚኑን በውብ እግሮችዋ ረገጥ ስታረገው ማር ቼዲስዋ እንደ ውሀ ፈሰሰች ። ሴት ወይዘሮዋም በማር ቼዲስ ያለውን ወጣት አይተው በልባቸው ዘፈኑን ቀጠሉ፤

"እፍረትና ድፍረት ውስጤ ተናነቁ"

ታክሲው ታክሲውን ተከትሎ

ዱቅዱቄ እነሱን ተከትላ

ማርቼዲስ ዱቅዱቄን ተከትላ

ተከታትለው የቢሾፍቱን መንገድ ሲፈጩት ፣ ትላ ንትናው ፓርቲ ላይ ውቢቱን ባለማርቼዲስ ፍለርት ሲያረጋት አምሽቶ የነበረ ጠብዚራ ፈረንጅ ጢስ መው ጫዋ ተሳርዶ የሄደ አንዲት ፊያት ውስጥ ሆኖ ቢያያቸው ። ፣

"ማማሚያ ሳንታማሪያ !" አለና ሰፊ ቀበቶ በታ ጠቀ እጁ ማርሹን ቀየር ፤ በባለ ታኮ ቦቱ ቤንዚንዋን

ረገጥ ረገጥ ሲያረጋት ጊዜ እንዬራበው አንበሳ ሆኝ ! ሆኝ ! እያለች ሰማዩን በጩኸትዋ እያናከች ማርቼዲስዋን አሳደዷች ።

ዬራሲው ቁንጥ እየበላ ማስቲካ እያኘከ ሲጃራ እየ ጠጣ ከቡና ቤቱ ፊት ለፊት "መጨረሻ" የሚል የት ራፊክ ምልክት አጠገብ ቆሞ ጫማውን እያስጠረገ ሲያይ ሰይቸንቶዋ ቀድማቸው ደረሰች ። ሁለተኛ ታክ ሲዋ ፤ ሶስተኛ ዱቅዱቄ ፤ አራቱኛ ማርቼዲስ ፤ አምስተኛ ፊያት ፤ ስድስተኛ ነጠላ የለበሱ ሴትዮ ፤ ሰባተኛ ኳስ ይዞ ለብቻው የሚነጋገር ልጅ ።

ዶራሲውም ለቀዳሚዎቹስ ምን ሽልማት ልስጥ ፡ በቴሌቪዥንስ ምን ዲስኩር ልናገር? እያለ ሲያስብ ሲያሰላስል ፡ ለካስ እነሱ ዬራሲው ዳኛ መሆኑን ሳያስቡ "መጨረሻ" ማለት መድረሻ ማለት መሆኑንም ሳይገ ነዘቡ ፡ አልፈውት ሄዱ ። እሽቅድምድማቸውን ቀጠሉ ፈጩት መንገዱን በሽክርክር ጭማ ።

ከወዲህ ማዶ አንዱ ባንዱ ሲሰቅ ጀምበር ጥልቅ ልትል ስትል ፡ ከወዲያ ማዶ አንዱ አንዱን ሲያሳድድ ጭማ እልቅ ልትል ስትል ጠምዘዝ ገልመጥ ሲሉ- "ጭማ እንሰራለን " አላቸው የቢሾፍቱ ጭሚስታ የማ ቾኒ ጌታ ።

አልፈውት ሄዱ እንደተከታተሉ ፡ ወይዘሮዋ በል ባቸው ዘፈናቸውን እየዘፈኑ ፡

"ቢሾፍቱ ይደርሳል ፍቅር ፈላጊማ ፡

በሶስት ሊትር ቤንዚን በሽክርክር ጭማ ። "
(ጥር ፤ 1966)

ለ ጉ ድ ጓ ድ

በግንቦት ልደታ ጠላ ሰዓት እንሰራ ሙሉ ተረት አለኝ ። እስቲ አንዳንድ ዋንጫ ልበላችሁ ።

እትያልታዬ ቤት ጠላ እየተጠጣ ቆሎ እየተቆረ ጠመ የሞቀ ወግ ተይዟል ። በመሀሉ ወይዘሮ ላቀች እንደ ልማዳቸው መርዶ ተናገሩ ። ማንም ሰው የትም ቢሞት ወይዘሮ ላቀች ወሬውን መበተን ይወዳሉ ።

"እትያልታይዬ ረስቼ ሳልነግርሁ ። እዚህ ከኛ ሰፈር እልፍ ሲሉ እሪ በከንቱ እንደደረሱ ሶስት ጠላ ቤቶች የሉም ? የኮሬንቲ እንጨት አጠገብ እንኳ ትንሽ ሱቅ አለች ። እዚያ ያለችው ፋናዬ ሚሉዋት የለችም? አራስ ልጅዋ ሞተችባት አሉ ልጂ ። እምጽዕ!"

"እምጽዕ! እኔን ይድፋኝ!" አሉች ዘነበች ።

"ምን ሆነች ? ታፈነችባት ?"

"እሪ በሽታ ነው አሉ "

ሞት የወይዘሮ ላቀችን ጥሪ ሰምቶ ላንዳፍታ እት ያልታዬ ቤት ገብቶ ወጣን ገድሎ ቁጭ አለ ። ሁሉም ዝም ዝም አሉ ። ወደየሀሳባቸው ሸሹ ።

ቆይቶ ቆይቶ ፡

"እሪ በከንቱ ብትይ ጊዜ አስታወስሽኝ" አሉ አቶ ለውጤ እርሀ ድሮ አስተማሪ የነበሩ ። እዚያ የነበሩ ሁሉ የቅድሙን ሞት ለመርሳት ስለፈለጉ ዓይ

ንና ጀሮዋቸውን ወደ አቶ ለውጤ አዞሩ ። አቶ ለውጤ የሚከተለውን ተናገሩ ።

ከሰዓት በኋላ ነው ፥ ይሞቃል ይወብቃል ። አንድ ሰውዬ ሰዎች እየተጫወቱ የሚጠጡበትን ጠላ ቤት ትቶ ለጥቆ ካለው ባለጠላዋ ብቻዋን ፍዝዝ ብላ ከተ ቀመጠችበት ቤት ገባ ። ሴትዮዋ ተነሳችና ምን ፈልጎ እንደመጣ ያላወቀች ይመስል ስታየው ከቆየች በኋላ ጠላ በጣሳ አምጥታ በብርጭቆ ቀድታ ፊቱ አስቀመጠ ች ። ጐረቤቶቹ ንግግራቸው ሳይሆን ድምፃቸው ይሰማል።

ሰውየው ጠላውን አንዴ ተጐንጭቶ አፉን እያ ጣጣመ ብርጭቆውን ሲያስቀምጥ ፤

"ዛሬ ምን ነካህ ሰውየው! እምቢ ስል ግድ አለ ብኝ እንዴ?" አለች ሴትዮዋ በቁምዋ ። በንዴት ይመ ስላል ግን ድምፅዋ ከሹክሹክታ ምንም ያህል ከፍ አይ ልም ። ሰውየው ቀና አለ ። ማንም ሌላ ሰው የለም በቤቱ ።

ሴትዮዋ "እምቢ በቃ እምቢ! ወይ አንቺ አዴ ሳባ ፥ አታሰሚው የለሽ! በሉ ጠላውን ጠጡና ውጡልኝ" አለች ሰውየውን በንዴት እያየችው ። ተቆጥታለች ግን አትጮህም ። የውጭ ሰው ሊሰማት አይችልም ። ሰውየው ግራም ገባው ፍርሃትም ያዘው ። እብድ ትሆን እቺ ሴት?

ሴትዮዋ በኩራት እጅዋን ወገብዋ ላይ አርጋ ቆማ በሌላው እጅዋ በንዴት ወደ መውጫያው በር እያመለ ከተች "እሺ ይቅር አትክፈሉ" አለች "ብቻ ውጡልኝ።"

"እኔን ነው?" አላት ሰውየው እየተደናገጠ።("እቺ ሴት ትያትር ሠራተኛ ትሆን?" የሚል ሃሳብ ገባው)

"ሆ! ምንስ ቸግሮኝ ጠላ ብሸጥ ነብሴን ሸጥኩ "ንዴ' "ንድህ ዓይነት እርኩስ ነገር ምሰራው? ለምን ሺ ብር አይኖርህም ። ጐረቤት ጠይቅ ይነግሩሀል ። በላይነሽ እናቶቿ ማይሰሩትን ትሠራለች ሚልህ እታ ገኝም ። ሆ! ምን ፈረደብኝ እናንተ!"

ሰውየው ገርሞት ሲያያት ንዴቷን ከፊትዋ አራ ግፉ ትክ ብላ በደረቅ አይን እያየችው ዝግ ባለ ድምፅ እንዲህ አለችው ፥

"አሁኑኑ ሃያ ብር ከኪስሀ አውጥተው ካልሰ ጡኝ አሁን ቀስ ብዬ የተናገርኩትን ሁሉ ጮክ ብዬ ሰው እንዲሰማ አድርጌ እናገረዋለሁ ።"

"የማነሽ ደቆር! ማን መሰልኩሽ አንቺ?" አላት የውሸት ድፍረት ድምፁ ውስጥ እያሰማ ።

"እኔ አላውቅሁም ። ደሞ ማንም ብትሆኑ ግድ የለኝ ። ሃያ ብሯን ቁጭ !"

የሚያረገውን በማጣት ሳቅ እያለ የጠላ ብርጭ ቆውን ሊያነሣ እጁን ሲሰድ "ምነው ሰውየው! አብ ደኃል?" አለች ጮክ ብላ ። ዝግ ባለ ድምጿ ደሞ "ሃያ ብሯን አሁኑኑ ካላወጡ ጮኬ እቀጥላለሁ ።"

ክው አለ ሰውየው ። ገንዘቡ ሳይሆን ነገሩ አስደነ ገጠው ። የገንዘብ ቦርሳውን ከደረት ኪሱ እያወጣ ፥

"አሁን ውሰጂው ። በኋላ ፖሊስ ይገር እመጣና እንነጋገርበታለን" አላት ።

"እንኳን ፖሊስ ሽጉጥ ይዘሁ ኑ ። እረ ገመድ አምጡ ። ያውም ሞት ተገኙዳ ነው?"

እቺ ነፃር አታቁጣም ብሎ ሃያ ብሩን ሰጣት ። ተነስቶ ሊወጣ በሩጋ ሲደርስ "አይ አይ አይ!" ብላ ስታለቅስ ሰማት ። ሊመለስ አለና ቀፈፈው ። መንገዱን ቀጠለ ።

ሴትየዋ በረኽሙ ካለቀሰች በኋላ ተነሣች ።ነጠላዋን ተከናነበች ። ወጣች ። በሩን ቆለፈች ።ሄደች። ብዙ መንገድ ሄዳ ኪዳነ ምህረት ቤተስኪያን ደረሰች።

ቤተስኪያኑ ደጀሰላም ስትደርስ ተደፍታ መሬቱን ተሳለመች ። ተነሳች ገባች ።

ቤተስኪያኑ ደረጃ ስትደርስ ተደፍታ ደረጃውን ተሳለመች ። ተነሣች ደረጃውን ወጣች ።

ቤተስኪያኑ በር ሥር ተደፍታ ተሳለመች ። ተነሳች በሩን ተጠጋች ።

ተንበርክካ በሩን ደጋግማ ደጋግማ ተሳለመች ። እምዬ ማርያምን የሙጥኝ እንደምትል ሁሉ በሩን ተጠግታ ራሷን ደፋች ። አይኗን ዘጋች ። ብዙ ብዙ ብዙ ገዜ ቆየች ።

"ይቅር በይኝ ይቅር በይኝ ይቅር በይኝ" ብላ አይኗን ጭፍን አድርጋ እዚያው ቆየች ።

ቤተስኪያኑን እየዞረች እያንዳንዱ በርጋ እንደዚሁ አዛኝቱን የሙጥኝ ካለች ይቅር በይኝ ካለች ከለመነች በኋላ ከቤተኪስያኑ ራቅ ያለ መንገድ ሄዳ ካንድ ሬሳ ሳጥን መሸጫ ቦታ ስትደርስ ገብታ ለሰውዬው ሃያውን ብር እየሰጠችው ፡ "በዚህ የትንሽ ልጅ ሣጥን ይገኛል?" አለችው ፡ ብለው ታሪካቸውን ጨረሱ አቶ ለውጤ ። ሞት ተመልሶ እትያልታዬ ቤት ገባ ። ሰዉ ሁሉ አንገቱን ደፋ ፤ ወደየሃሳቡ ሸሸ ።

(የካቲት ፤ 1966)

ዘ C

የ8ኛ ክፍል ፈተና 3 ወር ሲቀረው ብርቂ ጧት ጧት ሊያቅለሸልሻት ጀመረ ። ተማሪ ቤት ለመሄድ ስትተጣጠብ ስትበጣጠር እማዬ እንደሁልጊዜያቸው ከትላንት ጠላ ጠጪዎች የተረፈውን ቆሎ ለቁርስዋ ሲያቀርቡላት እንዳያስታውካትና እንዳያጋልጣት በመ ፍራት ሰዓት ደረሰብኝ ብላ ቆሎውን በቁራጭ ጋዜጣ ጠቅልላ ትወጣለች ። መንገድ ላይ ልትቆረጥመው ከጀመረች በኋላ ሆድዋ ከፍ ዝቅ እያለባት ትተፋውና የተረፈውን ቆሎ ለጓደኞችዋ ለነአዜብ ትሰጣቸዋለች።

እማዬ ለሷ ብለው ቁርስ ሳይበሉ እንደሚውሉ ስለምታውቅ አንዳንዴ ይህ የቆሎ ነገር ይቆረቁራታል ።

የቆሎው ሐሳብ ከደቀቀ በኋላ ያ ትልቁ አስፈሪው ሐሳብ እንቅ ያረጋታል ። ውሎ አድሮ አንድ ቀን እማዬ ማርገዝዋን ሲያውቁ ምን ይሉ ይሆን? ይገሉዋ ታል ።

አሳቸው ጠላ እየጠመቁ ፡ ጥጥ እየፈተሉ ፡ ዶሮ ዎቻቸውን እየሸጡ ፡ ፍዳ አይተው አሳድገው ከስምን ተኛ ክፍል ያደረሱዋት ለዚህ ኖሯል ? ምን በደሉዋት? ከናት የበለጠ ሆነው ባሳደጉ ይሽ ይድረስባቸው ?ምን ይሉ ድንገት ጉድ ወለል ብሎ ሲታያቸው? ምን ያረጉ ይሆን ? በብስጭት አያብዱም ? ዕድላቸውን አይረግሙም ?

የዚህን ሐሳብ ሽክም ለብቻዋ መሸከም ስላልቻለች ለዳምጠው ነገረችው ። ወይ ያገባኛል ወይ እሱ በመሰለው መንገድ ያግዘኛል መስኗት ነበር ። አጅሬ ታዲያ ሲጀራውን እየቀጣጠለ ፡ "ከኔ ለመሆኑ ምን ማስረጃ አለሽ?" አላት ። የድሮ ቀልዱ ራቱም ላይ አይታይም ፤ ድምፁም ውስጥ አይሰማ ።

ብርቂ ግራገባት ። "ማስረጃ ያስፈልገኛል ?" "አዎን"

"ይኸ አልጋህ አይመሰክርም?"

"ስንትና ስንት አልጋ አለ ። "ስንትና ስንት ምስክር አለ" አላት ።

ቃል ሳትናገር ተነስታ ልብስዋን ለብሳ ወጥታ ሂደች።

አሁን እግዚሐር ወይ መልክ ባይሰጣት ወይ ወን ዶችን አታላዮች አርገው ባይፈጥራቸው ምን ችገረው ነበር ?

አንድ ቀን ትምህርት አልቆ ልጆች ተበታትነው እስዋ ብቻዋን ክፍል ውስጥ ቀርታ ፡ አዜብ ውጭ ፊልጋ አጥታት ኖሮ ብትመለስ ስታለቅስ አገኝቻት ።

አዜብ "ውይ ምን ሆንሽብኝ ብርቅዬ ? እኔ ላልቅ ስልሽ ። ምን ሆነሽ ነው?" ብላ አቀፈቻትና ፡ ብርቂ ሆድ ብሷት በረዥሙ ካለቀሰች በኋላ ችግርዋን ስትነግራት አዜብ አብራት አለቀሰች ። በኋላ ቤትዋ ድረስ ሸኘቻትና "አይዞሽ እሱ ሚካኤል ያውቃል" አለቻት ። ብርቂ ሐሳብዋ በመጠኑ ቀለል አለላት ። ጓደኛ አታሳጣኝ እያለች ፡ በጎዘንዋ ጭለማ ውስጥ የደስታ ጭላንጭል እየታያት ቤትዋ ገባች ።

በአዜብ አይዞሽ ባይነት ብርቂ እርግዝናዋን ለአ ንድ ወር ተኩል ያህል ቻለችው ። በኋላ ግን እያሰበ ችበት ስትሄድ ባንድ በኩል የ8ኛ ክፍል ፈተና ደር ሷል ። ስለ እርግዝናዋ እየሰጋች ልታልፈው አትች ልም ። ባንድ በኩል እማዬ ጉድዋን ቢያውቁ አንጀ ታቸው ቁርጥ የሚል መስላት ። "ላስወርደው?" አለ ቻት አዜብን ።

"አደገኛ ነው ይላሉ ይቅርብሽ" አለቻት

"ሌላ ምን ላርግ አዜብዬ ? ለማዬ ያለኋት እኔ ብቻ ነኝ"

"ከፍሬ የበለጠ ፡ አንቺን ሰጥቶኛል እኅቴንም ቢወ ስድብኝ አንቺን ተክልቶኛል ። አላማርረውም" ሲሉዋት ትዝ አሳትና በሐሳብዋ ተሸማቀቀች ።

አንድ ቅዳሜ ጧት ተነስታ እንዶድ ጠጣች ። እስዋ ተስፋ ያደረገችው ጣጣው ቅዳሜና እሑድ አልቆ ሰኞ ተማሪ ቤት እውላለሁ ብላ ነበር ።

ቅዳሜ አሟት ዋለ ። አዜብ አብራት ዋለች ። እሑድ ባጣም ሲብስባት ጊዜ አዜብ ፈራችና እውነ ቱን ለእማዬ ነገረቻቸው ።

የእማዬ ኮሳሳ ሰውነት ቀሚሳቸውን አንቀጠቀ ጠው ። ብድግ ቁጭ አሉ ፤ ውጭ ወጡ ። ተመልሰው ገቡ ። ቁጫጭን እጆቻቸውን አስር ጊዜ አንቋቁ ፡

ብርቂ አልጋ ላይ ተጋድማ በደከመ መልክ ወደ ላይ ዓይንዋን እያንከባለለች በፍርሃት ስታያቸው ፡

"አንቺ ቆሻሻ ባለጌ!" አሉዋት ። "ደግሞ ላንቺ ብዬ ማሽላ መቁላቴ እጣን ማጨሴ ። ድብን ክንችር

አትዪም ለኔ ብለሽ ? አንቺ ጨካኝ አረመኔ ! እኔ ጭሬዬ ነሽ ስል የሰጠኝን ፍሬ ታጠፊብኝ? አንች ቡዳ !'' አሉና ድንገት ጸጥ አሉ ። እንባቸው እየወረደ ከሣጥናቸው ላይ ቁጭ አሉና ራሳቸውን እጃቸው ውስጥ ደፍተው ።

''የኔ ብርቅዬ ፡ አንድ ዓይኔ ነሽ እንዳትጠፊብኝ፡ እንዳይጨልምብኝ ። እናትሽ ስትሞትብኝ የሞትኩት ይበቃል ። አትግደይኝ ። ዳኚልኝ ። ብርቅዬ ፡ ዳኚልኝ ...'' ሲሉ ፡ ብርቄ እጅዋን ሰዳ እጃቸውን ስትስብ አዜብ ቶሎ ትታቸው ወጥታ በሩን ዘጋችላቸው ።

እዚያው ቆማ ብዙ ቆየች ። አንድ ባለባርኔጣ ሰውዬ ሲያልፍ በር በሩን ሲያይ ጊዜ ''ጠላ የለም'' አለችው ። መንገዱን ቀጠለ ። ቆይቶ ቆይቶ በሩ ተከፈተ ።

የብርቄ እናት ''ግቢ እንጂ ። ቡናው 'ኮ ቀዘቀዘ'' አሉዋት ። ፊታቸው ላይ ኀዘን የሚሉዋት የለችም ።

እማዬ ለክፉ ቀን አጠራቅመዋት የነበረውን ገን ዘብ አውጥተው ብርቄን ሐኪም ቤት ወሰዱዋት ።እንድ ቀን እንኳ ሳያቋርጡ አንዲት ሰዓት እንኳ ጊዜ ሳያጓ ድሉ እየተመላለሱ ሀያ አንድ ቀን ሙሉ አስታመሙ ዋት ።

8ኛ ክፍል ፈተና መጣ ፤ አለፈ ፤ ብርቄ አለፈችው ። ግን ወደ ዘጠነኛ እንዳትቀጥል እስዋም አፈረች ፤ እማ ዬም እስክትግላገይ አርፈሽ ተቀመጪ አሉዋት ። በዚሁ ቀረ ። አዜብ ግን በበኩልዋ ትምህርትዋን ልትቀጥል ትፈልግ ነበር ፤ ፈተናውን ወደቀች ። ''ምነው በኔ ፈንታ አንቺን ባሳለፈሽ ?'' አለቻት ብርቄ ። ''ክፋት'' አለች አዜብ ።

እማዬ የቤት ኪራይ ስለበዛባቸው አነስ ያለች ቤት ፈልገው ገቡ ። አዲሱ ሰፈር ቆሸሸ ያለ ሆኖ ቤቶቹ ቦታ ጠቢቸው እርስ በርስ የሚጋፉ የሚንሸሙ ይመስል አንዳንዶቹ ወደ አንድ በኩል ሌሎቹ ወደ ሌላ በኩል ተንጋደዋል ። ሰፈሩ ደስ አይልም ፤ ግን ጠላው ይሀና ይሸጥ ጀመር ።

አንድ ቀን እማዬ ሲፈሩ ሲቸሩ ብርቄን ፤ ''የልጅሽ አባት ማን ነው?'' አሉዋት

''ልጄ አባት አይፈልግም'' አለቻቸው ።

በመጠየቃቸው ያፈሩ ይመስል ዝም አሉና ደጀፋ ይንጫጩ የነበሩትን ሶስት ጫጩቶች ትክ ብለው ያዩ ዋቸው ጀመር ። እሷም ጫጩቶቹን ስታይ ቆይታ ''አረገዝኩ ስለው ጊዜ 'የኔ ልጅ መሆኑን እንዴት አው ቃለሁ ? 'አለኝ ። ይኸ ምላጭ ሌባ !'' አለች ።

''ግድ የለሽም'' አሉ ለራሳቸው የሚናገሩ ይመስል። ''አሸክሞኝ ዘመር ሲል እንዴት ግድ የለሽም ትይ ኖለሽ ?

ሳቅ እንደማለት ብለው ''መጥፎ ሽክም መስሎ ሻል ? !'' አሉዋት ።

''እንዴት አድርጌ ላሳድገው ነው?''

''እሱ ያለው ላይቀር እሱ ያላለው ላይሆን . . . እኔ እንዴት አደርጌ ነው ያሳደግኩሽ ?''

''ውይ እማዬ !ሁልጊዜ ልጅ ለምን ታረጊኛለሽ? ይህን ሁሉ ዘመን ምን ያህል ሽክም እንደሆንኩብሽ አላውቅ መስሎሻል ? እይው እንዴት አንዳረጀሽ ''

"እና ማርጀት ሊቀርልኝ ኖሯል ? ድንቄም!"

"እኔን ማሳደግ ባይኖርብሽ አሁን በምችት ትኖሪ አልነበረም?" አለቻቸው ።

"እና አሁን ከማን ጋር ቁጭ ብዬ እጫወት ነበር?" አሉዋት ። "ከሶፋው ወንበር ጋር ነው ወይስ ከናይለን ቀሚስ ጋር ነው ወይስ ወርቅ አንባርና ጉትቻ እያማታሁ እጫወት ነበር ?"

"ከባልሽ ጋር ትጫወቺ ነበር "

"ከየት የመጣ ባል? "

"እኔ ተማሪ ቤት ልገባ ሰሞን አቶ በየነ ልጅሽን ለዘመዶችሽ ስጪያቸውና ላግባሽ ብለውሽ እምቢ አላልሻቸውም ?"

ደነገጡ ። ዘወር ብለው አይን ፡ አይንዋን እያዩ ፡ በዚያውም ድንጋጤውን እየሸሸጉ ፤

"ማን ነው ይህን የዋሸሽ ? ያቺ ቀላዋጭ ማናህሌ ናት ? ? መቼስ ስትዋሽ ለነገ አትል ። መጥኔ!"

"አታጭበርብሪ ተይዘሻል ! "አለቻቸው ሳቅ ብላ።

"ኧረ እኔ አላጭበረብርም ! ካልሽስ እንግዲያው አንድ ሳይሆን ሶስት ባል ነው እምቢ ያልኩት ። በይ ምን ትሆኚ? "

"ለምን እምቢ አልሽ?"

"ሳልፈልግስ ልጄ ። በመንግሥት አገር ማን ያስገድደኛል ?"

"ለምን አልፈለግሽም ? በኔ ምክንያት ነው ?"

"አንዱን ባንቺ ምክንያት ነው ። ሌሎቹን በኔ ምክንያት ነው"

"እንዴት ባንቺ ምክንያት ?"

በረሸሙ እየተነፈሱ "ምኑን አውቄው ብለሽ? እንዲያው ሆድ ይፍጀው ነው እንጂ ፡" አሉዋት ። ሊናገሩ እንዳልፈለጉ አወቀች ። አጭር ዝምታ ሆነ ።

ዓይናቸውን ወድያ ሩቅ ባዶ ቦታ ተክለው በሐሳባቸው ሲዋኙ ፤ "እማዬ" ብላ በድምጿ ገመድ ጐትታ መለሰቻቸው ።

"ወዬ ፤ ብርቅዬ ወርቅዬ "አሉዋት እየሳቁ ፡ ድሮ ልጅ ሆና እንደሚሉዋት ።

"እኔ ስወለድ አንቺ የት ነበርሽ ?"

"ከተማ ነዋ ልጄ ። እከተማ ከጠላና ከጐረምሳ ስዳራ ነው መወለድሽን የሰማሁ ። አቤት እንዴት ደስ አለኝ ! በልቤ እልል እያልኩ እየበረርኩ ሄጄ ኦቶቡሴን ተሳፍሬ ከቸች አልኩ ። "

የትዝታው ሳቅ ከፊታቸው ጠፉና እንደገና ዓይናቸው ሐሳባቸውን አስከትሎ ሩቅ አገር ደረሰ ።

"በምን የተነሳ ነበር ካገር ቤት ጠፍተሽ የሄድሽው ?"

"ከጥጋብ የተነሳ ነዋ !"

ከዚያ ሐሳባቸው ካለበት ከሩቅ አገር ሆነው የሚናገሩ ይመስል ፡ ለሷም ለራሳቸውም የሚያወሩ ይመስል ፡

"ባሌ ነጋዴ ነበር ፡ ይሽውልሽ ፡" አሉ "ወጥም አልሰራ ልብስም አላጥብ ፡ ሁሉ በገረድ ነው ። እሱ

ደሞ ይወደኛል ያከብረኛል ። ያስጌጠኛል ። እንዲህ አይ ምሰልሽ ። ለንግዱ ከተማ በሄደ ቁጥር ወይ ሻሽ ወይ ቀሚስ ወይ ሽቶ ወይ ጌጥ ሳይዝልኝ ይመለሳል ማለት ዘበት ነው ።

"አይ ያ ጊዜ! እውነት ነበረ ያ ጊዜ?!" ዝም ብለው ቆይተው ቆይተው ፥

"መሀን ናት ፍታት እያሉ ልቡን ያወልቁት የነ በሩ እህቶቹ ከውጭ ወለደ ሲሉኝ ጊዜ ቀንቼ ተቃጥዬ ልሞት ። ለካስ ከተማ ከተማ እሚያሰኘው ሽቀጡ ብቻ አልነበረም ። ዕቃዬን ጠቀለልኩና አባቴ ቤት ። . . . ለምን ወለደ ብዬ አይደለምኮ ። እሱማ ለኔ አል ሰጠኝምና አንተም ይቅርብህ አልለውም ። ያውም ፍሬን የመሰለ ጠጋ ፈጣሪ ሰጥቶት ነው እኔን እሚከሳኝ ? እንዲያውም ከሌላ ውለድ ልበለው ይሆን ?እያልኩ ብዙ ሳስብ ነበር ። ምንስ ቢሆን ሰውን አትውለድ ይባላል?"

"እንግዲያው ምንድን ነው ያስቆጣሽ ?"

"ደብቆኝ የሰው መሳለቂያ አረገኝ ብዬ ነዋ ! ሞኝ አይደለሁ ? አንጂ እሱማ ይወደኝ ነበር እማዜር ይስጠው ። አማላጅ ሽማሌ ላክብኝ ። እናትሽን ሳይ ቀር ላከብኝ ። የፈለግችውን እከሳለሁ አለ ።"

"እና ምን አልሽው?"

"እፍንጫህን ላስ አልኩትና ከተማ ወጣሁ ። የሰው ገረድ አልሆንም አልኩና ጠላ እጠምቅ ጀመር። ከልክ ያለፈ ቆንጆ ነበርኩ መቸስ ። የጊዜው አለባ በስ ሌላ ነበር እንጂ እንዳንቺ ነበርኩ ።"

ሁለቱም ሳቁ ።

"ታዲያ ያ ባሌ እማዜር ይስጠው ስንትና ስንት ዓመት አልፎ ስንትና ስንት ነገር ከደረሰብኝ በኋላ እንኳ ነይ ቤትሽ ተመለሺ እያለ ይልክብኝ ነበር

"ለምን አልተመለስሽም ? መታረቁ አይሻልም ኖሯል?"

"ይሻል ነበር ። እምቢ አልኩ"

"ለምን?"

"ጓደኛዬ ነበረች የወለደችለት ። በሱ ተቀየም ኩት ። ስንትና ስንት ሴት ሞልቶ ተርፎ ከጓደኛዬ ወለደና አንጀቴን ቆረጠው ። እንዲህ ነው እልሻለሁ ።"

ሁለቱም ዝም ብለው ከቆዩ በኋላ

"እማማ ከሞተች በኋላ ለምን አንቺ ወሰድሽኝ?" አለቻቸው ።

"እስዋ ናት ለኔ እንድትሆኚ የተናዘዘች ። ምን ያህል ልጅ እንደምመኝ የምታውቅ እሷ ነበረች ። አጐቶችሽማ ሊወስዱብኝ ዶልተው ነበር ። ሞቼ እገኛለሁ አልኩና በግድ ወሰድኩሽ እንጂ.....እንዲህ ነው ይኸው ልሽ ። አንቺንም እናትሽን ነጠቀሽና እኔን ሰጠሽ ። እኔንም ልጅ ከለከለኝና አንቺን ሰጠኝ ። አሁን ሳስበው እንኳንም አልወለድኩ ። ሸክም ቀረ'ንጂ ምን ቀረ?"

እውነታቸውን እንዳልሆነ ስለተሰማቸው ዓይኗን ሸሹት ። እስዋም ስላወቀች ዓይናቸውን ሸሸች ።

ወንድ ልጅ ወለደች ። እማዬ ስሙን አሸናፊ አሉት ። እንዶድን አሸነፈ ፥ ገና ድህነትን ያሸንፋል ምናለች በይኝ ፥ አሉዋት ።

አራስ እንዳለች አባትዬው አማላጅ ላከና መጣ ። አብረን እናሳድገው አለ ።

"ልጅህ መሆኑን እንዴት ታውቃለህ?" አለችው

"እምንሻለሁ?" አላት

"እንግዲያው እመነኝ ያንተ አይደለም ፤ አባቱ ሌላ ነው ። ስንትና ስንት አልጋ አለ መሰለህ ?"

"እክስሻለሁ" አላት ።

እምቢ አለችው ። ለጊዜው ተስፋ ቆርጦ ሄደ ። በጓላ እማዬ ሊመክሩዋት ሞከሩ ። ሁለተኛ ስሙን እንዳታነሺብኝ ባሸናፊ ሞት ይገዛሻለሁ አለቻቸው ።

ገረማቸው ። እምቢ ከማይወጣት እጎታቸው ተወ ልዳ ልክ እንደሳቸው እልኸኛ እምቢተኛ ናት ። ልጃ ቸው ናት ። ሳቅ ብለው ፡

"እረ አሸናፊም አባት አያስፈልገውም! ለራሱ ወንድ ነው!" አሉዋት ።

አቶ ዳምጤን ግን በምስጢር ከጥቂት ጊዜ በጓላ አባ ዘርአ ያዕቆብን አማላጅ ይዘህ ና ብለው ላኩበት።

ጎዳር ፡ 1966

እናት

ያለፈው ቅዳሜ ማታ ካራት ኪሎ ፒያሳ ለመ ሄድ "ሰይቼንቶ" ተሳፈርኩ ። ነጂው አጠገብ ያለ ውን በር ከፍቼ ገና በደንቡ ቁጭ ሳልል ፤

"ጋሼ ፡ ስሙኒ ክፈሉልኝ" አለችኝ ።

በሩን ዘጋሁና ወደጓላዬ ተመለከትኩ ። አንድ ቆብ ያደረገ ሰውና አንዲት የሀገር ልብስ የለበሰች ሴትዮ ቁጭ ብለዋል ። እኔ በሩን ስዘጋ ፡ ነጂው መኪ ናዋን ሲያስነሳ እና ሴትዮዋ ስትናገር እኩል ስለነበረ ያልሰማኋት መስሏት ደገመች ፤

"ጋሼ ስሙኒ ክፈሉልኝ።"

"እሺ" አልኳት ።

"በል ይኸውልህ ። ስሙኒህን እሳቸው ይከፍሉ ሀል ።"

ቀይ ነች ። እንደ መስከር ብላለች ። ወደ ወንበሯ ጫፍ ተንሷቀቀች ። የኔ ወንበር መደገፊያ ላይ ክንዷን አስደገፈች እና ደከም ባለ ለስላሳ ድምፅ እንዲህ አለ ችኝ

"እስቲ እዩት ጋሼ ፡ ወዳጄ አመጣኝ ። ጥቂት እን ደሄድን ሌላው ወዳጄ ተሳፈረና እንዴት ዋልሽ አለኝ። የግዜር ሰላምታ ነው መቸም እኔም እንዴት ዋልክ አልኩት ። ይኸኔ ሁለቱም መፋጠጥ ጀመሩ ። መው

ረጃችን ቦታ ስደርስ እኔ አልወርድም አልኩ ። ከሚ ጣሉ ብዬ ነው ። ይፈረድብኛል ?''

''ሰውየውን ደሞ የራሱን ብቻ ከፈለና ከኔ ጋር ካልወረደች የሷን አልከፍልላትም ብሎ ሄደ ።'' አለ ሰይቸንቶ ነጂው ።

ሴትየዋ ፡ ልክ ነጂውን እንዳልሰማችው ያህል ቀጠለችልኝ ፤

''አየህ ፡ ጋሼ ፡ ሁለቱም ወዳጆቼ ናቸው ። ሰምን ይጣሉ ብዬ አልወርድም ፡ አልኩ ። እንዲያውም አን ደኛው ግልፍተኛ ነው ።''

''እንግዲህ ሁላችሁ ለኔ ስሙኝ'' አለ ነጂው ። ከማርያም በታች ያለው ቀይ መብራት አቁሞናል ።

ባለቆቡ ሰካራም ልክ ነጂውን እንዳልሰማው ያህል ወሬውን ቀጠለ ፤

''ወዳጄ ከሆነች ፤ የምወዳት የምመኛት ወዳጄ ከሆነች ፤ ሰይቸንቶ ውስጥ ባገኛት ፤ አብሬያት ገደል መግባት አለብኝ ። ደሞ ከማንም ጋር ብትሆን አል ለቃትም''——አረንጓዴ በራና መኪናዋ ተነሳች ።— ''ለምን ስድስት ኪሎ ያለው አንበሳ ራሱ እያንፊራ መትረየሱን ጠምዶ አይመጣም? አልለቅለትም! የትም ብትሄድ አብሬያት መሄድ አለብኝ ። ለምን በሉኝ ። ለምን ማለት መልካም ። ምክንያቱስ ? ፍቅር ነዋ !

''ፍቅር ፍቅር አሉት ስሙን አሳንሰው

ከደንጊያ ይከብዳል ለተሸከመው ሰው

አለ ትልቁ ናፖሊዎን ።... እኔ ግን እሷን በእህት ነት ነው ማውቃት ። እቺን ሌሊት አያንጋልኝ ! ከና ንተ ከወንድሞቼ ምደብቀው ነገር የለኝም——''

''እውነቱን ነው ። ወዳጄ አይደለም ። ወንድሜ ነው ። ታዲያ ይሸውልህ ጋሽዬ—

''እዚህ ነው ምወርደው ። አቁም አቁም —— ኦ!አ! አቁም አልኩት— እዚህ አውርደኝ ።''

ይሸኔ አዲሱ አፎቲስቲክ ፎት ይርስናል ። ሴት ዮዋ ልትወርድ ስትል ፡

''በል ስሙኒህን እሳቸው ይከፍሉሀል'' አለችው ።

''ሌላውስ ስሙኒ?''

''የምን ሌላ ባክህ ?''

''እንዲያውም ሰባ አምስት ነበረ''

''እሱን ተወው !''

''እሁን ጭቅጭቁ ይቅርና ሀምሳ ሳንቲም እፈ ልጋለሁ''

''ስንት ነው ያለባቸው?'' አልኩት ።

''ሀምሳ ሳንቲም''

ከፈልኩላት ፡ የራሴንም ከፈልኩ ፡ እና ከመ ኪናው ወጣሁ ። ፂሜን ለመላጨት ወደ ፀጉር አስተ ካካይ ቤት አመራሁ ።

.....ከሰአት በኋላውን ከስህነ ጋር ነበር ያሳለፍኩት።

''ሰሞኑን ብዙ ሳጠና ነበር ። ዛሬ ማታ አባባ የፈቀዱልኝ እንደሆነ ሲኒማ ትወስደኛለህ?'' ብላኝ ነበር ።

''በደስታ''

"የት ነው ምንገባው ?"

"የትም ጥሩ ፊልም የለም። ዝም ብለን ብሔራዊ ቲያትር እንግባ"

"ከሁሉም እሱ ይሻላል ?"

"አይ ! መሻሉንስ ኢትዮጵያ ይሻላል"

"ታዲያ ለምን ኢትዮጵያ አትወስደኝም ?"

"ወንበሩ ይቆረቁረኛል ባክሽን ። ብሔራዊ ግን ሶፋው"

"ቀበጥ ነህ"

"ውሸቴን ነው ። ለሶፋው አይደለም"

"ታዲያ ለምንድነው ?"

"ሚስጥር ነው ። ለልጆች አይነገርም"

"ንገረኝ"

"እእ!" — ራሴን እያነቃነቅኩ

"እባክህን" — በፈገግታ

"እእ!"

"ትው !"

"እእ!"

"ትወዋ! ይቅር ። እኔ ደሞ ካልነገርከኝ አብሬህ ሲኒማ አልገባም"

"እሺ-ሺ! እነግርሻለሁ"

"ንገረኛ"

"ቲያትር የገባን እንደሆን ፍቅ ወጥተን ወደ ኋላ መጨረሻ ተርታ ያለው ወንበር ጋ እንቀመጥና አንቺ ፊልሙን ታያለሽ"

"አንተስ?"

"እዚህ ላይ ተንተርሼ እተኛለሁ"

"ኢድ!" ("እዚህ ላይ" ስል ደረቷን እያመለክኩ ትኩ ነበር ።)

"ምን አለበት ? አልከብድሽ ።"

"መክበዱንስ አትከብደኝም ። ብቻ ጢምህ ይኼ ሰኩሳል ። አሁንኳ ይሸው ፊቴን ያቃጥለኛል"

"እላጨዋለሁ" ...

ልክ ፀጉር አስተካካዩ ቤት ስደርስ ፡

"አንቱ! ጋሼ ፤ አንቱን ነው!" አለችኝ ። ሴይቹ ንዶው ውስጥ የነበረችው ሴትዮ ነች ።

"ምነው?" አልኳት በመብሸቅ ። ስል ስህነ ሳስብ ሰው ሲያቋርጠኝ አልወድም ።

"ኑ ሽልንግሁን ልክፈልሁ"

"ግድ የለም"

"የለም እከፍላለሁ"

"የለም ምንም አይደለም"

"እሺ ቤቴን ላሳይዎ"

"እቸኩላለሁ"

"እንዳናታም አይፈጅ ፤ እዚችው ነች ።"

ሴትዮዋ ሀሳቧን ቆርጣለች ። እምቢ ብላት ጭቅ ጭቅ ማብዛት ይሆናል ። በዛ ላይ ደሞ ቤቷን ማየት ፈለግኩ ። ሰሞኑን በስህነ ፍቅር ምክንያት ተኝቶ የነበረው የደራሲነት ስሜቴ ተቀሰቀሰ ።

ወደ ሴትዮዋ ቤት ለመሄድ አርቲስቲክ ሀንባ ፊት ለፊት ያለችውን ወደ ጎርጊስ የምታወጣ ዳገት መንገድ ይዘን መራመድ ጀመርን ።

"ቤቱንም ልጆቹንም ታያለህ" አለችኝ ።

* * *

ከሲኒማ አምፒር ወዴ አገር ፍቅር የምታስኬደ ውን መንገድ አለፍ ብለናል ። በግራና በቀኛችን ሴተኛ አዳሪዎች እንዴ ደንባቸው በየበራፋቸው ቁመው ወይ ቁጭ ብለው ቀይ መብራት ተጎናፅፈው ፡ አላፊ አግዳሚውን ይመለከታሉ ። እጇን ካፖርት ኪሴ ውስጥ ከትቼ ነበር ። ታዲያ ቀኝ እጅዋን አምጥታ ከግራ እጇ ጋር አቆላለፈችው ። "ሶቶ ብራቾ !" —ፈረንጅኛ ባልና ሚስቶች ነፋስ ለመቀበል ሲወጡ እንደሚያያዙት ። በግራና በቀኝ የተሰለፉት ሴተኛ አዳሪዎች እንዲያዩላት ብላ ነው ። እጅዋን ወዲያ ልመረውርላት ነበር ፡ ምን ችገረኝ ብዬ ተውኩት ።

ሴትዮዋ "ወርቅ የመሰሉ ሁለት ልጆች አሉኝ" አለችኝ ።

አንድ ሰላሳ እርምጃ እንዴ ሄድን ፡ "እዚህ ነው" አለችና አንድ ጠጅ ቤት ውስጥ አስገባችኝ ።

በሩ ፊት ለፊት አንዲት ቀይ ሴትዮ——ጥቁር ሻሽ ያሰሩ የሀበሻ ቀሚስና ጥቁር ሹራብ የለበሱ—በር

ጩማ ላይ ተቀምጠው ቡና ያፈላሉ ። ምድጃው አጠገብ ሌላ በርጩማ ላይ ሁለት ትንንሽ ሴት ልጆች ቁጭ ብለው እሳት ይሞቃሉ ። በግራ በኩል ያለው ግድግዳ ጥግ ርዝመቱ ከግድግዳው አኩል የሆነ አግድም ወንበር አለ ። የጠጅ ቤት ወንበር ። የእንጨት ። ሁለት ሰዎች ብቻ ተቀምጠውበታል ። አጠገባቸው መሬት ላይ ሁለት የተጠጣበት ብርሌ ተቀምጧል ። በቀኝ በኩል አንድ የባልና ሚስት አልጋ ተዘርግቷል ።

ልክ እንደገባን ሴትዮዋ በርጩማ ላይ ያሉትን ልጆች ሳመቻቸው ። እኔ ወዴ አልጋው አጠገብ ሄድ ኩና ቆምኩ ። (እዛ ሆኖ ከውጭ አይታይም ።) ሴት ዮዋ ወደኔ መጣች ፤ "እኔውልህ ልጆቼ ፤ ወርቅ አይ ደሉም ? ቁጭ በል እሱ አልጋ ላይ" አለችኝና ፤ እን ደገና ሄዳ ትንሽዬን ልጅ አቅፋ አመጣችት ።

"እቺትልህ ትንሿ ።— ጋሼ በይው አንቺ ። ጋሼ!— በይው እንጂ— ጋሼ! ሶስት አመቷ ነው ። ወርቅ አይደለችም ?"

አለችና ፤ ልጅቷን ከንፈሯ ላይ ሳመቻት ።

"ሳሚኝ ፋንቱ ፤ በሀይል ሳሚኝ" አለቻት ። ከን ፈር ለከንፈር ተማጠጡ ። ቀፈፈኝ ። ለምን እንደሆነ እንጃ ። ምናልባት እናትና ልጅ ስለሆኑ ፤ ወይም በቀይ መብራት ስላየኋቸው ይሆናል ። "እንደገና—" አሁ ንም ተማጠጡ ።

"ዐይናበባ!"— ታላቂቱን ጠራቻት ። "አንቺ ዐይ ናበባ!— አሁን እንግዲህ ቀንታለች ። ዐይናበባ!"

ቀስ ብላ መሬቱን እያየች መጣች ። አምስት ዓመት ይሆናታል ። ጠይም ነች ፤ አይኗ ትልልቅ ፤ ወጉሯ ዞማ ። በጣም ቆንጆ ነች ።—

“ጨብጪያቸው ጋሼን ።”

እኔና ዐይናበባ ተጨባብጠን ። ከዛ ቶሎ ብላ ሄዳ በርጩማዋ ላይ ተቀመጠችና ጉልበቷን አቅፋ የተጣ ደውን የቡና ጀበና ፈዛ መመልከት ጀመረች ።

እናትዮዋ ትንሽቱን ፋንቱን እንዳቀፈች ፣

“ቁጭ በል ‘ንጂ’” አለችኝ ።

“እቸኩላለሁ።”

“ገና ነው ። ቁጭ በል ትንሽ ። ፋንቱ ፣ ቁጭ በል በይው ። በይው!”

“ኩች በል” አለችኝ ። ድምጿ በጣም ይጣፍጣል። አልጋው ግርጌ ተቀመጥኩ ።

እናትዬዋ “ጠጅ ግዛልኝ ለራስህም ጠጣና እን ሂዳለን” አለችኝ ። (የት እንደምንሄድ እንጃ ።)

“አልጠጣም”

“አንዳንድ ብርሌ ብቻ! ምነው ጥሩ ጠጅ ነው ኮ”። የማር ጠጅ ነው ።”

“የለም ራሴን ያመኛል”

“እኔ ጠጣለሁ ግድ የለም”

“ገንዘብ አልያዝኩም”

“አንድ ብርሌ ብቻ!”

ብሽቅ ቅጥል አልኩ ።

“ገንዘብ የለኝም አልኩሽ”

“ስሙኒ!?”

ከመበሳጨቴ የተነሳ ሞንቅላቴን በማነቃነቅ እሺ አልኳት ። ብተፋባት ፈቃዴ ነበር ።

“ጠጅ በብርጭቆ ስጪኝ እትዬ” አለቻቸው ቡና ሚያፈሉትን ሴትዮ ። ከገባን ጀምረው ሲመለ ከቱን ነበር ፣ ጠጁን ቀድተው አመጡላት ።

“ለሳቸውስ?” አሉ ወደኔ በኩል ። ድምፃቸው ዶስ አይልም ። ፈታቸው ላይ ክፋት ወይም መከፋት ያደፈጠ ይመስላል ።

“ተማሪ ነው አይጠጣም” አለቻቸው ።

በንቀት አይናቸውን ጣል አደረጉብኝና ወደ በርጩማቸው ተመለሱ ። ሴትዮዋ ከጠጁ አንዴ ፋት አለችና ህፃኗን ፋንቱን ፋት አስደረገቻት ። አሁ ንስ አልበሸቅኩም ። አዘንኩ ። ይሽ እንዳይበቃት ፣ ሴላ ብርጭቆ አመጣች ፣ ሩብ ያህል ጠጅ ገለበጠች በት እና ለዐይናበባ ሰጠቻት ። ትልቋ ሴትዮ ብርጭ ቆውን ከዐይናበባ ቀሙ ፣ ለይስሙላ ትንሽ ውሀ ጠብ አደረጉበትና መልሰው ሰጡዋት ።

እናትዮዋ ፋንቱን እንደታቀፈች እንደገና ጠጅ ፋት አስደረገቻትና ፣

“ዳቦ መብላት ትፈልጊያለሽ?” አለቻት ።

“አው!” አለች ። ድምጿ መጣፈጡ !

“ጋሽዬን ግዛልኝ በይው ።— በይው— አይዞሽ አትፍሪ— ጋሽዬ ዳቦ ግዛልኝ! በይው”

ፋንቱ አየችኝና ፣ አፍሪ መለመኑን ተወችው ። አሳዘነችኝ ።

"ድንቄም የኛ አይናፋር! በይ' ንቺ!" አለችና ከጠጁ አጠጣቻት ።

"አስር ሳንቲም አለህ? ለልጆቹ ዳቦ መግዣ ?" አለችኝ ። አውጥቼ ሰጠኋት ። እዛው በዛው ፤

"ሌላ አስር ሳንቲም የለህም? ሻይና ስኳር መግዣ ። የዛሬ ልጆች ዳቦ ያለሻይና ስኳር አይወዱም ። "

ለሷ አፈርኩላት ። ከዚህ ጋር ደሞ ንዴቱ ውስጤ ግንፈለ ። ሰው አንዴ ደግ የዋለለትን ሰው ለምን ቂል በግ ያደርገዋል? እዛ ሰይቸንቶ ውስጥ "ጋሼ ስሙኒ ክፉ ሉልኝ" ስትለኝ "የማነሽ ቆንጆ?" ብላት ኖሮ ይሽ ሁሉ ባልመጣ ።

ቤቴን ላሳይህ ስትለኝ እቸኩላለሁ ብዬ ሄጄ ብሆን ኖሮም ባጭሩ በተገላገልኩ ። እንዲህ እያሰብኩ "እሺ እሱን አስር ሳንቲም መልሺ" አልኳትና ሀያ አምስት ሳንቲም ሰጠኋት ። ፋንቱን ፡

"እግዜር ይስጥልኝ በይው"አለቻት ።

ፋንቱ ዝም ብላ አየችኝ ። አፍራለች ። እንዳንድ ትንሽ ልጅ ነገሩ ሳይገባው እንዲያው ያፍራል ። ወይስ ይገባዋል ? ?

"በይው 'ንጂ!" አለቻት ።

ፋንቱ በእፍረት እናቷ አንገት ስር ተደፋች ።

ሰአቴን አየሁ ። ቀጠሮዬ ደረሰብኝ ።

ልሄድ ተነሳሁ ።

ሴትዮዋ ፡ "ምነው ቆይ'ንጂ" አለችኝ ።

"እቸኩላለሁ ። "

"እንድ ሲኒ ቡና ልጠጣና እንሂዳለን ። "

"እቸኩላለሁ አልኩሽ"

"አንድ ሲኒ ፋት እስክል?"

"አ—!"

"እሺ'ንግድያው ክፈልና እንሂዳለን"

"የት ነው ምንሄደው ?"

"ቤቴን ላሳይህ ነዋ! ይሽ ቤቴ መሰለህ' ንዴ ? የህቴና የጓደኛዋ ነው ። የኔ ቤት ሌላ ነው ። "

"እንግዲያው ሌላ ቀን ብታሳይኝስ?"

"እዚችው ነች ኮ ። ክፈልና' ንሂድ ። "

ከፈልኩ ። ዐይናበባንና ፋንቱን ሳመቻቸው ፤ እኔ ጨበጥኳቸው ። ወጣን ። አሁንም ሴትኛ አዳሪዎቹ ተርታ ስናልፍ እጅዋን ከእጇ ጋር አቆላለፈች ።

አንዲት በጣም ጠባብ ክፍል ። ቀይ ወረቀት የጠመጠመች አንዲት ትንሽ አምፑል የክረምታቱ ዝናቦች የደመናዎችን አገር ካርታ ያነሱበት አሮጌ ኮርኒስ መካከል በገመድ ተንጠልጥላ ለግብር ይውጣ ያህል የሴትዮዋን ቤት ታበራለች ። አንዲት በጣም ጠባብ ክፍል ፤ ወለሏ ላይ ሳንቃ የሌላት ፤ ግድግዳዋ የደረቀ የተሰነጣጠቀ ልስን ጭቃ —በልዩ ልዩ ባለስእል ወረቀቶች የተደረተ ግድግዳ ። አንዱ ግድግዳ ስር አንድ ያልተነጠፈ የብረት አልጋ ።

"ይቅርታ አልተነጠፈም"አለችና የተጨረማመተውን ብርድ ልብስ ዘርጋ እድርጋ ፤

"ተቀመጥ" አለችኝ ። ተቀመጥኩ ።

በሩን መለስ አደረገችው ። አልጋው አጠገብ (በራ ስጌው በኩል) አንድ ትንሽ ሳጥን አለ ፤ ላዩ ላይ ጥቁር አጭዝ ፤ እሱ ላይ ቁጭ አለች ። እና መናገር ጀመረች።

ለምን መናገር እንደጀመረች አላውቅም ። ግማሽ ስካሯ በቂ ምክንያት አይደለም ። ምናልባት ራቴ ላይ ያየችው ነገር ይኖር ይሆናል ። ወይም ደሞ በዛ ሁኔ ቴዋ ማንም ሰው ቢያጋጥማት ትናገር ነበር ይሆናል ። ነብሳችንን ሲቀይ ሲያፍናት ምላሳችን ምን ያህል እንደ ምትቀጠረጠር ማን ለክቶ ያውቃል? የሆነ ሆኖ ሴትዮዋ መናገር ጀመረች ። እኔም አንድ ቃል ሳልተነፍስ እስከ መጨረሻው ሰማኋት ።

"ልጅቼን አየሀትው ? ወርቅ አደደሉም ? እኔ 'ምወ ደው ትንሿን ነው ። አይ ! ግን ውሸት ምን ያረ ጋል ፤ ትልቋን ነው 'ምወደው ። እሷም እነሱ ሲያዩዋት ማትወደኝ ትመስላለች' ንጂ ፤ በጣም ነው 'ምትወደኝ። እንዲህ አይምሰልህ ።

("እነሱ" ስትል ፡ ቅድም የነበርበት ጠጅ ቤት ውስጥ ያሉት ቀይ ሴትዮና ፤ እኔ ያላየኋቸው አብረዋ ቸው የሚኖሩ ጓደኞቸውን ማለቷ ነው ። ሴትዮዋ እህቷ ናቸው ።)

"ውይ! በጣም ነው 'ምወዳቸው ልጅቼን —ምክን ያቱም ሁለቱ ብቻ ናቸው ያሉኝ ። ዘጠኝ ወልጂ ሰባቱ ሞቱብኝ ። ስወልድ ሲሞቱብኝ ፤ ምነው ምን ሃጢአት ሰራሁ ብዬ አምላክን አማረርኩት

"እና ይህን አመጣብኝ ይሽውልህ ።

"መውለድ ጣጣ ነው ። እኔ ለናቴ ምን ሰራሁላት? አንተ ለናትህ ምን ታረግላቸዋለህ ? — እናት አለህ? ጐሽ ! ጥሩ—ልጅቼስ ለኔ ምን ያረጉልኛል ? ስቃይ ብቻ!

"እዛ በሄድኩ ቁጥር የመጣውን ሁሉ ጠጅ ግዛ ልኝ እያልኩ ካላስቸገርኩ ካላሰለችሁ ልጅቼን በደንብ አይይዙልኝም እያልኩ እፈራለሁ ። እና ይሽውልህ ለል ጅቼ ስል ጠጅ ለማኝ ሆኜ ቀረሁ ። መለመን እንዴት ይቀፋል መሰለህ? የራበው 'ንኳ ቢለምን ያምርበታል ። ግን ጠጅ ልመና! አዩ አንታ ' ምላክ ! አሁን አሁንማ ጠጁ እየጣመኝ ሄደ ። ሰካራም ልሆን ነው ። "

ረጉዥም ጣቶቿን ማቆላለፍ መፈታታት ጀመ ረች ። በልዩ ጥንቃቄ የተቀረፀ እጆች ፤ የአብነ በረድ ውበት ያላቸው ።

"ታድያ ያየኝ ሰው ልጅቼን ወልጂ የጣልኩ ይመ ስለዋል ። እኔ እንደውሻ አንጠባጥቤ ሄጂ ፤ እነሱ ለግ ዜር ሲሉ የሚያሳድጉ ይመስላሉ ።

"ለሳም ቀንዲ ይከብዳታል? የትኛው አንገት ነው ራሱን የማይሸከም ? የራስህ አጥንትህ ይቆረቁርሀል ? ልጅዋን 'ማትወድ እናት የለችም ልንገርህ ። አንዲት እናት ልጅዋን እንኳ አንቃ ገደል ብትጥል ልጅዋን ጠልታ አይ ምሰልህ ። ለልጂ ሞት ይሻለዋል ብላ ነው ። እኔ ልጅ ቼን ጠጅ ቤት የምትዋቸው ከነሱ መራቅ ፈልጌ መሰ ለህ ? እኔማ ' ዚሁ አቅራያቸው ብውልና ባድር ፈቃዴ ነበር ። ግን እዚች ምኗጋ ይጫወታሉ ? "

ያለንባት ክፍል ቁመቷ ሶስት የቀስታ እርምጃ ወርዷ አራት ይሆናል ። ሲሶውን ቦታ የተቀመጥኩበት አልጋ ይዛታል ። አልጋው ራት ለራት ሌላውን ግድግዳ ተጠግቶ አንድ ተለቅ ያለ የእንጨት ሳጥን ተቀምጧል ፤

የተቦጫጨቀ ፕላስቲክ የጠረጴዛ ልብስ ለብሶ አንድ እምስት የሚሆኑ ባዶና ግማሽ ባዶ ጠርሙሶች ከጥቂት የተደራ ብርጭቆዎች ጋር ተሸክሟል ። ሳጥኑና አልጋው መካከል አንዲት ምድጃ በሶስት እግሯ ቆማ ለች ። ካልጋው ግርጌ በኩል አንድ መደገፊያው የጠፋ በት የእንጨት ወንበር አለ ፤ አንዲት ባዶ የቢራ ጠር ሙስ አፏን ከፍታ ቂጢጥ ብላበታለች ። በቃ ። ሌላ እቃ የለም ። ሌላ ቦታ የለም ። ቤቷ ይህን ያህል ጠባብ ናት ።

"ለዚች የወሻ ጐጆ ለምታክል ክፍል በወር ሰላሳ ሁለት ብር እከፍላለሁ ። —መንገድ ዳር ስለሆነች ነው። እሪ መዝለሉ መጨፈሩስ ይቅር ፥ እዚች ምኗ ላይ ይተ ኛሉ ? ሌላ አልጋ እንኳ ብከራይ የት እዘረጋዋለሁ ? ደሞ ወንዱ ሲገባ ወንዱ ሲወጣ ምን ይመስላቸዋል ? እንዲያውስ እኔ ውጭ ያደርኩ እንደሆነ ከማን ጋር ያድራሉ ?

"ደሞ እንደሰባቱ እንዳይሞቱብኝ እፈራለሁ ። የመ ውለድ ነው እንጂ የማሳደግ እድል የለኝም ። ቢሞቱ ብኝስ? አይ እዛው ቢጐዱ ይሻላል ። ጉዲፈቻ ከመስጠት ለዘመድ መስጠት ይሻላል ። "

"እና ይኸውልህ ፥ ስለዚህ ነው እዛ 'ምተዋቸው ። አይ እናት መሆን! ጣጣ ነው እልሀለሁ ። "

እህ ስታወራ ረዣዥም ጣቶቿ ያለማቋረጥ ይቆ ላለፋሉ ይፍታታሉ ፤ ይቆላለፋሉ ይፍታታሉ ። የጥፍር ቀለም አልተቀባችም ። በዛች በሙትቻ ቀይ አምፑል ብርሃን እንኳ ጥፍሮቿ ውስጥ ቆሻሻ እንዳለ ያስታ ውቃል ።

"ደሞ አሳደግን ይላሉኮ ። አይ ማሳደግ ! በቃን ሁለት ሶስት ብር ካልሰጠኋቸው ልጆቼን የሚያረጉዋ ቸውን አታቅም ። . . . . ወይኔ ልጆቼ ! ሆዴን ይበሉ ኛል ይኸውልህ ። ግን ምን ማድረግ ይቻላል?

"ስራ እንዳልይዝ ያዲሱን ዘመን ስራ ምኑን አው ቄበት ። ደሞስ ስራው ከየት ተገኝቱ? እንዳላገባ እንደ ምታየው ነው ። ሰላሳ አመት አልፎኛል ። ዘጠኝ ወልጃ ለሁ ። መልኬ መርገፍ ጀምሯል ። እንዲያውስ ሸርሙ ጣን ማን ያገባል ? ያውም ሁለት ልጆች ያሉዋት !

"እና ይኸውልህ ፥ ጎርጊስ አንዱን አምጣልኝ እያልኩ ነው ምውል ማድረው ። መቸም ጎርጊስ እንደማይሰማኝ አቃለሁ ፤ ብቻ እንዲያው ጎርጊስ አምጣልኝ እላለሁ ። ሌላ ምን ልበል ? አምላክ ግን የድሀን ፀሎት አይሰማም ።"

ካልጋው በላይ አንድ ትልቅ የመልአክ ስእል ግድ ግዳው ላይ ተለጥፏል ። መቀነቱ ነጭ የሆነ ቀሚስ ለብሷል ። እንቁላል የሚመስሉ አይኖቹ ብጫ ፊቱን ሞልተውታል ። ወደ በሩ ይመለከታሉ ። በቀኝ እጁ ሰይፍ ይዞ ፤ ሴጣን እንዳይገባ ፤ ክፉት እንዳይገባ በሩን የሚ ጠብቅ ይመስላል ። ብጫ ፍልጥ በሚመስሉ እግሮቹ መካከል አጣጣሉ የቂስ የሚመስል ፅሁፍ አለ ።

ቅዱስ ሚካኤል ።

ሊቃ መላእክት

ይላል ።

ሌላዎቹ ግድግዳዎች ላይ የሆሊዉድ አክተሮችና የፓሪስ ልብስ ሞድ አሳዪዎች ተለጣጥፈዋል ።

"ወርቂን ጌጤን ሁሉ ሸጬ ይኸው እቺ መስቀልና ሀብል ብቻ ቀሩኝ ። በዘበኔ ግን ያላየሁት ጌጥ የለም ።

መዳይ ሙሉ ጌጣጌጥ ነበረኝ ። አንዷም አርተፊሻል አይደለች ። ሴቶቹ እዚህ ያሉት ሲለብሱ ሲያጌጡ አያምረኝም መሰለህ ? ግን ልጆቹ ካልለበሱ ይበ ርዳቸዋል ፤ ጫማ ካላረጉ ይታመሙብኛል እያልኩ ነው ። ልጆቹ የሌላ ልጅ ብስኩት ሲበላ እያዩ ብስኩት ያምራቸዋል ፤ የሌላ ልጆች ሲቀብጡ ሲያዩ ይቀኑ ይሆ ናል እያልኩ ነው ። ልጆቹ ምንም አይጡ ብዬ ነው ።

“በጣም ያምረኛል መልበስና ማጌጥ ። ሴት አይደ ለሁም ?ግን ምን ይደረግ ፤ ወለድኩ ። ”

ውብ ጣቶቿ አሁንም ይቆላለፋሉ ፤ ይፍታታሉ ፤ ይቆላለፋሉ ይፍታታሉ ።

“እዛ ሄጄ ልጆቹ ብዬ ከልጆቹ ጋር የተጫወትኩ እንደሆነ ፤ እኛ እያሳደግን ልጆቹ ትላለች ይሉኛል ። ግን ውስጡን ብታይ !

“በቀን አንድ ሁለት ብር ካልሰጠሁ ልጆቼን ያሳድ ጉልኝ መሰለህ ? “ምን በወጣን ከማንም ዲቃላ ጋር እንዳረቅ ” ነው› ሚሉኝ ልንገርህ ። ያግሞ ሂጄ እዛ ወይም “እንካችሁ ለልጆቹ ወተት ግዙበት” ብዬ አንድ አስር ብር በየጊዜው መስጠት አለብኝ ። ግን ለልጆቹ ወተት አምስት ብር ብቻ እንደሚወጣ ፤ የተረፈውን አም ስት ብር ለራሳቸው እንደሚያረጉት አጥቼ አይምሰልህ ።

“አሳደግን ይላሉኮ! ልጆቹ እዛ ስለሚተኙ ነው ‘ዲ ፤ የሚያሳድጋቸው ማን ነው ? ታውቃለህ? ቡና ‘ንኳ ሳላፈላ ’ ምውልበት ጊዜ አለ ። ”

መሬቱ ላይ ፤ ባለሶስት እግሯ ምድጃ አጠገብ ፤ ባንድ ሰባት ሲኒ የተከበበች የቡና ጀበና የያዘ ረከቦት አለ ። በሩ ስር አንድ የተገጣጠበ ከድሮ ነጭነቱ ወደ ግራጫ

የተለወጠ የፊት መታጠቢያ ሰሀን ውስጥ ፤ ውሀ የሞላ ጣሳ ተቀምጧል ።

“ውይ!ልጆቼን ወድ —ዳቸዋለሁ!

“ትልቋ ያለፈው ጥቅምት ኪዳነ ምህረት አም ስት ዓመቷ ነው ። ግን ብልጥ ነች ! ”

ትላንት ወይ ከትላንት ወድያ ቤቱ ሲጠረግ አን ዲት የቁጠማ ቁራጭ መጥረጊያውን እንደኖህ አምል ጣው ተርፋለች ። ሴትዮዋ እቺን ቁጠማ አነሳችና በጥ ርሶ እየበጣጠሰች ብጣሹን “ጵ!”ከሚመስል ድምጽ ጋር እየተፋች ንግግሯን ቀጠለች ።

“ምላጭ ! እዛ ሂጄ ነይ ወይንዬ ስላት አት መጣም ። ዝም ብላ ታየኛለች ። በትልልቅ አይኗ ።

“ታዲያ ይከነክነኛል ። ላይላዩን እየሳቅኩ ውስጥ ውስጡን አለቅሳለሁ ። ከተማሪ ቤት በዚህ በኩል ስትመለስ ብቻችንን ስንሆን “እማዬ ካንቺ ጋር ልቀ መጥ ፤ ቤት እጠርግልሻለሁ ፤ ቡና አፈላልሻለሁ ፤ አልጋ አነጥፍልሻለሁ ፤ ካንቺ ጋር ልቀመጥ” ትለኛለች ። ታዲያ እዛ ቤት እነሱ ሲያዩ ልክ እንደማትፈልገኝ ነገር ትርቀኛለች ። ያምስት አመት ልጅ እንዲህ ሲሆን አያሳዝንህም ? እኔማ በቃ ብስጭት— ጭት— ጭት! እልና ዘልዬ እይዛትና እስማታለሁ ።— ወይም እመ ታታለሁ ። ታድያ ቀስ ብላ ትጠፋለች ። ውስጠኛው ክፍል አጭበርብሬ እገባና ቁጭ ብላ አገኛታለሁ ። መትቻት እንደሆን እያለቀሰች ትቀየኛለች ። ደሞ ስታ ለቅስ ጭብጥብጥ ብላ ጉልበቷን አቅፋ እየተወዛወ ዘች ነው ። ሆዴ ቦጭ ቦጭ ይላል ። እቅፍ አረጋትና አብረን እንላቀሳለን ። እነሱ እያዩ እዛ ስሚያት እን ደሆነ ደሞ ፤ ወይ ዝም ብላ አይኗን ክፍት እያፈጠ

ጠች ወይ ደሞ ፎቶዬን አቅፋ አገኛታለሁ ። አሁንም አቅፋትና አለቅሳለሁ ። እንባዬን በእጅዋ እየጠራረገች "አይዞሽ እማዬ ዝም በይ" ትለኛለች ። የባሰው እንሰቀሰቃለሁ ።

"ውይ ዐይናበብዬ! እሷ ምታየው ስቃይ! እንኳን ለልጅ ላዋቂም አይሰጠው !

"ወደ ተማሪ ቤት ለመሄድ ጧት በዚህ ስታልፍ 'እማዬ ከተማሪ ቤት ስመለስ ቆሎ አቁዪኝ' ትለኛለች ። ስትመለስ ቆሎውን እየቆረጠመች ትሄዳለች ። ቆሎ ያጣሁ እንደሁ በቱን እዘጋና እንደሌለ ሰው ከውስጥ ሆኜ አያታለሁ ። በሩን ቁማ ታይ— ታይና መለስ ብላ ራሷን ደፍታ መሬት መሬቱን እያየች ትሄዳለች ። ፊደሏን ይዛ ። ታዲያ ሆዴን ይበላኝና አልጋዬ ላይ ወድቄ እንሰቀሰቃለሁ ። ግን ቆሎ ስጪኝ ምትለኝ እየራባት ብቻ እንዳይመስልህ ።እኔ ስሰጣት ደስ ስለሚላት ነው ። እኔም ማለቅሰው ልጄ ራባት ብዬ አይደለም ። እንዲያውም በደንብ ነው ሚያበሏት ። እኔ ማለቅሰው ልጄ እናት እያላት እናት እንደሌለው ልጅ ትሰቃያለች እያልኩ ነው ።

"ታዲያ እነሱ ይህን ሁሉ መች ያውቃሉ ? ቢያውቁስ የት ይገባቸዋል? አይገባቸውም አልሀለሁ ። በፍጹም አይገባቸውም ።"

ሴትዮዋ ቁጠማዋን በጣጥሳ ተፍታ ጨርሳት እጅዋን ባዶውን ስለቀረ እንደገና ጣቶቿን ማቆላለፍ መፈታታት ፤ ማቆላለፍ መፈታታት ጀመረች ።

"እኔ'ዛ ሆኜ ትንሽ የማይፈልጉትን ነገር የሰራች እንደሆነ "እናትሽን አይተሽ ነው?" ይሏታል። እስቲ እማዜር ያሳይህ ፡ ልጅ እንዲህ ይባላል ? ደሞ

እኔን አይታስ ቢሆን እናቷ አይደለሁም "ንዴ ? ፡ ዘጠኝ ወር አርግዤ ሶስት ቀን አምጬ የወለድኳት እኔ አይደለሁም ? ጡቴን ያጠባኋት እኔ አይደለሁም? ሳያት ሆዴ ቦጭ የሚልላት እኔ አይደለሁም ? ለምን እናትሽን አይተሽ ነው ይሉብኛል? ለምን? ለምን?

"እይ መውለድ! መውለድ ስቃይ!

"እናትህ ላንተ ሲጨነቁልህ እንዲህ አይምሰልህ ። ታዲያ አንተ ምን ታረግላቸዋለህ ? እኔ ለናቴ ምን ሰራሁላት ? ለኔ ልጆቼ ምን ያረጉልኝ መሰለህ ?

"የመውለድ ትርፉ መሰቃየት ብቻ ነው ።"

ምን እንደ ነካኝ እንጃ ፤ ፊቷን በእጄ ነካሁት። ከቋንቋ አቅም በላይ የሆነው ጥልቅ ነገር አይናችን ውስጥ ያበራል ፣ ፊታችን ላይ ይታያል ፣ በእጃችን ይተላለፋል ።.....የሴትዮዋ ፊት ለስላሳ አይደለም።.. ሳቅ የሌለበት ፈገግታ አሳየችኝ ። ግንባሯ ላይ ሳም ኳት ። አልተንቀሳቀሰችም ፡ ሳቅ የሌለበት ፈገግታዋም አልተለወጠም ። ዝም ብለን ተያየን ፤ ቋንቋ አያስፈልገንም ። ሴቶኛ አዳሪና ገንዘብ ከፋይ አይደለንም።

"ውይ ! ሞት ይርሳኝ ረስቸው ። ትቸኩላለህ ለካ ። እንዳሮጊት ስለፈልፍ ጊዜህን አጠፋሁብህ ። ማርጀቱ ነው መሰለኝ ። ግን ሁሌ 'ንዲህ አልለፈልፍም ። እንዲያውም ዛሬ የነካኝን እንጃ ። ትልቅ ሰው ስለሆንክ ችግሬን ባጫውትህ ይገባህል ብዬ ነው ።

"ዝም ብለህ ሰማኸኝ ። የሚሰማ ሰው የለም ። በል ሂድ እማዬ ሳይመሽብህ ።"

ከተቀመጥኩበት አልጋ ተነሳሁ ፤ ከሳጥኑ ተነሳች ። አየኋት ። ወፍራም አይደለችም ፤ ግን ሆዷ ወደ ውጭ ገፍቷል ፣ ቅርጿ ተበላሽቷል ፤ ማርገዝ መው

ለድ መቅበር ፤ ማርገዝ መውለድ መቅበር ። አሷ ዙሪ ያና አይኖቿ ውስጥ ተስፋ ያልተቀላቀለበት ሀዘን ይታ ያል ፤ መስከር — ወንድ መሄድ — ማልቀስ ፤ መስ ከር — ወንድ መሄድ ማልቀስ ። ስለልጆቿ መጨነቅ ፤ ስለእርጅናዋ መስጋት ። እድሜዋንና መከራዋን ተሸ ክማ ሳያት ወጣትነቴና ነፃነቴ ቀፈፈኝ ። ፈጣሪ ለኔ ያደላ መሰለኝ ።

የሆሊዉድ አክተሮችና የፓሪስ ሞድ ሴቶች በዙሪያ ችን ቁመው ወይ ቁጭ ብለው ይስቁብናል ። የውነት ሳቅ ይሆን ? ቅዱስ ሚካኤል ግን አያየንም—በሩን ይጠብቃል።

ኪሴ ውስጥ አምስት ብር ነበረኝ ፤ ሶስቱን እወጣ ሁና ለሴትዮዋ ሰጠኋት ።

እጇን ሳመችኝ ።

በጣም አፈርኩ ። ፊቴ ላይ ምን እንዳየች እንጃ ፥

“ለገንዘቡ አይደለም ፤ ለሀሳቡ ነው” አለችኝ ።

የባሰውን አፈርኩ ። ተደናገረኝ ። በሩን ክፈት ኩና ስወጣ ፤

“ደህና’ደር” አለችኝ ።

“እሺ” አልኳት ። በጣም ተደናግሮኝ ነበር ።

ተለይቻት አንድ ሀያ እርምጃ ከተራመድኩ በኋላ ገልመጥ ብዬ አየኋት ።

በጆጋ ቆማ ቀይ መብራቷን ተገናዕፋ ትጠብ ቃለች — እንደሌሎቹ ሴተኛ አዳሪዎች ።

መንገዴን ቀጠልኩ ።

(የካቲት ፥ 1954 ዓ. ም.)

ሞትና አጋፋሪ እንደሻው

አጋፋሪ እንደሻው የትም ቢሄዱ የሳምንት ስንቅ ተጭኖ የሚከተላቸው በቅሎ ነበራቸው ።

አጋፋሪ እንደሻው ካደባባይ ፥ ከችሎት ፥ ከቤተክ ኪያን ወይም ከጉዞ ሲመለሱ ፥ ገና ከበቅሎ ሳይወ ርዱ አሽከሮቻቸውን ፥

“ሰፈር ደህና ነው ?” ይሉዋቸዋል

“ደህና”

“ሁሉም ደህና ነው?” ይላሉ ለማረጋገጥ ።

“ደህና ። ብቻ የወይዘሮ ደብሪቱ ልጅ ራሴን አመ መኝ ብላ ተኝታለች”

“በሉ ደህና ቆዩኝ” ይሉና ውልቅ — አጋፋሪ እንደ ሻው ።

ወንድማቸው ግራዝማች እየለ ቤት ይሄዱና ፥ አሁንም ከበቅሎአቸው ሳይወርዱ ፥ አሽከሮቹን ፥

“ሰፈር ደህና ነው ?” ይሉዋቸዋል

“ደህና”

“በሰፈሩ የሞት የለም ?”

“ኧረ የለም”

“የታመመ የለም ?”

“ኧረ የለም”

"መርዶ የሰማም የለ ?"

"ብቻ የልጅ ገላጋይ እህት ድሮ የፈቱዋቸው ባላቸው ሞተዋል ተብሎ ለቅሶ ተቀምጠዋል"

"በሉ ይህና ሁኑ" ይሉና መንገዳቸውን ይቀጥላሉ ።

እንዲህ ሲሉ አጋፋሪ እንደሻው ፥ ሞትን ሲሸሹ ፥ ስድሳ ስድስት አመት ሆናቸው ።

አንድ አርብ እለት ፥ ከሰፈራቸው ሸሽተው ወዳ ጀቸው ደጃዝማች ዳኛቸው ግቢ ሄዱና ፥ አሁንም ከበ ቅሎአቸው ሳይወርዱ ፥

"ሰፈር ይህና ነው?" አሉ

"ይህና" አሉዋቸው የደጃዝማች አሽከሮች

"የሞተ የለም በሰፈሩ?"

"አረ የለም"

"የታመመም የለ ?"

"የለም"

"መርዶም አልተሰማ በሰፈሩ ?"

"የለም"

"ደግ" አሉና ከበቅሎአቸው ወርደው ሲገቡ ደጃዝማች እየተቀበሉዋቸው እንደ ልማዳቸው ትንሽ ቀለዱባቸው ። "ባሪ ደሞ ምን እግር ጣለህ ? በሰፈርህ ሞት ብቅ አለ'ንዴ?" አሉዋቸው

"ተወኝ እባክህ ስሙን አትጥራብኝ" አሉ አጋ ፋሪ እንደሻው ።

"አረ ለመሆኑ እዚህም አለ ቢሉህ የት ትሄድ ነበር ?"

"ወደ አንዱ ጋ"

"እዚያም አለ ቢሉህስ ?"

"ወደ ሌላው ጋ ። የሳምንት ስንቅ ይዣለሁ ። ቢያስፈልግ ውጭ እያደርኩ አሽከር ልኬ ማስጠየቅ ነው ። አንዴኮ ሶስት ሳምንት ሙሉ በድንኳን እን ጦጠ አፋፍ ላይ ተቀምጫለሁ"

"ምን እየበላህ ፥ በል ?"

"ከቤት ስንቅ እየተላከልኝ"

"እና እንዲህ እየሸሸህ ትዘልቀው ይመስልሃል?"

"ይኸው እስካሁን ዘልቄዋለሁ"

"እና እስከ መቼ ሸሽተህ ትችለዋለህ ?"

"እስከተቻለኝ ።እንዲያውም አሁን መሄዴ ነው" ብለው ብድግ — አጋፋሪ እንደሻው ።

"ወዴት ?"

"እንጃ ። ግን መሄዴ ነው ።"

"አሁን መጥተህ አሁን መሄድ ምን ይባላል ?"

"ቀፈፈኝ ባክህ ። ሞት ሞት አለኝ ።"

"ሞትም በሽታም መርዶም የለ በሰፈሩ ። አይ ዞህ አረፍ በል"

"የለም እሄዳለሁ"

"እሺ ጠላ ጠጥተህ ትሄዳለህ ፡ ቁጭ በል ።"

"ተው ብሄድ ይሻላል"

"አረፍ በልና ትሄዳለህ አልኩህ"

አጋፋሪ እንደሻው እየቀፈፋቸው ተመልሰው ተቀመጡ ። ጠላው መጣ ። ሁለቱም ወዳጆች ዋንጫ ዋንጫቸውን ይዘው ፋት አሉ ።

"ግሩም ጠላ" አሉና እንደገና ተጎነጩ አጋፋሪ ። እና ትን አሳቸው ። ደጋግመው በሃይል ሲስሉባቸው ጊዜ

"ትን አለህ እንዴ?" አሉዋቸው ወዳጃቸው "ንሳ ማንነህ ? ውሃ አምጣ ቶሎ!"

ውሀው እስኪመጣ የትንታው ሳል ባሰባቸው ። ጨነቃቸው ። መተንፈስ አቃታቸው ። ፊታቸው ተለዋወጠ ። ውሃውን መጠጣት አልቻሉም ። በመጨረሻ ትንፋሻቸው ፡

"ክንቱ! — አሁ አሁ አሁ ! ክንቱ ያ ሁሉ ሽሽት" አሉ ።

አጋፋሪ እንደሻው በብዙ ሕዝብ ታጅበው የመጨረሻውን ጉዞ ወደ ጊዮርጊስ ጓሮ ሲጓዙ የጭን በቅሎአቸውም የሳምንት ስንቅ የተጫነ በቅሎአቸውም ተከትለዋቸው ነበር ።

* * *

አጋፋሪ እንደሻው ሞተው ሰምች እየተላቀሱ እንባ በዋንጫ እየተራጩ ሲቀብሩዋቸው በመሶብ ውስጥ የወሳ

ንሳ ተሸክመው ሲወስዱዋቸው—ከመቃብር እንደ ደረሱ አጋፋሪ ከተጋደሙበት ብድግ ብለው የመሶቡን ክዳን ከውስጥ ብርግድ አድርገው ከመሶቡ ብቅ ሲሉ—

ሞት ዘወር ብሎ ጦሩን ሲወረውርባቸው—

እሳቸው የመሶቡን ክዳን እንደ ጋሻ እየመከቱበት ዘለው በቅሎአቸው ላይ ወጥተው ሲጋልቡ—

ሞት "የምናውቅብሽ ጉግስ ጨዋታ!" እያለ የስንቅ በቅሎአቸው ላይ ወጥቶ እየጋለበ ሲያሳድዳቸውና "መክት!" ሲላቸው—

እሳቸው "ዘራፍ! እንደሻው አባ መክት! ሽሽት ጋሻው ከሞት ይመክት! ዘራፍ! " ብለው እየፎከሩ ዞረው በመሶቡ ክዳን ሲመክቱ—

እሱ ደሞ ከፊት ፊታቸው እየጋለበ እሳቸው ጦር ወርውረው ማጅራቱን ሲወጉት ፡ ድንገት የአክሱምን ሀውልት ሆኖ ይቆምና በወፍ ቋንቋ በተረት ዜማ ፡

"ሞት የያሬድን ቅዳሴ አፈነ

"የካሌብን አክሱም አሳለፈ ፡ በጊዜ ወንዝ እያንሳፈፈ

አንተንም— አንተንም— አንተንም!" ይላቸዋል ።

አጋፋሪ በበቅሎአቸው እየተንሳፈፉ ትተውት እልፍ ሲሉ የላሊበላን ቤተክርስቲያን ሆኖ ቆሞ ይቆያቸውና አሁንም በወፍ ቋንቋ በተረት ዜማ ፡

"ሞት ጠራቢውን ንጉስ ሸፈነ

የዛጉዌንም ሮሐ አሳለፈ ፡ በጊዜ ወንዝ እያንሳፈፈ አንተንም፡—አንተንም— አንተንም!" ይላቸዋል ።

አሁንም በበቅሎአቸው እየተንሳፈፉ ትተውት እልፍ ሲሉ የፋሲልን ግንብ ሆኖ ቆሞ ይቆያቸውና በወፍ ቋንቋ በተረት ዜማ ፡

“ሞት የተዋነይን ቅኔ ቆለፈ

የበካፋን ጐንደር አሳለፈ ፡ በጊዜ ወንዝ እያንሳ ፈፈ፡-

አንተንም— አንተንም— አንተንም!” ይላቸዋል ።

አጋፋሪ በበቅሎአቸው እየተንሳፈፉ ትተውት እልፍ ሲሉ አራዳ ጎርጊስ ያለው ያጤ ምኒልክን ፊረሰኛ ሀውልት ሆኖ ቆሞ ይቆያቸውና በወፍ ቋንቋ በተረት ዜማ ፡

ሞት የገብረ ሀናን ሳቅ ሰየፈ

ያባ ዳኛውን አዲሳባ አሳለፈ በጊዜ ወንዝ—”

“አይ!! አሁን ገና ባይኔ መጣህ!” ብለው ጦር ሲወረውሩበት—

ሞት እየመከተ “የምናውቅብሽ ጉግስ ጨዋታ!” ብሎ ጦሩን ሲወረውርባቸው—

አጋፋሪ በመሶቡ ክዳን እየመከቱ በበቅሎአቸው እንደ ነፋስ እየሸመጠጡ “ዘራፍ! እንደሻው አባ መክት !ሽሽት ጋሻው ከሞት ይመክት! ዘራፍ!” እያሉ ሲያመልጡ—

ሞት ሲደርስባቸው—

እሳቸው ሲፈተለኩ —

እሱ ሲደርስ —

ብንን ሲሉ ከህልማቸው አጋፋሪ እንደሻው ዘብ ሄረ አዲሳባ...

ሞትን ሸሽተው ከቤታቸው ውጭ ሲያድሩ የሚያዩት ተመላላሽ እና ተመሳሳይ ህልም ነው እንግዲህ ይኸ ። ላንድ ህልም አዋቂ ቢያጫውቱት ታዲያ ፡

“የህልሙ ፍቺ ከሞትክ በኋላ እንጀራ ትበላለህ ማለት ነው” ብሏቸዋል ፡ “የፍቺው ፍቺ ግን ለኔ ምስጢር ነው ።”

አጋፋሪ ይህን ህልማቸውን ከነመመሳሰሉና ከነ መለዋወጡ ለብዙ ዓመታት ካሰላሰሉበት በኋላ የቅርብ ወዳጆቻቸውንና ዘመዶቻቸውን ሁሉ አንድ በአንድ እንዲህ እያሉ አስማሉዋቸው ፡

“ቀድሜአችሁ የሞትኩ እንደሆነ ኑዛዜዬ ይህ ነው ። ስትገንዙኝ እንዳታስሩኝ ። በጨርቁም እንዳትጠቀልሉኝ ። በጥጡም እንዳትወታትፉኝ ። እንዲሁ ብቻ ለበስ አርጉኝ ።”

አንዳንዶቹም ውስጡን እየሳቁባቸው እንዳንዶቹ ቹም ውስጡን እያዘኑላቸው እሺ አሉዋቸው ።

የቅርብ ወዳጃቸው ደጃዝማች ዳኛቸው ግን እንደ ልማዳቸው እየቀለዱባቸው

“ልክ ለመተኛት ጋደም ያልክ ይመስል?” አሉዋቸው

“እምን” አሉ አጋፋሪ

“ምናልባት መገላበጥ ቢያሰኝህ እንደልብህ እንድትገላበጥ ?”

ዝም አሉ አጋፋሪ

"ምናልባት ለሽንት ወይ ለሽርሽር ብድግ ብለህ መሄድ ብትፈልግ ከፈኑ እንዳይከለክልህ ?"

ዝም

"አሁን ይህን ሁሉ ምን አሳሰበህ ? ሳትሞት እን ዳትቀበር ፈርተህ ነው?"

"መቀለዱን ቀልድ ። ኑዛዜን ግን ሰምተሃል" አሉ አጋፋሪ ባጭሩ ።

"አይ እንደሻው! ምነው በተቻለኝና ሞትህን በሞትኩልህ" አሉ ጓደኛየው የምራቸውን ።

....አለፈ ጊዜ እየከነፈ...አለፈ ብዙ አሳለፈ እያንሳፈፈ

አጋፋሪ እንደሻው ሞትን ሲሸሹ ኖረው በስድሳ ስድስት ዓመታቸው አንድ ዓርብ ዕለት ከወዳጃ ቸው ከደጃዝማች ዳኛቸው ጋር ጠላ ሲጠጡ በትን ንታ መሞታቸውን ቀደም ሲል ተናግረናል ። አሁን ወደዚያች ሰአት እንመለሳለን ።

...በመጨረሻ ትንፋሻቸው ፡

"ከንቱ!— ኡሁ— ኡሁ— ኡሁ! ከንቱ ያ ሁሉ ሽሽት!" አሉ አጋፋሪ እንደሻው ።

የተሰሩት ቅድ ድንገት ወለል ብሎ ታያቸው ። ለካ አብሯቸው ጠላ የጠጣው መልአክ ሞት ራሱ ኖሯል—የወዳጃቸውን የደጃዝማች ዳኛቸውን መልክ በገዛ ስልጣኑ ለብሶ ነው እንጂ ።

"ምናባክንስ! አንት መናጢ!" አሉት ሞትን አጋ ፋሪ ፡ "እኔ እንደሻው! ብትይዘኝም በሚገባ አልፍ ቼህ ነጭ ላብ አስረጭቼህ ሳበቃ ነው ። "

ዝም አላቸው መናጢው ።

"አይደለም?" አሉት ።

ፈገግ አለ ።

"ገና በልጅነቴ ኩፍኝ ሆነህ ስትመጣ የጀመርኩ ፡ ሳመልጥህ ፡ ሳመልጥህ ገና አሁን ደረስክብኝ ። አንት ጥፍራም !"

ዝም አለ ጥፍራሙ ።

"ስድሳ ስድስት ዓመት ሙሉ ፈጅብህ ። አንት ጅራታም !"

ዝም አለ ጥፍራሙ ጅራታም ።

"ድሮውንስ ጅል አይደለህ? ቀንዳም!"

ዝም አለ ጥፍራሙ ጅራታም ቀንዳም ።

"አፈር ብላ! ኮቲያም!"

"ዝም አለ ያ ጥፍራሙ ጅራታም ቀንዳም ኮቲ ያም ።

ዝም—ፍጥጥ ።

"መሸነፍህ ሲገባህ ጊዜ የወዳጄን መልክ ለበ ስክ ። መምጫ ሲጨንቅህ ጊዜ ትንታ ታህል ኢም ንት ነገር ውስጥ ገብተህ እደፈጥክ"

ዝም ። እንደ መቃብር ።

"እንጂ እንደ ወንድ ፊት ለፊት ለመምጣትማ የወንድ ሀሞት ከየት አምጥተህ? ለራስህ ጅል የጀልክ ጅላጅል!"

ዝም—ፍጥጥ። እንደ ሬሳ።

"አሳዳጊ የበደለው ባለጌ ባትሆን በአፍረት በሞ ትክ"

ከት ብሎ ሳቀ መልአከ ሞት። አጋፋሪም ከት ብለው ሳቁ የገዛ ነገራቸው ሆዳቸውን ኮርኩሯቸው

"የማይቀርልህን እንግዳ አጥብቀህ ሳመው፣ ነው ምትሉት እናንተ ሀበሾች?" አላቸው ያ አሳዳጊ የበደ ለው ባለጌ።

"ነው ምንለው" አሉት ራሳቸውን እየነቀነቁ፣ ትክ ብለው እያዩት። መልኩ ይህን ያህልም አያስጠላም ለካ ይኸ ሞት ሚሉት ነገር። ታድያ አጋፋሪ ለምን ይህን ያህል ጠሉት ይሆን?

("መስሎሃል እማይቀር እንግዳ የሆንክ!" አሉት በልባቸው፣ "ስማይ ቤት እመግቢያው እደጅሰላሙ እስ ክንደርስ ባላመልጥህማ እውነት እኔ እንደሻው አይ ደለሁማ!"

አጋፋሪ እንደሻው የጭን በቅሎአቸውንም የሳ ምንት ስንቅ የተጫነ በቅሎአቸውንም አስከትለው በብዙ ሕዝብ ታጅበው "የመጨረሻ" የተባለውን ጉዞ ወደ ጎርጊስ ጓሮ ሲጓዙ አንድ ነገር አስተዋሉ። ሬሳው ለፍትሐት በቆመ ቁጥር መልአከ ሞት "መጣሁ" ብሎ ለሽንት ዘወር የሚል ይመስል ይሄድና ፍትሐቱ አልቆ ልክ ሬሳው እንደገና ሲነሳ ይመለሳል።

እና ሬሳው ቆሞ ለስምንተኛ ጊዜ ሲፈታ፣ ልክ መልአከ ሞት "መጣሁ" ብሎ ዘወር እንዳለ—

አቡነ ተክልዬ ከተፍ!

ባንድ እግራቸውና ባለባበሳቸው፣ እንዲሁም በፂ ማቸው አወቁዋቸው አጋፋሪ።

(ክርስትና ስሜ ተክለሃይማኖት ስለሆነ ይሆን? አሁን "ታድያስ ሞክሼ" ቢሉኝስ! ብለው ሲያስቡ)

"ታዲያስ ሞክሼ" አሉዋቸው።

"ብፁእ አባታችን ሆይ! ተነስቼ እጅ እንዳልነሳዎ ነገሩ እንደሚያዩት ነው"

"ግን እንደሆንኩ ቢያውቁ ግን እጅ ሊነሱኝ ባላሰቡ" አሉ አቡን ተክልዬ (?) አቤት ፈገግታቸው ውስጥ የሚጫወተው ሳቅ!

"ግን ነዎታ?"

"አንቱታውንም ባልጫኑብኝ"

"እኮ ማነህ"? አሉ አጋፋሪ የፈገግታው ሳቅ እየተጋባባቸው።

"እንደ አገሩና እንደ ዘመኑ ስሜ ይለዋወጣል"

"እንግዲህ በዚህ አገርና በዚህ ዘመን ስምህ ማን ይባላል?"

"ቆሪጥ"

"በስመአብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ!"

"አይዞዎ አይፍሩ"

"አይፍሩ?" አሉና ከት ብለው ሳቁ አጋፋሪ "እኔ እንደሻው ነኝ ቆሪጥን እምፈራ? አዬ እንትናን መሰል ኩህ እንደ? ይልቅ ንገረኝ እስቲ ። ለምንድነው አቡነ ተክልዬን መስለህ የመጣኸው?"

ቆሪጥ ተራውን እየሳቀ "ይልቅ ለምንድነው እሳቸው እኔን መምሰላቸው?" አለ፡ "ለዚያውም እኔ ያለኝ እግር ይኸኛው፡ እሳቸው ያላቸው እግር ያኛው ነው ። እሳቸው ሲጠመጥሙ ወደ ቀኝ እኔ ስጠመጥም ወደ ግራ ነው ። የሳቸው ጥምጥም ጨርቅ፡ የኔ ግን—" ብሎ ወደ ጥምጥሙ ቢያመለክታቸው — ለካ ዘንዶ ነው የጠመጠመው ።

"ብቻ እሱን እሱን ሌላ ጊዜም ልንሜውተው እን ችላለን" አለ ቆሪጥ "አሁን የመጣሁት ለኔም ለርስ ዎም የሚበጅ አንድ ጉዳይ ላማክርዎ ብዬ ነበር" አጋፋሪ ዝም ብለው ቆዩ ።

"እድሜዎን ብቀጥልልዎ ምን ያረጉልኛል ?"

አጋፋሪ ሬሳ ባይሆኑ ልባቸው በድንጋጤ በቆመ ። ቀጥሎም በደስታ በዘለሉ ። ቀጥሎም ቆሪጥን አቅፈው በሳሙት ። ግን ጀሮአቸውን ለማመን እየፈለጉም ኩም ታውን ስለፈሩ ። ፤

"ምን አልክ?" አሉት ለማረጋገጥ ።

"እድሜዎን ብቀጥልልዎ ምን ያረጉልኛል?"

"የፈለግከውን" አሉት ባጭሩ ("እረ የልቤን ማን ነገረህ?" እያሉ ውስጡን)

"ሀብትዎን በሙሉ ይሰጡኛል?"

"ውሰደው"

"ሚስትዎን ብፈልግስ? "

"መርቄልሀለሁ—ብቻ እድሜዬን ቀጥልልኝ"

'ነብስዎንም ይመርቁልኛል?"

አጋፋሪ ላንዳፍታ አሰቡና ፡

"ነብሴንማ ከወሰድክ ምኑን እድሜ ቀጠልክልኝ?" አሉት

"እድሜዎን ከጨረሱ በኋላ ነውኮ ነብስዎን እሚ ሰጡኝ ። ረዥም እድሜ ብሰጥዎ ነብስዎን ይሰጡኛል ?"

"በምኖርበት ዘመን ማን ነብሴ የራሴ ናት?"

"እንዴታ !"

"እንግዲያው ውሰዳት"

"ምነው ያለማመንታትዎ ያለመከራከርዎ?"

"ከህይወት ከሞት ሲሉኝ ህይወትን መምረጤ ይቀራል ?"

"እና ህይወት ምንድነው ?"

"መኖር ነዋ!"

"መኖርሳ ምንድነው ?"

"ምኑን አውቄው ብለህ ? ሲኖሩት ግን ይጥማል ፤ ማር ማር ይላል ፤ ሽቶ ሽቶ ይላል ፤ ሙቀት ሙቀት ይላል ፤ ኑሮ ኑሮ ይላል ። በኑሮ ለመቆየት ያለኝን ሁሉ እከፍላለሁ ። እሚቀበለኝ ባገኝ የሌለኝንም እከፍላለሁ"

"የማያወላውል የማያመነታ ሰው ገና ዛሬ ገጠመኝ" አለ ቆሪጥ፡ አድናቆት በተቀላቀለበት የትዝብት ፈገግታ ።

“ግን እድሜ መቀጠል ትችላለህ ወይ?”

“እችላለሁ ። ግን እኔና እርስዎ ውል መግባት ይኖርብናል እንጂ”

“በል ቶሎ እንግባ ወዳጄ ። ከዘገየን መቃብር መግባቱ ነው”

“እኔ ዛር ነኝ ። አልፎ አልፎ ዛር ፈረስ ይሆኑኛል”

“እሺ ”

“ቶሎ እሺ አሉሳ? ቢያስቡበት አይሻልም ?”

“እድሜዬን ሙሉ አስቤበታለሁዋ—መሞት አል ፈልግም መኖር እፈልጋለሁ ። ሌላው ትርፍ ነው ፤ አጀብ ነው ። ይልቅ እምታረገውን አርግና ቶሎ አስ ነሳኝ ”

“ከሞት ጋር ጉግስ መግጠም ይኖርብኛል ። ብቻ ዬን ከገጠምኩት ወይ አሸንፈዋለሁ ወይ ያሸንፈኛል። እርስዎ ካገዙኝ ግን ያለ ጥርጥር አሸንፈዋለሁ ። ”

“እንደኦት ላግዘህ?”

“ግራ ጐንዎን ያውሱኝና ከግጥሚያው በኋላ እመ ልስልዎታለሁ ። ”

“የተሸነፍክ እንደሆነስ ?”

“ይስሙኝ አጋፋሪ ። እኔ ቆሪጥ ቀኝ እጅ እሆና ለሁ— ወርዋሪ ። እንኳን ጦርን የመሰለ ግዙፍ ነገር ቀርቶ ጨረር ወይም ጮራ እወረውራለሁ ። መመ ከቱን ደሞ በዚህ በግራ ጐንዎ እመክታለሁ ። የእንደ ሻውን ምክታ የማን ውርወራ ይበግረዋል ?”

“ዘራፍ! አባ መክት!” አሉ አጋፋሪ

“ብቻዎን ሆነው ስድሳ ስድስት አመት ሙሉ አመለጡት ። ለሁለት እየተጋገዝን ከዚያ የበለጠ አና መልጠውም?”

“አረ የትና የት!” አሉ አጋፋሪ ፡ የእድሜየቸው ርዝ መት የትና የት ደርሶ እየታያቸው ። (አጋፋሪ ውስ ጡን እንደ ትንሽ ልጅ በደስታ ዘለሉ ዘለሉ ዘለሉና— ድንገት ቀጥ ብለው እየቆሙ ፡) “ሰማህ ወይ ፡ ቆሪጥ?” አሉት “ይህን ጉግሱን ሞት ቢያሸንፈንስ ? ”

“አያሸንፈንም ። ሊያሸንፈን አይችልም”

“እሱማ የታወቀ ነው ። እንዲያው ለነገሩ ማለቴ ነው እንጂ ። ቢያሸንፈንስ?”

“ያኔማ ግራ ጐንዎን ለሞት መልቀቅ ይኖርብ ኛል”

አጋፋሪ ሊናገሩ ሲሉ በእጁ ምልክት እየገታቸው “ይቆዩኝ ልጨርስ’ አለ ።” እኔ ከተሸነፍኩ አቡነ ተክ ልዬ ይመጡና የእርስዎን ቅኝ ጎን ተውሰው ሞትን ሰን ጠረዥ ይገጥሙታል ። ይረቱታል ። ይዘት የነበረውን ግራ ጐንዎን ይለቃል ። ”

“እሳቸው ቢሸነፉስ ?” አሉ አጋፋሪ ፡ ያቆለቆለ ችውን የተስፋቸውን ፀሐይ ጭለማ ሊውጣት እየቃጣ ።

“አይሸነፉም ። ተሸንፈው አያውቁም”

“ግን ግጥሚያ ካለ ማሸነፍም መሸነፍም አለ ። ቢሸነፉስ?”

“ያኔማ አለቃ ገብረሀና ይመጡና ሞትን ይሚ ገቱታል ። ይረቱታል ። እርስዎ ነፃ ወጡ ማለት ነው”

“እሱ ቢረታቸውስ ?”

“ተረትተው አያውቁማ”

“እረ ለነገሩ ማለቴ ነው ። ቢረታቸውስ?”

“ያኔማ መምህር ኢየሱስ ይመጣና ሞትን ግብ ግብ ይገጥመዋላ ፣ ጌታዬ ! ይጥለዋል የታወቀ ነው ። ግን ትግሉ ሁለት ቀንና ሁለት ሌሊት ቀጥሎ ሶስተኛው ቀን ሲነጋጋ ነው የሚያልቀው ። ስለዚህ እርስዎ ያን ሁለት ቀንና ሁለት ሌሊት በሞት እጅ መቆየት ይኖርብዎታል — እመቃብር ውስጥ ።”

(አጋፋሪ በህይወታችው ለጓደኞቸው በጠጅ በጨዋታ ሰአት የሚደረድሩላቸው የበገና ስልት ናፍቆቱን ለብሶ ትዝ አላቸው ፡-

ሰማይን ያህል ዳገት

መቃብርን ያህል ቁልቁለት

እንዲያ ስንደክም ስንታክት . . .)

“እንደ ገበጣ ጨዋታ ይቁጠሩት” አለ ቆሪጥ “እርስዎ እንግዲህ አንዲት ጠጠር ነዎ ። ለጊዜው ሞት ከወጋው ጉድጓድ ውስጥ ስለገቡ እኛ ዞረን በሌላ ጠጠር እስክናወጣዎ መታገስ ይኖርብዎታል ማለት ነው ። አሁንም ሞት ያሸንፋል እንበል”

“እረ አንበል! በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ!”

“እረ ለነገሩ ለጨዋታው ማለቴ ነው” አላቸው ቆሪጥ በአሽሙር ሲነካቸው ፡ “በትግሉ ሞት ቢጥል ደሞ እርስዎ የሞት ጠጠር ሆነው ጨዋታው ይቀጥላል ። ጨዋታውንኮ እድሜዎን ሙሉ ሲጫወቱት ኖረዋል ። አይፍሩ ፤ በሞት በኩል ሆነው ብዙ ጊዜ ተጫውተውታል”

“እኔ እንደሻው? በጭራሽ!”

“ሳይታወቅዎ ነው እኮ”

“በጭራሽ ስልህ! ጤናም አልያዘው?”

“ለፋሲካ በግ አርደው ወይም አሳርደው አያውቁም ?”

“አሳምሬ እንጂ ! እረ ለቅዱስ ዮሐንስም ፡ ለመስቀልም ፡ ለጥምቀትም! እረ ላዘቦት ቀንም!”

“በጉን ገደሉት ወይም አስገደሉት ። የሞት እጅ ሆኑ”

“ወይ ጉድ!” አሉ አጋፋሪ የሚሉትን ቢያጡ ።

“ቅጠል ቢምጥጠው ሳር በጥሰው ያውቃሉ”

“ቅጠሉም ረገፈ ሳሩም ደረቀ” አሉ አጋፋሪ በንዴት እየተቀበሉት “ህይወት አለፈ ። ገዳይ ሆንኩ ፤ የሞት እጅ ሆንኩ ። እህል ቢዘሩት ይበቅል ነበር ህይወት ትታደስ ነበር ፤ ግን ስንቅ ሲዘጋጅልኝ ለጭብጦ የተቆላው ኑግ ሞት ፤ ገደልኩት ወይም አስገደልኩት ። የበሶ ገብሱንም እንደዚሁ ። የእንጀራ ጤፉንም እንደዚሁ ። ብቻ ምን አለፋህ ? እኔ ለመኖር ብዬ አንድ ጉርሻ ባገኘሁ ቁጥር ለሞት ገድዬለታለሁ ።

አቤት ስንቱን ፈጀሁት!! ወይኔ እንደሻው! ይህ ቶስ ቷሳ የመንደር ውሻ! ናቅኩት ጠላሁት ስል፣ ለካስ ታጥቄ ሳገለግለው ኖሬአለሁ። ዋ!!"

ከአጭር ዝምታ በኋላ "አሁን ወደኔ እንመለስ" አሉ አጋፋሪ "እቺን የመቃብር ወሬህን በጭራሽ አል ወዷድኳትም። አንተ ብታሸንፍ ወደ ሰው ኑሮ ልመ ለስ እችል የለም?—እምልህ ፀሀይ፣ ነፋስ፣ እህል፣ ጠጅ፣ የሴት ልጅ ውበትና የወንድ ልጅ ወግ ወዳለበት አለም ለመመለስ እችላለሁ?"

"እንዴታ! ብቻ ግራ ጐንዎን ያውሱኝ"

"ይኸውልህ ውሰደው"

ቆሪጥ ያጋፋሪን ግራ ጐን ከገዛ ቀኝ ጐኑ ጋር እያቀናጀ "ጐኔን እያዩ፣ ምናልባት ሌባ እንዳይወስ ደው" አላቸው

"አይ አቶ ቆሪጥ! ከሬሳ አንሼ ግማሽ ሬሳ ሆኜ እያየኸኝ ጠብቅልኝ ትለኛለህ?"

ቆሪጥ የገዛ ግራ ጐኑን ከቀኝ ጐናቸው ጋር እየገጠመ፣

"አሁንስ?" አላቸው።

"በል እስቲ ይቅናህ፣ ወዳጄ"

"አይጠረጠርም!" አለና ቆሪጥ፣ እንደ ፉከራም እንዲቀልድም

"ዘራፍ!

የሆራው ዳኛ ቆሪጥ ዘለቀ!

ሞትን ከተረት የደባለቀ!

ዘራፍ!" ብሎ ሞትን ጉግስ ሊገጥመው በመው ጣቱ ላይ እንዳለ—

"ቆይ እስቲ ጐሽ!" አለ አንድ ደስ የሚል ድምፅ። አጋፋሪ ወደ ሰሙበት ዘወር ቢሉ፣—

አቡነ ተክልዬ ራሳቸው ፣ባንድ እግራቸው እዚያ ቆመዋል።

"አንተ ሞክሼ!" አሉ አቡነ ተክልዬ

"አቤት ብፁእ ሆይ!"

"አንተ እዚህ ተገልተህ ቆሪጥ እሚዋጋልህ ስለ ምን? በል ተነስና አንተው ግጠመው። አገር አታሰ ድብ"

"ሞቻለሁዋ"

"ሞቻለሁዋ ይለኛልኮ ደሞ። ይልቅ ተነስ!አሰዳቢ!"

("አአ! ሽማግሌው ምን ነካቸው?" እያሉ ውስ ጡን)"ሞቻለሁ አልኩዎ። በጠላ ትንታ ሞትኩ"

"እንኳን በጠላ ትንታ ለምን በጠበል ትንታ አይ ሆንም? በልኮ ተነሳ!"

"ሞቻለሁ እያልኩዎ!!"

"ታዲያ ብትሞት ምንድነው? ብድግ ብለህ መሄድ ያቅትሀል? በዚህ እደሚህ ሞት ትልቅ ነገር መሆኑ ነው? በል ለዛሬ እንተወው። የሆነው ሆነ። ከተነሳህ በኋላ ትገጥመዋለህ?"

"አፈር አበላው!ብቻ ልነሳ"

አቡነ ተክለዬ ወደ ቆሪጥ ዞረው "አንተ መቸስ ሞትን ጉግስ ለመግጠም ከቻልክ ግንንም ብታታ ልል ግድ የለህም፤ አደለም? በል አውን ግራ ጐኑን መልስለት"

ቆሪጥ በዝምታ ያጋፋሪን ግራ ጐናቸውን መለሰ ላቸውና የገዛ ቀኝ ጐኑን ወሰደ።

አቡነ ተክለዬ እያማተቡ "በስምአብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ!" ብለው ያጋፋሪን ሬሳ መስቀል ካሳለሙት በኋላ "ተነስ!" አሉት። አጋፋሪ ብድግ ሲሉ የሬሳ ሳጥን ክዳኑ ግንባራቸውን መታቸው። አቤት የተሰማቸው ደስታ! አቡነ ተክለዬ ምንም እንዳልሰሩ ያህል መንገዳቸውን ቀጠሉ፤ አለፉ።

አጋፋሪ እንደ ተጋደሙ ቆዩ ቆዩና፤

"ቆሪጥ፤ በኔ ፋንታ ሞትን ጉግስ ትገጥመው ትፈልጋለህ?" አሉት

"እርስዎ አይገጥሙትም?"

"ስራ አጥቼ! እንደሻው ከዚህ የተነሳ ሰባት ወንዝ እስኪሻገር እንኳን ለጉግሥ [illegible] ቆም አይ ልም ልንገርህ"

"ግን'ኮ አውን ሞት ጉግስ ሊገጥምዎት ተዘጋ ጅቶ ይጠብቃል። መላ መምታት ይኖርብናል"

"እንዴት ያለ መላ?"

"ልብስና መልክ እንለዋወጥና እርስዎን መስዬ ልግጠመው"

"ደግ"

ቆሪጥ ያጋፋሪን መልክ ለብሶ ለጉግስ ሲታጠቅ እሳቸው የገዛ መልካቸውን ከውጭ ሆነው አዩት፤ የገዛ ሰውነታቸውን በውጭ አይን ተመለከቱትና "አይ መልክ! አይ ቁመና! አይ ሰውነት! አይ ጥላ!" ብለው ኳሞጋ ገሱት በኋላ፤

"እኔ ምልህ ቆሪጥ" አሉት።

"አቤት አጋፋሪ" አለ ጋሻውን እያነሳ

"መልኬን አደራ"

"አያስብ"

"እንግዲህ እኔ መሄዴ ነው"

"ይሂዱ። ከግጥሚያው በኋላ እደርስብዎታለሁ"

"በል ይቅናህ"

"አሜን!" አለና ቆሪጥ በታላቅ ድምጽ ጮሆ "ዘራፍ! እንደሻው ሞት ገዳይ!" እያለ እየፎከረ የሬሳ ሳጥኑን ከውስጥ ብርግድ አድርጎት ወጣ።

አጋፋሪ ቀስ ብለው ጭንቅላታቸውን ብቻ ብቅ አርገው ቢመለከቱ፡—

ሞት ከወዲያ በኩል ጥቁር በጥቁር ለብሶ ጋሻና ጦሩን ጨብጦ፤ ፍንጀል በመሰለ ነጭ ጅብ ላይ ተቀ ምጧል። አቤት ሲያምርበት! አዬ ግርማው! አይ አቀማመጡ! ሞት በዝግታ ወደ አጋፋሪ ገልመጥ ሲል ጊዜ—መልኩ ቁርጥ እሳቸውን! በስመ አብ ወወ ልድ ወመንፈስ ቅዱስ! አጋፋሪ በቅጽበት ጥልቅ ወደ

ሳጥናቸው ። የፈራች እንሽላሊት ይመስል ። አይ! እሳቸው እንኳ ፈርተው አይደለም ፤ ላስብበት ብለው ነው እንጂ ።

"እንዴ! ያ ቆሪጥ መልኬን ለሞት ሰጥቶብኝ ይሆን ን'ዴ! ድሮውንስ ዛር ማመን! ከዛርም ዛር አንካሳ ዛር ፤ እያሉ እያሰቡ ፥ አሁንም ቀስስስ ብለው አንገታቸውን ብቻ ብቅ አርገው ቢያዩ ፦—

ቆሪጥ መልካቸውን እንደለቡሰ በጭን በቅሎአ ቸው በጠጂቱ እየጋለበ ይሸሻል ፤ ሞትም ያንኑ መልካ ቸውን ለብሶ በነጭ ጅብ እየጋለበ ጦሩን ይሰብቃል ።

"ዘራፍ!አባ ጎተራ! ሞት አባ ሰብስብ!

ሁሉን በተራ የሚሰበስብ! ዘራፍ!" ብሎ እየፎከረ ወረወረ ።

ቆሪጥ መኸተ ። እፎይ! . . . . እፎይ ? እንደሻው ሲወረውር እንደሻው ሲመክት እንደሻው ተመለከተ—እን ግዲህ እፎይ የሚለው ማነው ? . . .

አጋፋሪ ይህንን ሲያስቡ ሞትና ቆሪጥ ተራ ተለ ዋውጠው ኖሮ ፤ ሞት በነጭ ጅቡ እየሸሸ ፤ ቆሪጥ በጠ ጂቱ እያሳደደ ወደዚያ ርቀው ሄዱ ፤ እንጦጦን ረገጡ፤ ጋራውን ወጡ ፤ አድማስን ተጠጉ ። ዘለቁ ፤ አድማስን አለፉ ፤ ካጋፋሪ አይን ተሰወሩ ።

አጋፋሪ የሳጥኑን ገመን ተደግፈው ይህን ሲመለከቱ ቆዩና ፥ እነቆሪጥ ሲሰወሩባቸው ጊዜ ደረታቸውን ከግራ በኩል ሲጐረብጣቸው እንደቆየ ታወቃቸው ።

እጃቸውን ሰደው ደባብሰው ከለበሱት የቆሪጥ ቀሚስ ከውስጥ በኩል ከተለጠፈች ትንሽ ኪስ ውስጥ

እንዲት ጭብጥ የማትሞላ ጠጣራ ነገር አወጡ ። ቢያ ዩዋት በጣም ትንሽ ግን በጣም ውብ ብርሌ ናት ። ብሩህ ቅጠልያ ነገር ይዛለች—አፏ እንደ ጠጅ ጋን በጥንቃቄ ታሽጓል ።

አጋፋሪ በቀስታ ከፈቱዋት ብርሌይቱን ።

እንደገና አዩዋት ። ቀስተ ደመና እንኳ ከነህብረ ቀለማቱ የሷን ያህል አያምርም ።

አሸተቱዋት—አቤት መአዛ!

ቀመስ——

ዥው አርገው ጠጡዋት አጋፋሪ እንደሻው ዘብ ሄረ አዲሳባ ። ከጨለጡዋት በኋላ አፋቸውን እያጣጣሙ ፥ መአዛው በትናጋቸው አርጎ ሲሸታቸው እየተደሰቱ "መርዝ ቢሆንስ!" ብለው አሰቡ ፥ በጨረቃዊ ሳቅ እየተንከተከቱ— "ቂቂቅ!"

አይችልም! ክፉ ነገር እንደዚህ ደስ ሊል አይች ልም! ። ግን ትንሽ እንኳ ሳላስብበት ጭልጥ ማድረጌ ምን ይባላል? እያሉ ሲያስቡ—

ሆታ ተሰማቸው ። ከሩቅ ብዙ ጎረምሶች ዱላ ቸውን እያማቱ ለቡሄ ሲጨፍሩ ይመስላል ። "ዛሬስ በቢጋ ሆነንዴ ቡሄው! ሆ!" እያሉ በግማሽ ልብ ሲያ ስቡ ፥ ጉማሰኞቹ አሁንም አዙረው ኖሮ ፤ ቆሪጥ በጠጂቱ እየሸሸ ሞት በጅቡ እያሳደዱ ከእንጦጦ አድማስ ወጥ ተው ወደ አጋፋሪ በኩል ሲጋልቡ—

አጋፋሪ ተመልሰው ወደ ሳጥናቸው ጥልቅ!

ታድያ—እንዴ!—እንዴት ነው ይሽ ነገር? የሳጥኑ እንጨት እንዴት ነው እማይከልላቸው? ጉማሰኞቹ

አሁንም ወለል ብለው ይታዩዋቸዋልሳ? ያቺ ብርሌ አይን ከፋች ኖራለች'ንዴ?

ቆሪጥ ሲሸሽ አድማስን እየታከከ ፥ የተራራዎቹን ጫፍ እየተከተለ አዲሳባን እንዲህ ወዲህ ትቶ ጋለበ ፥ ሸመጠጠ— ኤረርን አለፈ—ጋለበ—ዝቋላን ዘለለ—አድማስ ሸሸገው ። ሞት ፍንጀል ነጭ ጅቡን እየጋለበ ሲከተል ፤ ዝቋላን እዘላለሁ ሲል ጅቡ ተደናቀፈና ወደቀ፤ ሞት በዝቋላ ቁልቁለት ተንከባለለ ። አጋፋሪ ውስጡን በደስታ እየሳቁ ፥

"እሰይ! እንኳን ምነው አቦዬ ጣዲቁ አግኝተውህ በክርን በደቆሱህና ላንበሶቻቸውና ለነብሮቻቸው እራት ባደረጉህ!" እያሉ ሲያስቡ ፥

ያ ቅድም ከሩቅ የሰሙት ሆታ አሁን አጠገባቸው ደርሶ ተሰማቸው ። "ሆያ ሆዬ" ሆኖ ቃላቱ ለየት ያለ ነው ። አውራጅ በጮሪና ድምጽ ፤

"እዚያ ማዶ" —ሲል

"ሞት!" ይላሉ ተቀባዮቹ ።

እሱ ኖሯል አጋፋሪን ሆታ የተሰማቸው የመሰላቸው።

'ጣን ይጨሳል—
ሞት !
አጋፋሪ—
ሞት!
ይደገሳል—
ሞት!

እያሉ ብቅ አሉ በምድሩ ውስጥ ለውስጥ ፥ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ትሎች በህብረት እጥፍ—ዘርጋ ፎቀቅ—ጠጋ እያሉ እየጨፈሩ ለአጋፋሪ ተብሎ ወደ ተቆፈረው መቃብር ቀረቡ ሆታቸውን እየቀጠሉ፦

ያቺን ድግስ -
ሞት !
ውጪ-ውጪ-
ሞት!
በመቃብር-
ሞት!
ተገልብጬ-
ሞት!
ያች መቃብር-
ሞት!
አመለኛ-
ሞት!
ያላንድ ሬሳ-
ሞት!
አታስተኛ-
ሞት!

ሆያ ሆዬ ጉዴ! ስጋ ስጋ ይላል ሆዴ!
ሆያ ሆዬ ጉዴ! ስጋ ስጋ ይላል ሆዴ!
ሆያ ሆዬ ጉዴ !ሬሳ ሬሳ ይላል ሆዴ!
ሆያ ሆዬ ጉዴ! ሬሳ ሬሳ ይላል ሆዴ!

ብለው እየተቀበሉ በእልፍ እምአእላፍ የሚቆጠሩ ትሎች ግንባር ቀደም ሆነው ሬሳው ሊጋደም ከነበረበት ስርፋ ደረሱ ።

እና ድንገት ዝምታ ሆነ ።

"ስጋው ስ?" አለ አንዱ ችኩል ትል

"አጋፋሪ ይጣልላችኋል አልተባልንም ነበር እንዴ?" ብሎ ጨመረ ሌላው ገብጋባ!

"እረ ዘራችሁን የሚጥል ይጣለው!ሚርቱኞች!ጠኔ ይሞረሙራችኋል እንጂ አጋፋሪ እንደሁ አይገኝ !ሽቃባ ትላትል ሁሉ! ኩምታ ይበላችኋል እንጂ ፣ ገና ነኝ እኔ እንደሻው ። ገና—ገና—ገና!" ሲሉ

ትሎቹ በበኩላቸው ሁሉም እኩል መነጋገር ስለ ጀመሩ ንግግራቸው ታሎቅ ማጉረምረም ሆኖ ተሰማ ።

ከጥቂት ማጉረምረም በኋላ አንዳንዶቹ ከማጉረ ምረሙ በላይ ጮክ ብለው "እሽሽሽ! እስቲ ዝም በሉ— እይ! - እንደማወጥ ጎሽ!" ሲሉ ዝምታ ሆነ ። እና አንድ በእርጅና የሚንቀጠቀጥ ድምጽ እንዲህ አለ ፡

"ፀሙ ፀልዩ ስንላችሁ ችላ ስትሉን ፡ ንሰሀ ግቡ ስንላችሁ ስትስቁብን ፡ በአላት አክብሩ ስንላችሁ ስትጥሱ ፣ ይኸው መአቱን ጀመረዋ! ገና ምኑን አይታችሁ! የከፈተውን ከርስ ሳይሞላው አያድርም የተባለውኮ ትእዛዛቱን ስትጠብቁ ነው እንጂ ፣ አለዚያማ—"ሲል የህፃን ትል ድምጽ አቋረጠው—

"ይኸው ሲጋው!"

ትሎቹም አጋፋሪም በመለከቱ-

ከቁርጭምጭሚቱ ትንሽ ከፍ ብሎ የተቆረጠ እግር አዚያ ተጋድሟል ። ጐረምሶቹ ትሎች ያንን እግር ሲሻሙ ፣ ያ በእርጅና የሚንቀጠቀጠው ድምጽ "ተዉ ይኸ እግር አደገኛ ነው" አለ ። ሌሎቹ ትሎች ግን ማስጠንቀቂያውን ከምንም ሳይቆጥሩት ያን እግር ወረሩት ። አጋፋሪ የገዛ እግሮቻቸውን በእ ጃቸው ዳሰሱ ፡-

አንድ እግራቸውን ሲያጡ ደነገጡ ። "እንደሻው ተበላሽህ!" ሲሉና የቆሪጥን መልክ መልበሳቸውን

ሲያስታውሱ እኩል ሆነ ። ቢያጤኑት ግን ያ ትሎቹ የሚሻሙት እግር ሌላ ፣ ያ እላቸው የሌላቸው እግር ሌላ ። ደግመው እፎይ አሉ ተነፈሱ ።

"ወይ ያዲሳባ ተረት!" አለ ያ ደስ የሚል ሳቂታ ድምጽ ። ደራሲው ከወረቀቱ ቀና ቢል አቡነ ተክልዬ እመቃብሩ አፋፍ ላይ ካጋፋሪ ማዶ ቆመዋል ። የሚመ ለከቱትም ወደ ደራሲው ነው ፡ የሚያናግሩትም እሱን ነው ።

"ለቀባሪው አረዱት አነሰና ለሟቹ አረዱት ሆነ ንዴ? "አሉ ፡ "ይኸ የትሎቹ ሆያሆዬና የእግሩ ነገር ትንሽ አልበዛም ? አሉት ደራሲውን — በቁጣ ሳይሆን በትዝብት ወይም በሂስ ።

ደራሲው በእፍረት አቀረቀረ ፣ በልቡ ይቅርታ ብፁእ ሆይ አለ ።

"እኔ ምን ቸገረኝ ?" አሉ አቡነ ። "ተረት መስ ማት ስለምወድ ተረትህን አታበላሸው አልኩህ እንጂ።"

"ሌላም ይንገሩኝ ብፁእ ሆይ" አለ ደራሲው በት ህትና

"አታብዛ አታንዛዛ ። ተረትህን በዚህ ምዕራፍ ትጨ ርስ እንደሆነ ጨርስ ። እኔ እንደሆንኩ ከንግዲህ ተመ ልሼ በዚህ በኩል አላልፍልህም ልባርግ ። ተረት ውስጥ ከመመላለስ ሌላ ስራ የለኝም መስሎሀል እንዴ?"

"ይቅርታ ብፁእ ሆይ" አለ ደራሲው በልቡ ።

"ምነው ሁላችሁም ብፁእ ሆይ ባትሉኝ! እንዴት እንደሚሰለች ባወቃችሁ!" እያሉ አቡነ—ወደ አጋፋሪ በኩል ዞሩና ፡

"እንደሻው ፡ አንት ፈሪ ፍርፋሪ ምድጃ ቆፋሪ!" አሉዋቸው ፡ "ሞትን እንተው ራስህ ግጠመው ስልህ ሺ አላልከኝም ነበር?"

"ሳይሆንልኝ ቀረ ብዑእ ሆይ ፡ አይቀየሙኝ"
"ምን እቀየምሀለሁ ? ታስቀኛለህ እንጂ"
"ምኔ ነው ሚያስቅዎ ብዑእ ?"
"ሞት መፍራትህ ነዋ! ደሞ ብዑእ አትበለኝ"
"ታዲያ ምን ልበልዎ ፡ ብዑእ ?"
"ብዑእ አትበለኝ አልኩ!"
"ታዲያ ምን ልበልዎ በ—"አሉና አፋቸውን ያዙ አጋፋሪ

"ሞክሼ በለኝ "

"እሺ ሞክሼ ሆይ "

"ሞክሼ ሆይ? ምነው እንደ ሰው ብታናግረኝ ጃል?"

"ቅዱስ ነዎ ብዬ ነዋ"

"እሱማ የሰው ልጅ ሁሉ ቅዱስ ነው—አንተም ጭምር ። "

"ቅዱስ እንደሻው —ቂቂቂቅ!"

"ልክ ነውና! ቅዱስ እንደሻው ነህና ። ይልቅ ስማኝ ሞትኮ ምንም አይደለም ። ከሰማይ ተዘራን ፡ እምድር በቀልን ፡ መቸር ሲደርስ ወደ ሰማይ እንሰ በሰባለን ። ይቺ ምኑ ያስፈራል ?"

"እሱስ አያስፈራም ፤ ግን እኔ መሰብሰብ ይቅር ብኝ ። እንደ ቃርሚያ ቁጠሩኝና ናቅ አርጋችሁ ተዉኝ ።

እሺ ? ጐሽ የኔ ሞክሼዬ! እኔኮ አንቱን ስወድሁ! ምናለ ከሞት እንዳመልጥ ብትረዱኝ ? ያገር ልጅ ሲረዳዳ ነው ጥሩ ። ይባሉ ይንገሩኝ ፡ ከሞት ማምለጫው በየት ነው?"

"ምስጢር ነዎ"

"እሺ ይጠቁሙኝ አይንገሩኝ ። በእጅዎ ያመል ክቺኝ ። በሚወዱዎት ደንግል እመቤታችን ይዠዎታለሁ ። "

አቡነ ተክልዬ ሳቃቸው አሸነፋቸውና መቃብሩ አፋፍ ላይ ቁጭ አሉ ።

"አይ ያንተ ነገር! በቃኝ ማለት የለችም እ?"

"ቢበቃኝኮ በቃኝ እል ነበር ። ግን መኖርን የመሰለ ነገር እንዴት ብዬ በቃኝ ልበል ? እንዲያው ሰሞ ትልሁ የኔ ሞክሼዬ ፡ አፈር ስሆንልሁ! ትንሽ ፍንጭ ትበቃኛለች ። እቺን እምታህል ፍንጭ ። ሞትን ማም ለጫ በየት በኩል ነው ?"

አቡነ ሳቃቸውን በስንት መከራ ከገቱ በኋላ ፡

"ሳትሞት ወደ ሰማይ ቤት ልውሰድህ"አሉ ።

"የብርሀን ሰረገላ አለኝ ። በሱ እንሄዳለን ፡ እሺ?"

"እሱስ ጥሩ ነበር"አሉ አጋፋሪ ። "ብቻ-"

"አይዞህ ተናገር"

"እንደኔ እንደኔስ ወደ አዲሳባዬ ብመለስ በወደድኩ"

"ከሰማይ ቤት አዲሳባ ይሻልሀል?"

"አስር እጅ!" አሉ አጋፋሪ ። ያዲሳባይቱ አድባር ይህን ሰምታ እልል አለች ፤ የገደል ማሚቶ እልል ታውን ተቀበለች ፤ ምድረ ሀበሻ በእልልታ አስተጋባች ።

"ስማ ሞክሼ" አሉ አቡነ እልልታውን ሳይሰሙ "ሰማይ ቤትኮ ራብ የለ ፤ ብርድ የለ ፤ ሀሩር የለ ፤ እጦት የለ ፤ ድካም የለ ፤ በሽታ የለ ፤ ምቀኝነት የለ—"

"አውቃለሁ "

"ታዲያ ምንድነው ?"

አጋፋሪ እንደ ማፈር ኦሉና "በጀሮዎ ልንገርዎ?" አሉ

"ብቻችንን ነን'ኮ"

"ቢሆንም"

አቡነ ባንዱ እግራቸው ነጥረው መቃብሩን ተሻግገሩና ወደ አጋፋሪ ጐንበስ አሉ ። አጋፋሪ በሹክሹክታ ነገሩዋቸው

አቡነ በመገረም "በስድሳ ስድስት አመትህ " ሲሉዋቸው ፤

"እና ስድሳ ስድስት አመት ምንድናት?" አሉ አጋፋሪ ዜማ እየለወጡ ፤ "ይልቅ ይስሙኝ እስቲ ሞክሼዬ ። ምናልባት ሞትን ምታባርር ትንሽ ድግምት መሳይ አያውቁም ?"

አቡነ ተክልዬ በሳቅ እየተንከተከቱ ሆዳቸውን ይዘው ቁጭ አሉ ።

አጋፋሪ ሳቃቸውን እስኪጨርሱ ጠበቁና ፤ ትንሽ ልጅ የሚለማመጥ በሚመስል ዜማ ፤

"ወይም ከሞት ምትሸሸግ እፀ መስውር መሳይ ቅጠል ?" አሉዋቸው ። አቡነ ሳቃትው አላናግር አላቸው ።

"ወይም ምናልባት ምድር ላይ አንድ ስርፋ ይኖር የሆን ሞት እማይደርስበት ? ምናለ ፍንጭ ብጤ ቢሰጡኝ! ሞክሼነታችን ለመቼ ነው ?በዚያም ላይ ያገር ልጆች!"

"ይልቅ እያሳቅህ የመጣሁበትን ቁም ነገር አዶረ ሳኸኝ" አሉ አቡነ ፤ "ቆሪጥ ማን እንደሆነ አውቀሀል?"

"መጀመሪያ ሳየው እርስዎን መስሎኝ ነበር"

አቡነ ሳቃቸው ድንገት ጠፋ ። ሲያስቡ ቆዩና "እኔን ይመስላል . . . እኔ የሰራሁትን ያፈርሳል . . . የተከልኩትን ይነቅላል . . . "

"እና ዝም ይሉታል እንዴ ?"

"ታዲያ ምን ላርገው ? ሰውኮ ራሱም ፈራሽ ነው ሲራውም ፈራሽ ነው ። በምድር ላይ ቋሚ ነገር የለም። ሁሉም ሀላፊ ነው ። "

"ምን ሊያፈርስ ነው እንግዲህ ?" አሉ አጋፋሪ

"እዚህ አካባቢ የተከልኩዋቸው ይብረ ሊባኖስና የይኩኖ አምላክ ዙፋን ናቸው ። ወይ አንዱን ወይ ሁለቱን ሊያፈርስ ይሆናል ። ያ የሚያፈርሰው ነገር ግን ካንተ ጋር የተያያዘ ነው ። አሰዚያ ላንተ እኔን መስሎ አይታይህም ነበር"

"እንዴት ከኔ ጋር ይያያዛል?"

"እንጃ? ጊዜው ሲደርስ እናውቀዋለና"

አጋፋሪ ለራሳቸው እያሰቡ "ታዲያ የሰሩትን ሲያፈርስ እንዴት አይከለክሉትም ?" አሉ ። የሙጥኝ የማለት ያህል ።

"ጊዜው ካልደረሰ አያፈርሰውም'ኮ ። በዚያ ላይ ደሞ አስታውስ ፣ እኔም የሱ አፍራሽ ነኝ ። ስምንተኛው ሺ አልፎ አለም እንደገና ስትታደስ ያኔ ደሞ መስራት መትከል የሱ ተራ ፤ ማፍረስ መንቀል የኔ ተራ ይሆናል ። "

"አለም እንደገና ትታደሳለች?" አሉ አጋፋሪ ፣ አይናቸው በተስፋ እየተቁለጨለጨ ።

"አዎን"

"እኛ እንደገና እንኖራለን ?"

አቡነ አልተናገሩም ።

አጋፋሪ ዝም ብለው ቆዩ ።

"ስማ"አሉ አቡነ ፣ "የቆሪጥ መምጫው ፣ የኔ መሂጃዬ ደረሰ ። ከንግዲህ በምንም ሰአት ቢሆን ፣ 'ሞክሼ ዉዉዉ!!!!'ብዬ ስጠራህ—ሶስትዬ ስጠራህ —በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሀዱ አምላክ እያልክ ወደ ስድስቱም አቅጣጫ እንድታማትብ"

"ስድስቱም አቅጣጫ ?"

"ቁኝ—ግራ—ፊት—ኋላ—ላይ—ታች ። "

"ገባኝ"

"ከዚያ በተቻለ ፍጥነት ለብቻህ ሁንና በገናህን አንስተህ ደርድር ። ቅኝቱ ውስጥ መልእክት እተውል

ሀለሀ ። በል ሂድክ ፣ ደህና ሁን" አሉና አቡነ ተክልዬ አጋፋሪን በመነኰሳት ደምብ ትከሻና ትከሻቸውን ስመዋቸው መስቀላቸውን አሳልመዋቸው ሊሂዱ ሲሉ ፣ አጋፋሪ

"እኔ ምልዎት ፣ ሞክሼ" አሉዋቸው ።

"ወይ"

"የሞት መድኃኒት ሳያመላክቱኝ ዝም ብለው መሄ ድዎ ነው?"

አቡነ አልፈው ከሄዱ በኋላ ሁሉ ሳቃቸው ይሰማ ነበር ።

ገና የአቡነ ሳቅ ጨርሶ ሳይጠፋ ቆሪጥ ባንድ እግሩ እየነጠረ መጣና ፣

"ጉድ ተሰራን ፣ አጋፋሪ" አላቸው ።

"ምነው?"

"ሞትን ገደልኩት"

አጋፋሪ ጆሮአቸውን ሊያምኑትም ፈለጉ ፤ እንዳ ያምኑትም ፈሩና ፣ "ምን አልክ?" አሉ ።

"ሞትን ገደልኩት ። ሆነ ብዬ ሳይሆን—"

"ገደልከው ሞት?"

"አዎን"

"እንዲያው ሙትት ሙትት?"

"እንዲያው ድብን ድርቅ!" አለ ቆሪጥ

አጋፋሪ እየሳቁ ተነስተው ቆሪጥን አቅፈው ሳሙት ።

"ተመስገን መድሀኒአለም" አለ ቆ—

"ምን አልክ? " አሉ አጋፋሪ ፡ ሳቃቸውን እየሳ ቁና አይናቸውን እየከፈቱ ።

"ተመስገን መድሀኒአለም አልኩዋ !"አሉዋቸው ወዳጃቸው ደጃዝማች ዳኛቸው ፡ "እኔማ ሞትክ ብዬ ተሰፋ ቆርጬ ነበር ።

አጋፋሪ አይናቸውን መልሰው ዘጉ ፤ አሰቡ ። መል ሰው አይናቸውን ከፈቱ ። ደጃዝማች ዳኛቸው ከላይ ወደ ታች ያዩዋቸዋል እንባ ባዘሉ አይኖች ። እሳቸው ወለሉ ላይ ተንጋለዋል ።

"ምን ሆንኩ?" አሉ አጋፋሪ

"ወንድሜ ሲያቀብጠኝ በግድ ጠላ ካልጠጣህ ብዬ ይገደህ—"

"ትን አለኝ ?" አሉ አጋፋሪ በፈገግታ

"እህሳ!"

"ታድያ እኔ እንደሻው ነኝ በትንታ አምሞት? እን ኳን ትንታ ነጐድጓድ አይገድለኝም ልንገርህ ። ገና ነኝ እኔ እንደሻው ፡ ገና—ገና—ገና" እያሉ ተነስተው ጓደኛቸውን ተሰናብተው በጭን በቅሎአቸው ተቀም ጠው የሳምንት ስንቅ የተጫነ በቅሎአቸውን አስከ ትለው ወደ እንጦጦዋቸው አመሩ ።

መጋቢት ፡ 1969

አምስት ስድስት ሰባት

የዛሬን አያርገውና ፡ አቶ በርሱፈቃድ በጉርምስ ናቸው ዘመን የሶስት ሰው ምሳ አይመልሳቸውም ነበር ። ሲያርሱም ያንኑ ያህል ነበር ። ግዙፍ ዐንደሳም በመሆናቸው ሁለት ሰው ታግሎ አይጥላቸውም ነበር ።

ጐጆ ከወጡ በኋላ ፈጣሪ ድህነትና ፍሬን አጣ ምሮ ሰጣቸው ፤ አምስት ልጅ ወለዱ ። ሚስታቸው በተ ፈጥሮ ለስላሳ ደካማ በመሆናቸው ፡ አምስተኛዋን ልጅ ከወለዱ በኋላ በሽታ አደረባቸው ፤ ለጉልጓሎ ለአረም ለአጨዳ መውጣት አቃታቸው ፤ ውሀ መቅዳትና ወፍ ጮም እያሸነፋቸው ስለሄደ የመጀመሪያዋ ልጃቸው ፋናዬ በስምንት አመትዋ በገንቦ ውሀ መቅዳት ፤ በልጅ አቅምዋ እህል መፍጨት ግድ ሆነባት ። በና ትዋ የወጣች ልስልስ ነገር ፡ ከእንዝርትና ከወስፌ የከ በደ ማንሳት የማትችል ሰንበሌጥ መሳይ ነች ፤ በዚያ ላይ እስክትጠግብ አትበላም ። በምን ጉልበትዋ ትቻ ለው ውሃውን ወፍጮውን እንጨት ለቀማውን ?

በእህል እጦትም በሴት ጉልበት እጦትም ቤተ ሰቡ አብዛኛውን ጊዜ ቆሎ ወይም ንፍሮ ብቻ ይበላል። ቢችግራቸው አቶ በርሱፈቃድ ወንድ ልጅ የማይሰራ ውን ሰሩ ፤ ሌሊት እየተነሱ እህል መፍጨት ጀመሩ። ሲያስቡት ፡ እጅም ወገቤም ሞፈር ለምደዋልና ከእፍ ረቱ በስተቀር ወፍጮ ምንም አያስችግርም መስሏቸው ነበር ። አልሆነም ፤ እንዳሰቡት አልሆነም ። መዳፋቸውም ወገባቸውም ስላልቻለ ጥቂት ፈጭተው ተመልሰው

ተኛ ። ግን የማይለመድ የለም ፤ ወፍጮውን ለመዱት ። በበአል ቀን እየወጡ እንጨት ለቅመው በማታ ጨለማ እየመጡ ፋናዬን ከእንጨት ለቀማውም አሳረፉዋት እንጂ እስካሁን ሞታ ነበር ።

አርብ እለት ማለዳ ተነስተው ሞፈር ቀምበራቸውን ተሸክመው የቀራቸውን አንድ በሬና የጮረቤታቸውን የወይዘሮ ሹምነሽን በሬ እየነዱ ወደ ወይዘሮ ሹምነሽ አርሻ ሄደው ጠመዱ ። አንድ ቀን የወይዘሮ ሹምነሽን መሬት ፤ ሁለት ቀን የራሳቸውን መሬት ነው የሚያርሱት ። ይህን በሚዋዋሉበት ጊዜ አቶ በርሱፈቃድ ፡

"አንዱ በሬ የኔ ፣ ጉልበቱ የኔ ፤ ሞፈር ቀንበሩ የኔ ፤ ታዲያ አልተጐዳሁም?" ቢሉዋቸው ፡ ወይዘሮ ሹምነሽ መልሰው እንዲህ አሉ ፡

"አዬ ! እንዲህ ከብት ባለቀበት ጊዜ ይህን አግኝተው ተጐዳሁ ይላሉ? አሁን ለልጆችዎና ለጉርብትናዎ ብዬ ነው እንጂ አንድ ቀን ለኔ አንድ ቀን ለራሱ የሚያርስ አጣለሁ ? እንዲያውስ ሁለት ቀን ለኔ አንድ ቀን ላንተ ብለው እጅ ነስቶ የሚቀበለኝ አጣለሁ? ለዚህ ነው እንጂ እርስዎ ከሚመጡብኝ እኔ እመጣብዎት አልነበረም ?"

አቶ በርሱፈቃድ አንገታቸውን ደፉ ፤

"እሱስ ነው" አሉ ፡ "እርስዎ አራት ጥማድ በሬ እያሳረሱ እንደኔ አልተቸገሩምና ማለቴ ነው እንጂ።"

"አዬ አያ በርሱፈቃድ! እርስዎም እንዲህ ይላሉ? ባሌ ከሞተ ወዲህ ልጅ የለኝ ምን የለኝ ። ብቻየን ባዶ ቤት ውስጥ ጥቅልል ብዬ እየተኛሁ ፤ አልተቸገርሽም

ይሉኛል? አሁን እትዬ ዝማም እርስዎ ቢኖሩዋቸው ፋናዬ ብትኖራቸው ቤት ይውላሉ እንጂ እንደኔ ብቻቸውን ቢሆኑ ምን ይውጣቸው ኖሯል? ብታመም እንኳ ውሀ የሚያጠጣኝ የለኝ ። "

"ምነው እኔ አምስት ልጅ አለኝ ። አንዱን አይ ወስዱም ?"

"እዚያ ቆላ ያለው ያጐቴ ልጅ ከፍቶት ልጁን እንድታሳድጊያት ልልክልሽ ነው ብሎ ልኮብኛል እንጂ ቀደም ብለው ቢነግሩኝማ ይሆን ነበር ። "

አይ እፍረት! አይ ኩምታ! አቶ በርሱፈቃድ አሁንም አንገታቸውን ደፉ ። . . .

ያቺን ሰዓት እያስታወሱ "ወይዘሮ ሹምነሽ በሬዬን አልሰጥም ቢሉ ኖሮ ወይም አስቀድመው ከሌላ ሰው ተዋውለው ቢሆን ኖሮ ምን እሆን ነበር?እጄን አጣምሬ ቁጭ!ሞት መጥቶ ልጆቼንም ሚስቴንም እኔንም አንድ በአንድ እስኪበላን ቁጭ! በስመአብ ወወ ልድ!"ይህን እያሰቡ ሲያርሱ ፡ በባዶ ሆድ ላይ ሀሳብ ስራቸውን አስረስቷቸው እርፋን በቅጡ ሳይጨብጡ ቀርተው ኖሮ ማረሻው የበሬውን ሰኮና ወጋባቸው ። ደሙን ሲያዩ አዘኑለት ፡ አቅፈው ሊያባብሉት አሰኛቸው በሬውን—በንዴት ገረፉት በጅራፋቸው —የባሰውን አሳዘናቸው ያ የሚወዱት በሬያቸው የሥራ ጓደኛቸው የፀሐይ ቃጠሎን የሚጋራቸው አርሶ የሚያበላቸው የመጨረሻ ተስፋቸው ጅራፍ ሲያወርዱበት ትእግስቱ እማያልቅበት ።

"ሆድ ብሶኝ ነው ጨንቆኝ ነው ርቦኝ ነው አትቀየመኝ ሲሳይ ወዳጄ ፤ የመጨረሻ ወዳጄ" ባሉት ፤

የበሬ ቋንቋ ባወቁና የልባቸውን በነገሩት ። ይኸ የስ ሜትና የሀሳብ ጐርፍ የጤና ሰላልመሰላቸው ሌላ ፍር ሀት ያዛቸው ። "ያበድኩ እንደሆነ ወይ የታመምኩ እን ደሆነ ልጆቼን ምን ይውጣቸዋል ? ልጆቼን ፡ ኮሳሳ ልጅ ቼን ፡ ፍሬዎቼን አጥንቶቼን ፡ አጥንት ሆነው የቀሩ ልጅ ቼን ! እግዚኦ መሀረነ ክርስቶስ ! አውጣኝ ። ከዚህ ጭንቅ ሰውረኝ ። ከልጆቼ መማቀቅ እግዚኦ ሞቴን ሰጠኝና ልጆቼን አብላልኝ አንተ ፈጣሪ !"

ይኸ ሁሉ ነብሳቸውን እያስጨነቀ እሳቸው የሲሳይን ሰኮና አንስተው አዩ ። ክፉኛ ተወግቷል ። ምናልባት ሳምንት ሙሉ ሊያርስ አይችልም ይሆናል ። በሬዎቹን ፈቱ ፤ አርፍና ሞፈሩን ተሸክመው ወደ ቤት ሄዱ ።

ከቤታቸው ኋላ ያለው ዋንዛ ስር ሁለተኛው ልጃቸው ወርቁ ቁጭ ብሏል ። ከአምስት ዓመት በፊት ሶስት ጥማድ በሬ በነበራቸው ዘመን በጥጋብ ዓመት ሲወለድ ድቡልቡል ዱባ ልጅ ነበር ። እሱማ እን ዳባቱ ወፍራም ጉልበታም ብርቱ ሊሆን ነበር የተወ ለደው —ድህነት ቤታቸው ገብታ ፤ ከስድስት አምስቱን በሬ ጨርሳ ፤ አሥራ ስድስቱንም በጎቻቸውን አንድ ባንድ አስሽጣ ፤ ቀስ በቀስ ሁሉን ነገር ውጣ ፤ ይኸው ወርቁን ልጃቸውን ሳይቀር ውፍረቱን ደሙን ምጥጥ አድርጋ አጥንትና ዓይን ብቻ አስቀርታ ጉድ ሰራቻቸው እንጂ ።

ወርቁ መሬቱን በእንጨት እየጫረ በዝግታ ያለቅሳል ።

"ምን ሆንክ?" አሉት ።

"እማማ ሹምነሽ ናቸው" አለ ።

"ምን አረገህ ወይዘሮ ሹምነሽ ?" አሉት ።

"ልላክህ ፡ ከእማማ ወለተ ሃይማኖት ቤት ሰፈድ አምጣልኝ አሉኝ ። እቺ ምራቅ ሳትደርቅ ሮጠህ ያመ ጣህልኝ እንደሆነ እንጀራ በጨው አሰጥሀለሁ አሉኝ ። ሮጬ አመጣሁላቸው ምራቋ ሳትደርቅ ። ደርቃለች አሉና ከለከሉኝ ። አልደረቀችም! ውሸታቸውን ነው አባብዬ ፤ አልደረቀችም ! እንጀራዬን ከለከሉኝ ። "

አቶ በርሱፈቃድ ከማዘናቸው የተነሳ ቆመው ቀሩ። በሆዳቸው ለፈጣሪ አቤት አሉ ። ልጃቸው እንባቸውን እንዳያይ "በል ተነስ ቤት ግባ" አሉት ። ተነስቶ ገባ ።

የተሸከሙትን አውርደው በልጃቸው ቦታ ተተክ ተው ቁጭ ብለው አለቀሱ ።

"የማበላቸውን ከልክለህ ልጆች የሰጠኸኝ ምነው?" አሉት ፈጣሪን ።

* * *

ህማማት ።

አባ ወልደማርያም ንሰሀ ሲሰሙ ውለው ዘጠኝ ሰዓት አልፎ ህገበ—ክርስቲያን ወደ የቤቱ ሲሄድ ወደ ኋላ ቀርተው ለብቻቸው ሲፀልዩ ሲሰግዱ ቆይተው ወደ አስራ አንድ ሰዓት ላይ ቆሎ ለመቅመስ ከቤተ ክርስቲያኑ ወጥተው በመቃብሩ በኩል ሲያልፉ አዩት ራቁቱን ባርኔጣ አድርጎ መቃብር ድንጋይ ላይ ወጥቶ ሲቆም ። ፊቱ ወዲያ ነው ። ረዥም አርባ ቅልጥም ቀጭን እንደ ጅማት ። እንደሚሰብክ መምህር እጆቹን ዘርግቶ በልዝብ ድምጽ እንዲህ አለ ፤

"አምስት ሰድሶት ሰባት! ስሙኝ ። ስሙኝ እላንት ሙታን ፤ ልንገራችሁ የማይነገር ለህያዋን ። ከወዲያ

ኛው አገር ሰይጣንን አይታችሁታል? አላያችሁትም። እዚህ ትታችሁት ሄዳችሁ እዚያ እንዴት ታግኙታላችሁ? እዚሁ ነው ከኛ ጋር ይኖራል። አምስት ላድስት ሰባት! ሰይጣን ማለት ጐተራ ነው፤ ስልቻ ነው። የማይሞላ ጉድ ነው። ሰይጣን ማለት ሆድ ነው።

"አምስት ስድስት ሰባት፤ አምስት ልጅ ሁለት እናት አባት። ሰይጣን ከእባብ ተዋህዶ ሄዋንን አሳሳተ፤ አሳተ። ከአፀበለስ ተዋህዶ፤ ሄዋን ሆድ ገባ። ከሆድዋ ተዋህዶ ለልጆችዋ ተረፈ። ሰይጣን ሲኦል ወረደ ማለት ወደ ሆድ ወረደ ማለት ነው። ከዚያስ? ከዚያማ ጭለማ ውስጥ ቁጭ ብሎ ይገዛን ያስሰግደን ጀመር። አምስት ስድስት ሰባት! ቀኑን ሙሉ ስንሰራ ስንለፋ ስንዋሽ ስናስመስል— ለምን? ለእንጀራ። ለማን? ለሰይጣን ሆድ። ሆድ ይሽ ሆድ ይሽ ጐተራ፤ ይሽ ጭለማ የሰይጣን ቤት መኖሪያ። ሰው ከተወለደ እስኪሞት ተራራ ያህል እህል ይበላ። አይሞላ ታድያ ያ ሆዱ ያጉዱ። አይሞላም ሰይጣን ነው። ሆድ! ሆድ! ሆድ! ብሎ እየጮኸ ሆዱን በእጁ ደጋግሞ ሲፀፋው ተሰማቸው አባ ወልደማርያም።

"አምስት ስድስት ሰባት! አምስት ልጅ፤ ስድስት እናት፤ ሰባት አባት። እንግዲህ ሰሞኑን ስለ ክርስቶስ ስቅለት ትሰማላችሁ። ግን ማን ነው ሰው ሆኖ ያልተሰቀለ? ማነው በልጁ ለቅሶ ያልተቸነከረ? ማነው በሚስቱ ሞት ያልተቀበረ? ደጋግሞ ሊነሳ ደጋግሞ ያልተቀበረ ማነው? አምስት ስድስት ሰባት! እሳት። ገሀነም ትገባላችሁ ብለው ያስፈራሩናል። የት ነው ያለነውና ነው? ገሀነም አይደለም?! ኧረ ተው ኤድያ!" ብሎ ዘረ።

ዓይኖቹ በእብደት ደንግጠው እንደደነገጡ ቀር ተዋል። ያስደነግጣሉ። አብዱ አባ ወልደማርያምን አያቸውና ከድንጋዩ ወርደ ወደሳቸው መጣ። ቀሚን አጥንታም ረኽም ነው። ለሁለት ቢታጠፍ እሳቸውን ያህላል።

"ሰላም ለከ። ህማማት ነውና የይሁዳን ታሪክ ልንገርህ" አላቸው "አምስት ስድስት ሰባት!

"ሰማይን አንጋጠው ቢያዩት ደመና አጥቶ ራቁቱን ቀረና፤ በፀሎት ቢጨምቁት ጠብ አልል አለና፤ ምድር ንጉታ ተነቃቅታ ደርቃ ቀረችና፤ የይሁዳም በሬዎች አንድ በአንድ ከዱትና፤ ታማኙ አልሞት ባዩ ጀግናው ሲሳይ ብቻ ቀረ። ቀንበር ሊሸከም ሞፈር ሊጎትት አብሮት ሊሠራ እስከመጨረሻ። አምስት ስድስት ሰባት! ይሁዳ ግን ሰው ነውና፤ ከሀዲ ነውና፤ በሬውን ሊሸጠው ተነሳ። ገዢ ታጣ። እንግዲያው ና ሲሳይ የመጨረሻ ወዳጄ ዘመዴ፤ ወደ ጓሮ እንሂድ ልንገርህ ለብቻህ አለና ወሰደው። አምስት ስድስት ሰባት! በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ! አለና የመጨረሻዱን ምስጢር በስለት ነገረው። እርድ! በሬው ከማዘሉ የተነሳ ምንም አላለ። በዝምታ ነብሱን ሰጠ። ፀሀይ ይህን አይታ በእፍረት ፊትዋን ልትሸሽግ ዘወር ብትል ደመና አጣች፤ ደም አለቀሰች።

"አረድኩት፤ ገፈፍኩት፤ ብልቱን አወጣሁት። ጠብሰን ቀቅለን በላነው ሲሳይን የመጨረሻ ወዳጄ ችንን። ወጥ እንዳይሆን እንጀራ የለን፤ ቅንጣ እንዳይሆን ቶሎ ጨረስነው። በላሁት ሲሳይን ዘመዴን። ለሆድ ለሰይጣን ሰዋሁት።

"ታዲያ ይሁዳ ክዳተኛ ነው ይላሉ። የኔን ታሪክ ያላወቁ። ይሁዳ እንኳ ተፀፀተ ተሰቀለ ዕዳውን ከፈለ።

እኔ ግን! እኔ ግን! እኔ ግን!" ብሎ ራሱን ይዞ ጮኸ ። "ወየው ወየው ወየው! ወይኔ ዘመዴን ወይኔ ወዳጄን ወይኔ ሲሳዬን ወይኔ ወይኔ!" እያለ እየተወዘወዘ የመ ርዶ የቀብር ለቅሶ አለቀሰ ። ከዚያ ለቅሶውን ድንገት አቋርጦ ካጠገባቸው ትልቅ ድንጋይ አነሳ ። ተንበረከከ። ድንጋዩን ትክሻው ላይ አኖረ ።

"ማረኝ አንተ የዳዊት ልጅ ፤ ይቅር በለኝ አባ" አላቸው

"እግዚአብሔር ይቅር ይበልህ ። "

"አልፈልግም የሱን ይቅርታ!" ብሎ ተነስቶ በን ዴት ድንጋዩን ወደዛ ወረወረው ። "የተበደለ ምን ይቅርታ ያስፈልገዋል? ሰው በመሆንዎ ይቅርታ ለመ ንኩ እንጂ ፈጣሪን ይቅርታ አለምናለሁ? እሱማ ሊከ ሰስ ይገባዋል" ብሎ እጆቹን አንስቶ ለሙታን መናገር ጀመረ እብዱ ሰውዬ ።

"አምስት ስድስት ሰባት ! ንገሩልኝ ታግኙት እንደሆን ። አበላቸው እህል ከልክለህ አምስት ልጆች የሰጠሽኝ ምነው ? ብሎሃል በሉት ። አምስት ልጅ ተሰ ብስቦ አብሮ ሲውል አንዲት ሳቅ ብቅ ሳትል ቀኑ መምሸቱ ምነው ? ብሎሃል በሉት ። ልጆቼ አንዲት ቀን እንኳ ኩሉሉ ሳይጫወቱ ማለቃቸው ምነው? ሚስ ቴንም ልጆቼንም አንድ በአንድ ስቀብር ዝም ብለህ ማየትህ ምነው? ብሎሃል በሉት ። የፍርድ ቀን ቢመጣ የሚፈረድበት ማነው ? ብሎሃል በርሱፈቃድ በሉት ። የፍርድ ቀን ቢመጣ የሚፈረድበት ማነው? ብሎሃል በርሱፈቃድ በሉት ። አምስት ስድስት ሰባት! የፍ ርድ ቀን ቢመጣ—"

ልስልስ ባለ ሩኅሩኅ ድምፅ "ምነው አለቀሱ አባ ?" ሲላቸው ዓይናቸውን ከፈቱ ። በነገሩ ምሬት በሥቃዩ ብዛት ዓይናቸውን ዘግተው ሲያዝኑ ቆይተዋል ። ሲያዩት ጊዜ ላዩ የነበረው የአብደት ድንጋጤ የለም ። ሥቃይ ሀዘን ነው መላ ፊቱ ሲያዩት ። አንጀት የሚ በላ ሥቃይ ሀዘን ።

"ምን ሆኑ አባ?" አላቸው አዝኖላቸው ። ፊቱ ላይ የሰፈረው ሀዘን ፊታቸው ላይም ታይቶት ይሆን?

"ምንም አልሆንኩም ልጄ ፤ ምንም አልሆንኩም ። ደህና ነኝ" እያሉ እንባቸውን ጠረጉ ። ማልቀሳቸ ውን አላወቁም ነበር ።

"ለኔ ነው ያለቀሱልኝ ?"

"አዎን ልጄ ፤ እውነትም ተሰቅለሃል ። ግን አብሮት የተሰቀለ በቀኙ ይቀመጣል ፤ አይዞህ ።"

ድንገት ቁጭ አለና ጉልበቱን አቅፎ ራሱን ደፋ ። ተንበረከከ አጠገቡ ። "ምን ሆንክ ልጄ?"

"እርቃነ ሥጋዬን ። አጠገብዎ ቆሚ ። ይቅርታ አባ ። ይለፉ ይሂዱ ።"

አባ ተነሱ ። አርባ ጊዜ የተጣፈ ቡትቶ ካባቸ ውን አውልቀው አለበሱት ።

አይዞህ ልጄ ። ኮልብሱ ስር ሁላችንም እርቃነ ሥጋችንን ነን ። በል ተነስ እንሂድ"

ጥቂት እርምጃ እንደሄዱ "ትንሽ አረፍ እንበል ፣ አባ ? የፀሐይዋ ሙቀት ደስ ይላል" አላቸው ። ሥጥ ራው ግን የምሽት ጥላ ሰፍኖበታል ።

“እስቲ እዚች አጋድሙኝ ። እንደሱ ! አይ አባ ! እንዴት ደግ ነዎት! ለመሆኑ ሰው ነዎት ? ዓይኑን ዘጋ ። “.....ይግቡ እንጂ ። ኧረ ይግቡ ! ቤት ለንግዳ” አለ ዐይኑን እንደዘጋ “ፋናዬ ፣ ንሺ ውሀ ለእግር አምጪ ። አባ ደክሟቸዋል ከሩቅ ነው የመጣነው ።” ዓይኑን ከፈተ ። “ወርቁ ! ኧረ ወርቁ!! ሲጠሩህ አትሰማም ? ከብቶቹ ሁሉ ጉብተዋል ? ለነሲሳይ ሞድ ሰጠሀቸው ? ንሺ የኔ አንበሳ ። ና በል ያባን ጉልበት ሳም ። መር ቁኝ በላቸው ። እናትህን ጠላ መሳይ አምጪልን በላት ...ወርቁ! ቢቃ ጫጫታ ፣ ግቡ ጨልሟል በላቸው ልጆቹን...ህልም ይፈታሉ አባ ? ኧረ የጉብሬል ያለህ ! ምንኛ ክፉ ህልም አሳየኝ!? ረሀብ ገብቶ ያለኝን ጨርሼ ፣ ሁሉ ሞቶ ብቻዬን ቀርቼ...ረሀብ መቸስ ጥጋብ ማለት ነው ። ሰው ሲሞት ደስ ይለዋል ማለት ነው.... ግን እርስዎ ምን ይመስልዎታል እንዲህ ዓይነት ህልም... ህልም... ህልም...” ሰውየው በዚያው ቀረ ።

በርሱ ፈቃድ አለፈለት ፤ አለፈ ።

1967